

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A hun levelek.

Budapest, november 26.

(C.) A felháborodás orkánja zugott végig egész Európán, mikor nyilvánosságra került az első, *hun-level*. A Kbinában működő európai csapatok kegyetlenkedéseiről már addig is igen különös hírek kerültek haza. Különösen az orosz, a japáni és a német birodalmi csapatokról járta az a hír, hogy embertelenségükkel meggyalázzák nemcsak saját jóhírnevüket, hanem azt a civilizációt is, melynek nevében messze földön kalandoznak. De míg a többi nemzeteknek állítólagos kihágásairól csak a külföldi lapok hadtudósításai révén vettünk tudomást, a német csapatok által állítólag elkövetett kegyetlenségek közvetlen tolmácsai nem a sajtó, hanem maguk a német katonák voltak. Ott a mesék országában egy-egy derék német katona szabad idejében a puska helyett a tollhoz nyúlt és naiv őszinteséggel leírta azt, amit látott, elkövetett, vétkezett. Hogy kissé erősen festett elbeszéléseiben, az részben a sajátosság, kalandos helyzetnek, melyben a levélíró élt, részben a szokatlan foglalkozásnak tulajdonítható, mert a mesebeli ország maga meséket produkál, a katonai toll pedig tudvalevőleg inkább mázolni tud, mint festeni. Így keletkeztek az irodalom legmodernebb termékei: a *hun-levelek*, melyek jelenleg nemcsak az európai sajtóban, hanem a német birodalmi gyűlésben is szerepelnek. Nem könnyű dolog azonban egy *igazi hun-levelet* írni. Kell, hogy az író a helyett, hogy a zsíros mecklenburgi földön szundikálna, a sárga sárkánynak mocsáros területén küzdjön, kell továbbá, hogy öreganyja, vagy menyasszonya otthon mohón várja leveleit, és kellene végül, hogy ő legalább egy copfos kínait saját kezével a hetedik menyországra

küldött volna. De komolyan tárgyalva ezt a komoly dolgot, az ugynevezett *hun-levelek* tartalma akkor is jogosan hívja fel a nagyközönség figyelmét, ha annak egy jó része az öntudatlan nagyszájúságnak, túlzásnak és a fontoskodásnak tulajdonítható. Az emberbarát még akkor is megdöbbenve áll a kérdés előtt, hogy lehetséges-e, hogy európai csapatok a XX. század küszöbén még ugyanolyan módon bánnak másodrangu idegen népfajokkal, mint a híres conquistatorok a XVI. században bántak az indiánokkal? Ha azonban az emberbarát katona, akkor nem csodálkozik.

Talán a politikai pályán kívül nincs pálya a világon, mely annyi alkalmat nyújt az emberismerethez, mint a katonai pálya. A pedagógusok ugyan életüket szentelik az emberi fiatalság tanulmányozásának, de rendszeresen éppen akkor kénytelenek őket a védő kézről elbocsátani, mikor leginkább volna szükségük az oltalomra és vezetésre. A már felnőtt fiatal ember, akinek immár erősen kifejlődött fizikai és szellemi ereje a lehető legfüggetlenebb és legkorlátlanabb érvényesülésre hajlik, ebben a veszedelmes időben a katona, illetőleg a katonatiszt nevelése alá kerül; akarata, teste, idegeinek, szellemének minden mozzanata már béke idején is a legszigorúbb fegyelem ígája alá kényszerítetik. Természetes, hogy az egyén a szokatlan kényszer ellen a legerősebben reagál. Az egyénnek önálló akarata és a katonai fegyelem több ízben összeütközésbe jönnek egymással, míg végre az utóbbi véglegesen győz, és a katonatisztnak ilyenkor bő alkalma van emberismereteit gyakorolni és szaporítani. A háboruban a helyzet még sokkal komplikáltabbá válik. A katonai fegyelem a háboruban az egyén akarátának nemcsak alárendelését, hanem életének feltétlen feláldozását

is követeli. Szereti a baka — még pedig mennyire szereti szegény — az életét. Hogy szívesen, habozás nélkül kockáztassa és pedig egyetlen parancsára, ahhoz még a fegyelenél is erősebb eszközök kellenek. Ez eszközök közé tartoznak a hazafias lelkesültség, a katonának a küzdelem igazságot voltába vetett bizalmuk s a nemes becsvágy. Erkölcsei tényezők ezek, amelyeknek fontosságáról és döntő befolyásáról a hadtörténelem számos példája tanuszkodik. De itt van legközelebbi példának az angol-boer háború, amelyben az angol katonák nem védik hazájukat és Tommy alig bízik hazája ügyének feltétlen igazságában. Azok a viszonyok is, amelyek végre a kínai hadműveleteket okozták, aligha olyanok, amelyek a közkatona lelkében a hazafias lelkesülést szent tüzet ébreszthették volna. Van tehát olyan háború is, amelyben az erkölcsi tényezők éppenséggel nem, vagy legalább csak szerény mérvben érvényesülhetnek. A fegyelen kívül mi tarthatja össze ily háboruban az életéhez és épségéhez ragaszkodó nagy tömeget? Melyik eszköz az, amelynek segítségével ez a tömeg a pusztá lét edességét elfelejtve, habozás nélkül rohan az ellenség halált szóró vonalai ellen? Van ilyen eszköz és minden katona, aki háboruban volt, ismeri azt. Ez az eszköz talán még hathatósabb a hazafias lelkesülésnél és érvényesül akkor is, ha a fegyelem majdnem csütörtököt mondott: *ez az eszköz a tömeg vad ösztöne, gonosz hajlamainak gerjesztése és kihasználása.*

Egészben véve századunk civilizált, a jog és a tulajdon becsülésében felnevelt nemzetek lelkében a természetes állati ösztön csak szunnyad, de nem vesztett ki. Emlékezzünk csak vissza a spanyol-amerikai és az angol-boer háborúk kezdő okaira és arra, hogy a mintaszerű demokratikus és a legliberalisabb

TÁRCA.

Alkonyatkor.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

Az esküvőt egészen bizalmas, szűk körben tartották meg. Délután a fiatal párelutazott nász-utra, a vendégek elszédültek s az örömszülők magukra maradtak az innepélyesen felvirágozott lakásban. Magukra maradtak ketten, mert hiszen csak ketten voltak: a vőlegény atyja, meg a menyasszony anyja. Egyik is, másik is rég eltemette már a maga életépárját s most, hogy kiki odaadta a másik gyermekének azt, ami a boldogsága volt e földön, hát egyedül álltak a világon, — egyedül, így egymás mellett... A férfi, egy gárdista terméti főhéher uriember, régi módi gallérsággal viselte ötvenhat esztendejét; a nő telt alakjával esinos mama volt még mindig. Csak a haja volt neki is főhéher, de örökké friss gyermek-arcú úgy vette ki magát ebben a fehér keretben, mint valami kedves rokokó baba. Olyan hamar mentek el azok a boldog gyerekek s utúnak olyan sietősen széledt el az a kevés vendég: maguk se tudták, hogy egyszerre csak kettésében ültek a tűz körül az októberi alkonyatban. Elgondolkodva bámultak maguk elé s valami esudatlos zavarral hallgattak; nem mintha új rokonokként még nem ösmerték volna egymást, ellenkezőleg tán épp azért, mert hosszú, nagyon hosszú idő óta most itt az esküvőn találkoztak ismét. Egy nyomon járhattak a gondolataik, mert mind a ketten egy sóhajjal, egyszerre néztek fel. Egymásra pillantottak, mint az utcán találkozó féldögegek, akik azon tűnődnek, köszönjenek-e vagy som... Az öreg gavallér köhéscelni kezdett s megcsodorta ráeg mindig hódítóan álló főhéher bajuszát.

— No, — mormogá, kivéve az óráját, — a gyerekek már messze vannak... Vajjon micsoda állomáson? Nézzük meg csak a menetrendben...

— Igen, már messze vannak, — sóhajtozott az asszony, — adja isten, hogy boldogok legyenek.

— Bizony, adja isten. Annyi a boldogtalan ember a világon!

— Maga is panaszkodik? ... Hát ők már mégis elérték azt, amit nagyon sokan el nem érnek az életben: fiatalok, szeretik egymást s egymáséi lehetnek.

Az ősz gavallér közelebb hajolt.

— Hát egyet kívánunk neked, mormogá hal-kan, komolyan, — azt, hogy legyenek boldogabbak, mint —

— Mint mi voltunk, felelt az asszony egyszerűen, szomorúan. Ránézett nyíltan, őszintén.

Melegen szorították meg egymás kezét. Elhallgattak, de aztán megint egyszerre pillantottak fel.

— Tudja, olyan furesza nekem, kezdé hirtelen a szép rokokó mama, hogy mi most így egymás mellett ülünk! Így egymás mellett, öregem, nyugodtan... Nem tudom elhinni, hogy maga az... —

— Én se tudom elhinni, hogy a maga leánya meg az én fiam az a fiatal pár, akik most nász-utra mentek... —

— Hihetetlen! A maga fia meg az én leányom! Ők esküdtek meg ma... A mi gyermekeink!

— A mi gyermekeink! töprengtet az ősz gavallér. Egyszer régen azt hittük volna, hogy a mi gyermekeink csak... csak testvérek lehetnének, nem pedig —

— Nem pedig boldog házaspár, ugy-e? Hja, lássa, ilyen az élet.

— Ilyen az élet. Hát ha már mi nem, legalább szeressék ők egymást... —

Az asszony köhéscelni kezdett. Most ő vette elő a menetrendet.

— Messze vannak már, messze... Nézze csak!

— Igen... De tudja-e, hogy ha ők szerencsére meg nem esküsznek, mi tán többet nem is látjuk egymást e világéletben?

— Tudom. De édes barátom, kinek a hibája? Hisz nekem voltaképp nem is lett volna szabad odaadni a leányomat a maga fiához —

— Miért?

— Mert maga még arra se tartott érdemesnek, hogy személyesen jöjjön el megkérni a leányom kezét a fia számára.

— Uton voltam... külföldön.

— Nem igaz. *Elutazott* és sürgönyileg intézte el a dolgot. Ilik ez, mondja? — voltaképp mért nem akart eljönni?

Az ősz gavallér hosszan nézett rá.

— Nem tudom... Nem mertem.

Megint elhallgattak s csak bámultak bele az izzó zsaratokba.

— Emlékszik-e még, mikor utoljára találkoztunk? De régen volt... —

— Régen, édes barátom, — mormogá me-rengve az asszony. — Jaj, valahogy évszámot ne mondjon... —

— Miért ne? Annyit elmondhatok, hogy maga tizenhét éves volt. Azt mindig el lehet mondani... —

Egészen közel hajolt hozzá s barátságosan fogta meg a kezét —

— Ugy-e, Mókusz?

A rokokó mama összerendezte s elpirult.

— Még nem felejtette el? Oh istenem... —

Arca esudatatosan derült fel, — szinte megfiatalodott.

— Igen, tizenhét éves voltam... —

— Én meg huszonegy... Emlékszik-e a parkban arra a filagóriára... arra a májusi délutánra mikor virágot szedtünk s a bogarakkal beszélgettünk? Oh de fényesek voltak akkor a napok!

— Emlékszem, suttogá az asszony, — aztár megszöktünk oszonna elől, elmentünk az erdőbe tudja, ahhoz a kökerezthet.

két nemzet mily mohón sajátította el a pártvezérek által odavetett jelszavakat, melyeknek a néptől hamarosan megértett igazi tartalma nem volt más, mint a pusztító ősz: az erősebb jogának érvényesülése. Tényleg úgy látszik, hogy dicső civilizációnk csak a nemzetek külsejét díszíti, míg lelke mélyében még mindig az őshagyományos állati vágy uralkodik. Semmi sem könnyebb, mint ezt a vágyat egy hadseregben felkelteni. A háboruban, ahol olcsó az élet és egy jól sikerült kardcsapás többet ér a legjogosultabb igényeknél, a különben megszokott fogalmak az élet és a tulajdon szentségéről amugy is ingadoznak. Egy hadseregnek egy fegyveres tömegbe való összegyűjtése által az erőszakra hajló kedv magától nő, sőt csakhamar túl is nőhet minden emberiességen, ha a fegyver vas kantára nem bírja, vagy nem is akarja fékezni. De vajon van-e olyan modern európai hadsereg, melynek tisztikara e hatalmas eszközt nem tudná elég hathatósan alkalmazni? Dehogyan van. A tisztikar háboruban mindenütt és mindenestre érvényesítheti fegyelmi hatalmát — ha akarja. Akarja is, az kétségen kívül áll, de a dolog természetében rejlik, hogy reá is hat a háboruban magától fejlődő elkörösülés, legalább bizonyos mérvben és inkább előmozdítja a háború főcélját, az ellenség elpusztítását a fegyvel minden eszközeivel, mint hogy a civilizációnak szentségeit védelmezné oly időben, amikor pusztulás — a hivatalos jelszó.

Ime a hun-levelek keletkezésének története. E levelek bizonyára civilizációnknak egy szomorú fejezetét mutatják akkor is, ha jó részben tulzottnak bizonyulnak. De német barátaink tévednek, ha császárjuknak egy fölhevülésében mondott beszédében keresik e levelek inspirációját. Megmutattuk, hogy a háboruban megvadult katona már ily felbuzdítás nélkül is mindig hajlandó fenyegetett életét, veszélyeztetett egészségét és mindazokat a nélkülözéseket, melyeknek ő egy hádjárat folyamán ki van téve, kegyetlenségekkel megbosszulni. Különbséget nem tesz, hanem ellenkezőleg, mindenkinél ellenségét látja, aki nem tartozik az ő fajtajához. Ez így volt és így lesz; mert hiába igyekezünk a háborút humanus, modern gondolkozásunkkal összhangzásba hozni. Hiába igyekezünk azt képzeletünkben szépíteni; mindig az marad, ami az őskorban volt: erőszakos, durva mesterség.

— Igen, a kökereszthez.
— Útközben még találkoztunk egy fekete emberrel. Úgy féltém!... Jaj, ne mondja tovább!...
— Mért ne? A kökereszt előtt megcsókoltuk egymást s virágból való gyűrűt huztuk egymás ujjára. Férjet és feleséget játszottunk. Örök hűséget esküdtünk, igaz?
— Igaz...
— Na hát egyikünk se tartotta meg nagyon a fogadalmát! Fejezte be az öreg gavallér valami keserű nyíltsággal.
— Ki a hibás? Én nem, felelt az asszony határozottan.
— Ma sem értem, hogy úgy széjjelmentünk...
— En nem vagyok hibás. En hű maradtam magához, a két szemem sirtam ki maga után. Sirtam titokban, hogy a papa meg ne tudja... Vártam magára hét évig, tudja-e, mit tesz az? Még ő beszél! Hát ki volt az, aki beleunt a dologba és megházasodott?
— Igen, négy évre rá, hogy elváltattunk minket, hallottam, hogy maga menyasszony.
— Esküszöm, szó se volt igaz belőle!
— Már mindegy, — én hallottam és megharagudtam. Elbusultam magam és —
— És megházasodott! Hát ez is egy neme a busulásnak.
— No igen. Az apám kívánta... Aztán meg az embernek meg kell valamikor házasodnia...
— Hát én vártam még három évig, aztán ugyanazt gondoltam és —
— És szépen férjhez ment!! No lám... dörmögő a fehér gavallér valami különös, szinte féltékeny hévvel.
— Igen, felelt a rokokó mama hidegen. — Tiszteltem és becsültem a férjemet...
Zavartan köhéscselt mind a ketten. Egyszerre aztán egymásra néztek és szomorúan mosolyodtak el. Az asszony volt az első, aki kezét nyújtotta.
— Jaj de bolondok is vagyunk! No ne haragudjunk... Nem illik az már hozzánk!
— Bizony, ha most úgy haraggal széjjel-

A humanitást nem ismeri, sőt a fegyver ellen is fellázad. Nem szép szó, hanem vas kéz kell hozzá, hogy rákényszeríthessük. Mert végre mégis csak a fegyverben találhatjuk némileg fékét a háború borzalmainak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 26.

Az öntözőcsatornákról szóló törvényjavaslat részletes vitája előtt Apáthy Péter, mint az összeférhetetlenségi bizottság elnöke jelentést adott be a bizottságban legutóbb befejezett összeférhetetlenségi ügyekről, nem kevesebb, mint ötvenhétől. Ekkora tömegű összeférhetetlenség nem igen került egyszerre a Ház elé. Szerencsére, az mind olyan volt, amely már nincs. A Ház persze szó nélkül vette tudomásul a bejelentést és hozzálátott a csatornájavaslat vitájához. Az első szakaszról Major Ferenc és Komjáthy Béla szólaltak fel, s az utóbbiak Darányi Ignác felelt; a 3. §-nál Fischer Sándor előadó adott be stílusos módosítást, a 10. §-nál Barta Odönnek volt módosítása, amelyet a miniszter is elfogadott. A 14. §-hoz ismét Barta Odön ajánlott módosítást, de itt már kevesebb szerencsével, mert Hieronymi Károly kimutatta, hogy a módosító javaslat fölszínes aggodalom eredménye s Darányi miniszter is ellene szólt, mire a Ház elvetette. Barta azonban nem hagyta magát és a következő szakasznál ismét bizonyította, hogy az ő felfogása helyes. A 17. és a 25. szakaszokhoz maga Darányi javasolt pótlásokat, amelyeket természetesen elfogadtak Barta Odön és Hieronymi felszólalásai után.

A 46. §-ellen nem kisebb jogásznak, mint Szilágyi Deszónnek volt jogási aggodalma, amelyet Darányi méltányolt is és beleegyezett a szakasz megfelelő módosításába. Ugyanennél a szakasznál még Hieronymi és Barta is felszólaltak s azután a Ház megszavazta az egész javaslatot, s ráadásul még egy vicinális javaslatot is.

A képviselőház ülése november 26-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Sellő Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác Püös Sándor.

Apáthy Péter bemutatja az összeférhetlenségi bizottság jelentését ötvenhét képviselő ellen tett inkompatibilitási bejelentések tárgyában, amelyeket a bizottság elintézet.

Következik

az öntöző csatornákról

szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása.

Major Ferenc megjegyzi, hogy az általános vita folyamán jelzett módosítását a földmívelésügyi miniszter részéről kapott felvilágosítások után nem tartja már szükségesnek benyújtani.

Komjáthy Béla: Polemicizál a földmívelésügyi

miniszter szombati beszédével. Elismeri a miniszter beszédének nagy intonosságát, de az nem tudja aggodalmait eloszlatni. Kérdi, hogy milyen állapotban vannak a természetes vizutak.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Hogy a természetes vízi utakra nem terjeszkedett ki, annak az oka, hogy minden évben megteszi e tárgyban jelentését, tehát alkalma van mindenkinek abba betekintést nyerni. A tiszszabályozás, különösen annak alsó részén, igen lényegesen előrehaladt, a budai mederen serényen dolgoznak. Budapesttől a ráckevei szigetig már majdnem elvégződtek a csatornázási munkálatok, amelyek nemcsak hajózási szempontból, de a főváros érdekei szempontjából is igen fontosak, a Vaskapu-munkálatok, melyeket a kereskedelmi miniszter végez, szintén előrehaladtak. A mellékutólyók szabályozási munkálatai még nem haladtak kellőképp előre, de ennek sem szól az oka, hanem a pénzügyi helyzet rosszassága. Hogy a természetes vizek szabályozása milyen nagy mértékben haladt előre, mutatja az a körülmény is, hogy most már a jégtörődés csak a legtrikább esetekben fordul elő. Ami azt a vádát illet a tiszszabályozás, hogy ő mások tapasztalatait mondja el, nem fogadja el, mert felszólalónk mindig alkalma lehetett egy a Házban, mint a bizottságban meggyőződni hogy ő nem volt készületlen bármely kérdésre is megjelölni. Szólt nem szokott más tollalval ékeskedni s ha beszéde nem volt minden tekintetben szónoki mű, arról ő nem tehet, de mindig csak azt kell keresni, igazságokat mondott-e vagy sem. (Helyeslés.) Különben, hogy Komjáthyknak is nehezére esik a kerekded szónoklat, mutatja az, hogy beszédét két részletben volt kénytelen elmondani. Sok váddal illeték már, de azzal még csak Komjáthy tisztelte meg, hogy más tudásával diszeleg. (Helyeslés jobbról.)

Fischer Sándor előadó a 3-ik §-nál stílusos módosítást nyújt be.

Barta Odön azt kívánja, hogy a kisebbség területének bevonása ne a miniszter jóváhagyásától tétessék függővé.

Hieronymi Károly: Tulzottnak tartja Barta aggodalmait, aki a kérdésnek csak egyik oldalát világitotta meg. Ő mindig a jóhiszemű birtokos szempontjából szól, de fignemen kívül hagyja a rosszhiszemű birtokost. Ezért szükséges tehát a miniszter jóváhagyása, mert ebben az esetben biztosítva vannak a jóhiszemű birtokosok, s nem bujhatnak ki egyesek a költségek fizetése alól.

Barta Odön szavainak helyreigazítása címén szólal fel, s azt mondja, hogy ő is tekintbe vette a jóhiszemű és rosszhiszemű birtokosok érdekét és hátrányát és éppen ezért szólalt fel.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Ugyan-e kérdésről már nyilatkozott az általános vitánál, de a tárgy fontosságára való tekintettel szükségesnek tartja erről ismételt nyilatkozni. E pontban a magánjogok védelme nyer kiejelést. Majd a vizsgói törvényből konstátja, hogy e pont helyesen vétetett fel itt a javaslatba.

Barta Odön: A kisajátítási rendszert helyesebbnek tartja az e §-ba lefektetett elvek végrehajtására. Nem tartja helyesnek, hogy öt év múltán az, aki ki akar lépni az érdekeltiségből, a törvény útján kereshet orvostást. A szakaszt nem fogadja el.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter módosítást nyújt be. Utolsó beke désül héri a következő passzust felvetetni: Ugyan-e az szabályzatban határozza meg a társaság azt is, hogy a viznek mily egy-

megyünk, nem tudom, mikor találkoztunk többet ebben az életben. Nincs több gyermek a háznál, akinek az esküvéje összeköthetne minket... Pedig kár volna, ugy-e?

Nem eresztette el a rokokó mama kis kezét. Kedveskedve cirogatta s egyszer aztán megcsókolta:

— Mondja csak, mit csinált ezek alatt a hosszú évek alatt?

— Oh, sok baj ért engem, édes barátom. Az első kis baba meghalt, aztán mikor sokkal később jött el a kis leány, akkor véle jött a grászeset, a férjem... Magamra maradtam sok gondal. Eltem csöndesen és neveltem a leányomat —

— Nevelte az én fiának... —

— Igen, a maga fiának. Mégis van isteni gondviselés... —

— Van bizony, — mormogá az öreg gavallér, a kezét szorongatva. — No de megérdemli a fiam, — vallja be, hogy derék veje van.

— Hát magának sincs csunya menyé! Szép egy pár ember.

— Rólunk is azt mondták... —

— Ah, tudja, mikor először megláttam ezta fiatal embert... Azt hittem, magát látom. Ugy örültem, olyan természetesen tartottam, hogy a leányomnak tessék... aztán vártam magát az eljegyzésre. Nem jött. És nekem az olyan végtelenül rosszul esett... —

— No de most itt vagyok, — nézze, itt vagyok. Ah, tudja, mikor idejöttem, úgy dobogott a szívem, jobban mint a hamé... Mikor ott a templomban magára néztem.

— Nagyon megöregedtem, ugy-e?... —

— Oh dehogyan, dehogyan... —

Az asszony kezében reszketni kezdett a menetrend. Kivette a zsebkendőjét és egyszerre valami reménytelenül bus zokogásban tört ki. A férfi gyöngömben esítította.

— No de miért sir?

— Nem tudom én, édes barátom. Tán a boldogságtól, tán a boldogtalanságtól... Annyi mindenféle érzés hanyódik bennem. A leányom esküvéjére gondolok és irigylem őt...

Mennek ők a boldogok el messzire — én meg itt maradok magamban. Olyan elhagyottan érzem magam, mint akkor régen...

— Mint akkor régen!... De nézze, én is magamban vagyok. Magunkban vagyunk mind a ketten, — de azért ketten vagyunk... Mikor ott a templomban magára néztem, tudja-e, mire gondoltam?

— Mire?

— Arra, — suttogá az ősz szerelmes féltéken, — hogy ez voltaképp a mi esküvőnk lehetne... —

— A mi esküvőnk! Oh istenem... —

— Igen... Nézze, még nem késő, — jóvá kell tennünk azt, amit elmulasztottunk... Nézze, gyermekeink olyan csodálatosan szeretik egymást: nem is ők azok egészen... mi vagyunk azok, akik bennük voltaképp szeretjük egymást! Ugy-e?

Gondoljon csak arra, mit fogadtunk meg a kökereszt előtt... —

Az öreg gavallér feszesen, tán kissé ügyetlenül ereszkedett térdre a rokokó mama előtt. Szégyenlős hévvel, remegve fogták át és esőkölték meg egymást. Senki se látta őket és oly sötét volt már, hogy egymás fehér haját sem látták többé... Az az áldott októberi alkonyat. Sirtak mindaketten.

— A mi gyermekeink! susogá az asszony, — most már igazán a mi gyermekeink egészen! Nem csak szerelmes hitestársak, hanem testvérek is... Most még jobban kell szeretniük egymást —

Kezet kézben tartva suttogtak, ábrándoztak ott a sötétben az öreg szerelmesek.

— Messze vannak már, messze... —

Gondolatban követték a nászutazó fiatal párt, — gondolatban röstelkedve utaztak utánuk a szerelmes Olaszország felé.

— Ugy szégyenlem, suttogá a rokokó mama lehajtva a fejét, — legalább már hamarabb esküdtünk volna meg, mint a... mint a gyermekeink... —

egyalapal vétele mellett mily összeg díjért engedé át a társulat tagjainak.

Barta Ödön nem fogadja el a módosítást. **Darányi** Ignác földmívelésügyi miniszter felvilágosítás után a Ház a módosítást elfogadja.

Barta Ödön a 22. §-nál nem tartja helyesnek a záros határidő kimondását. Ez veszélyeket rejt, mert itt az autonóm hatáskört is átéli a miniszter e szakasz értelmében. A következő határozati javaslatot nyújtja be: „Az állam hozzájárulásának megszüntével a miniszter intézkedési joga is megszűnik.”

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: A kisebbség védelméről sem szabad elleledkezni. E szakasz ezt előzoza, a módosítást nem fogadja el.

A Ház ilyen értelemben határoz.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a 25. §-nál módosítást nyújt be oly irányban, hogy a fizetési kötelezettséget a társulattal szemben aránylagosan azok viselik, akiknek ingatlanain az öntözési művellet eszközöltetik.

Elnök az ílést öt percre felfüggeszti.

Barta Ödön éppen az aránylagos szót tartja veszélyesnek, mert az eljárás módja nincs említve. Módosítványt nyújt be ő is, hogy az utolsó bekezdés „azonban” szava helyett „egyébként” tétessék.

Hieronymi Károly Barta Ödönnel szemben védi a miniszter módosítványát s ezt ajánlja elfogadásra.

Elnök a vitát bezárja.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter hozzájárul **Barta** Ödön módosítványához, hogy az „azonban” szó helyébe „egyébként” tétessék.

A Ház a szakaszt mindkét módosítványval elfogadja.

A 28-ik §-nál **Barta** Ödön a 100.000 korona hitelt kívánja megtagadlatni.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter kijelenti, hogy ez a hitel öle meg nem tagadható.

A Ház a §-t elfogadja.

A 45. §-nál **Fischer** Sándor előadó stílárís módosítást kíván elfogadlatni.

Barta Ödön a szakasz ellen szól. Szerinte a javaslat e szakasza nem kimerítő.

Elnök a vitát bezárja.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter megnyugtatta **Bartát** a földl, hogy az alapszabályok szerint fognak eljárni.

A Ház a szakaszt elfogadja.

A 46. §-nál **Szilágyi** Dezső: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!)

Nem szóltam hozzá ezen törvényjavaslathoz, amelyet helyeslek, sem általánosságban, sem részleteiben. De ebben a szakaszban előfordul egy passzus, amely tudom, hogy régebbi törvényre hivatkozik, de amelyet magam részéről bennhagyandónak semmi körülmények között nem tartok.

Barta Ödön: Helyes!

Szilágyi Dezső: Ez pedig az, hogy az a végrendelet, amelyre törvényhozási felhatalmazást kért két miniszter, csak a Földhitelezézet meghallgatása után legyen kibocsátható.

Hát kérem, nagyra viszzük a lazaságot a törvényhozáshoz, de hogy valamely hitelintézet törvényhozási faktor legyen, amelynek meghallgatása nélkül ne lehessen törvényhozási felhatalmazás alapján rendeletet kibocsátani, ez már tulajdonképpen a határon. Ameddig engedékenység lehetne tanusítani. Az ellen — értsék meg — semmi kifogás nem lehet senkünk, hogy ha a miniszterek, mielőtt kibocsátják törvény alapján a rendeletet, meghallgatják a földhitelezézetet, mert a rendeletnek végrehajthatónak kell lennie és nem szabad jogos érdekeket sértenie. De az ellen a legnagyobb kifogásom van, hogy mi a Földhitelezézet törvényhozási faktorrá tegyük, mert ha nem hallgatják meg, érvénytelen a rendelet, azt nem szabad a bírónak alkalmazni, mert egy lényeges feltétel hiányzik. Mondom, az intenció ellen nekem semmi kifogásom sincs, de a törvényhozás mégis csak törvényhozás és bármily hatalmas egy intézet, oda nem emelhetjük, hogy ami hatalmat a miniszter a törvényhozástól kap, azt ő nélküle ne gyakorolhassa.

Ezért egész tisztelleltel indítványozom, hogy ezen passzus hagyassék ki a törvény szövegéből. Megjegyzem és újra ismétlem, hogy azért semmi sem gátolja, hogy a miniszter urak úgy csinálják a rendeletet, amint cé szerűnek látják és ha tetszik, meg is hallgatják az intézetet, de az érvényességnek feltételvé ne méltóztassék ezt tenni. (Helyeslés.)

Bátor leszek indítványomat írásban is benyújtani.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Tisztelt ház! Azon rendelkezés, amelyet **Szilágyi** Dezső igen k. képviselőtársam felolvasni méltóztatott, egy régi törvényből van átvéve. Mintán a dolog lényege tekintetében nézeteltérés köztünk nincs, mert az igen tisztelt képviselő ur nem ellenzi azt, hogy a Földhitelezézetet meghallgattassék, mielőtt a rendelet kiadatnék, csak nem kívánja ezt a törvényben kimondani és feltételül kitűzteni és erre alaki szempontból súlyt helyezni, én részemről a kihagyáshoz hozzájárulok. (Elnök helyeslés.)

Barta Ödön a szakasz ellen szól fel, amennyiben nem helyesli, hogy rendeleteit önkényileg módosítsa és szabályozza.

Hieronymi Károly változtatással elfogadja a szakaszt.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Az 1899: XXX. törvényoikk a Földhitelezézetitől felveendő költsésoikkre vonatkozik. A 40. szakasz, melyet a t.

képviselő ur felhozni méltóztatott, bizonyos kiterjesztést, bizonyos kedvezményeket involvál, melyek meghatározott feltételek esetében más társulatokra is vonatkoznak. Csakhoggy vagyok bátor arra utalni, hogy ezen kiterjesztés tisztán vízrendező, ármentesítési társulatokra vonatkozik, daóára annak, hogy a talajjavítás már itt is kontemplávia lett, mert a talajjavítás nem egészen új dolog. Az 1899: XXX. törvényoikk kiterjeszkedett a talajjavítás kérdésére is. De a Földhitelezézet részére talajjavítási költsésoikk engedélyezése esetén biztosított kedvezményeket az 1899: XXX. törvényoikk 40. §-a nem terjesztette ki, sem pedig ezen mostani törvényjavaslat nem terjeszti ki más pénzintézetekre.

A szakaszt elfogadják.
A Ház a törvényjavaslatot részleteiben is elfogadja.

(Vicinális vasut.)

Kovács Pál előadása alapján a Ház elfogadja a ruma—klenaki helyierdekkü vasut engedélyezéséről szóló jelentést.

Elnök: A legközelebbi ülés szerdán délelőtt 10 órakor lesz s a napirendjére a ma tárgyjait törvényjavaslatok harmadszori olvasásán kívül az 1901-iki állami költségvetés tárgyalását tűzte ki.

BELFÖLD.

Osztrólucczy főispán állítólagos afférje.

Trencsénmegye főispánjának hivatalos lapja, a morva eukorgyárosok érdekeinek ügybuzgó védője, azt írja legutóbbi számában, hogy *Osztrólucczy Géza* urnak valami afférje volt a *Budapesti Napló* vezetőségével. Szórol-szóra idézzük az említett lapnak idevonatkozó sorait: „A főispán ur, mihelyt a *Főispáni vádak* című cikk tudomásra jutott, az abban foglalt sértő kifejezésekről két országgyűlési képviselő útján elégtételt kért a *Budapesti Napló* felelős szerkesztőjétől.” A továbbiakból pedig az tűnik ki, hogy *Véssi József* tartja *Osztrólucczy* a *Budapesti Napló* felelős szerkesztőjének.

Ezzel az állítással szemben s tudomásul véve *Daniel Gábor* és *Münnich Aurél* uraknak ugyanott közölt s *Osztrólucczy* Gézához intézett levélét, lapunk főszerkesztője az alábbi sorokban ismerteti a valódi tényállást:

Folyó hó november 21-ikén *Daniel Gábor* és *Münnich Aurél* képviselőtársaim arról értesítettek, hogy értekezni kívánok velem *Osztrólucczy Géza* trencsénmegyei főispánnak a lapomban szelölözött ügyében.

En legott azt a kérdést intéztem hozzájuk, hogy milyen minőségben szerepelnek: mint segítők-e, avagy mint barátok? S hozzátettem, hogy az első esetben nem tárgyalhatnám velük az ügyet, hanem megnevezném vagy a kérdéses cikk szerzőjét, vagy pedig a magam segédeit.

A válasz az volt, hogy mint barátok szerepelnek, még pedig mint a főispán ur barátai s mint az enyéim is; őök kérnek engem, hallgatnám meg a főispán által hozzájuk juttatott adatokat, tekintenek be okiratos bizonyítékaikba s győződjem meg, hogy a főispán eljárása ellen a rosszhiszeműség vádjá nem emelhető s hogy lapom adatai egyben s másban tévesek voltak.

En előrebocsátva, hogy a főispán eljárását magam is jóhiszeműnek tartom, de ügytelennek s elhibáztatónak is, újból megkérdeztem képviselőtársaimtól, nekik teszke-e szívességet, ha óhajtatásuknak eleget teszek, fölülk azt az ismételt kijelentést kaptam, hogy ezt igenis nekik teendő baráti szívesség gyanánt kérik tőlem.

Erre én kijelentettem, hogy nekik szivesen állok a kívánt baráti szolgálattal rendelkezésükre, természetesen az igazság korlátain belül, amint hogy egyebet nem is óhajtottak.

Ezen az elvi alapon mentem bele velük az adatok s iratok átadásába, s tisztelt barátaimmal együtt állapítottam meg, mely adatokra nézve történt lapomban tévedés, valamint velük állapítottam meg a nyilvánosság elé viendő szövegét is, mely öket teljesen megnyugtatta, s melyet öök, mint rájuk nézve teljesen kielégítő, csakis nekik tett baráti szívességet meg is köszöntek.

Válótlan tehát, hogy *Osztrólucczy Géza* ur akár télem, akár felelős szerkesztő barátomtól elégtételt követelt volna.

Aki fölülk elégtételt kíván, az elégtételt kap, nem pedig magyarázatot.

Véssi József.

Véssi József a tényállásnak ezt az előadását a mai nap folyamán bemutatta *Daniel Gábor* és *Münnich Aurél* uraknak, akik azt a történetekkel betűről-betűre megegyezőnek, az ő legjobb tudomásuk szerint is

hűnek és szabatosnak jelentették ki. Ezekkel az urakkal teljes összhangban konstatálhatjuk tehát, hogy a *Budapesti Napló*nak sem főszerkesztőjétől, sem felelős szerkesztőjétől *Osztrólucczy Géza* nevében senki soha sem kért elégtételt, hanem kértek igenis *Daniel Gábor* és *Münnich Aurél* képviselő urak *Véssi József*tel baráti szívességet, amelyet főszerkesztőnk nekik, s kizárólag nekik, meg is tett.

Lipót Szelvátor és a horvátok. Zágrábból

jelentik: *Lipót Szelvátor* főherceg tegnap bucsukihallgatáson fogadta a zágrábi lövészegyesület egy küldöttségét. *Gneđa* főlövészmeister szavaira a főherceg így felelt:

A magam és feleségem nevében köszönöm ragaszkodásuknak szives nyilvánulását, melyet a tervezett fáklýásmenet rendezésével tanusítottak. Ha bizonyos körülmények miatt ennek a fáklýásmenetnek el kellett is maradnia, mégis meg vagyok arról győződve, hogy az irántunk való szeretet lángja a horvát nép szívében tovább is lobogni fog.

A kartell-ügy. A bécsi Pol. Corr.-nak jelentik

Budapestről: *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter megbizta *Ráth* Zoltán tanárt, aki a kartell-ügyről irt elaborátumával oly nagy elismerést aratott, hogy hasonló memorandumot készítsen az egyes államoknak a kartellekre vonatkozó judikaturájáról, hogy tájékozódni lehessen a felől, mely törvényes intézkedéseket váltak be a gyakorlatban és bizonyultak különösen hatásosaknak. A mi *Ráth* Zoltán tanárnak és hivatalos megbízásból irt tanulmányait illeti természetes dolog, hogy a kereskedelmi miniszter nem azonosíthatja magát az abban kifejtett nézetek mindegyikével; e tudományos munkálatok arra válok, hogy anyagot szolgáltatassanak a kartell-ügyben való törvényalkotáshoz és ha majd erre kerül a dolog, kétségtelenül sok eszme és szempont, amelyekre *Ráth* tanár nagy szakértelemmel fejtett ki, kellőképpen figyelembe fog vétetni.

A képviselőház bizottságából. A képviselőház igazságügyi bizottsága

mai ülésében a konzuli illetékek szabályozásáról szóló törvényjavaslat előadója *Sámucl László* választotta meg. A javaslat érdemleges tárgyalását e hó 29-ikén tartandó ülésének napirendjére tűzte ki.

A képviselőház pénzügyi bizottsága *Falk* Miksa elnökével ma ílést tartott, melyen a kormány részéről *Szél* Kálmán miniszterelnök, *Lukács*, *Wlassics*, *Darányi*, *Plósz* és *Hegedűs* miniszterek, és érdekelte miniszteriumok részéről *Toepke* államtitkár *Popovics* és *Liszky* miniszteri tanácsosok és *Halász* Ferenc osztálytanácsosok voltak jelen. A bizottság folytatta a beruházási törvényjavaslat tárgyalását. Előadó: *Farbaky* István volt.

Szerb György a műegyetemi építkezések ügyét teszi szóvá, kiemeli a műegyetem jelenlegi helyiségeinek elégtelen és célszerűtlen voltát és óhajta két pavilonnak melőbbi felépítését. — *Barta* Ödön különös figyelmébe ajánlja a kormánynak a vicinális utak kiépítését. — *Bedő* Albert védelmébe veszi a vasművek kiépítésére vonatkozó intézkedéseket.

Lukács László pénzügyminiszter reflektál *Szerb* Györgynek a politéknikum építésére vonatkozó felszólására és azt a felvilágosítást adja, hogy a kormány már több ízben tett kijelentése értelmében most is csak azt mondhatja, hogy a kormány nem felejtkezett el a politéknikum építésének szükségességéről, de ez igen nagy költséget igénylő munkára csak akkor kerülhet sor, ha az országház építésére leköltött hitel felzabaldul és erre a célra lesz fordítható, ami körülbelül 1902-ben fog bekövetkezni.

Plósz igazságügyi miniszter válaszolt ezután *Bartának* a törvényesékek végleges székhelyeit illető kérdésére.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter kiemeli, hogy a vicinális utakról és törvényhatósági utakról mindenkor különölegesen történik intézkedés és azok össze nem tevésthetők. Ezután áttért a pozsonyi alagutnál felmerült bajok természetének ismertetésére, kijelentvén, hogy azokért senki sem okolható. Ezek után a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta a bizottság.

A részletes tárgyalás során *Szél* Kálmán miniszterelnök egy módosítványt fogadott el, mely szerint a több állomáson jelenleg bérelt helyiségekben elhelyezett csendőrség végleges elhelyezésének a ma bérelt épületek megvétele, átalakítása, kibővítése vagy új építkezés által leendő biztosításra 283.930 korona vételtét fel. A bizottság egyebekben érdemleges változtatás nélkül fogadta el a törvényjavaslatot, jelentésbe fölveendőnek határozván a pénzügyminiszternek a politéknikum építésére és az igazságügyi miniszternek a törvényesékek helyeire vonatkozó kijelentéseit. A Magyarország és Horvát-Szlávon-Dalmátországek között létrejött pénzügyi egyezmény beinkbevezetéséről szóló 1899: XL. törvényoikk hatályának újabb meghosszabbításáról, továbbá az 1888: XLV. törvényoikk

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerés levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogakészítésben VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

módosításáról Horvát-Szlavonországot illetőleg rendelkező törvényjavaslatok változatlan elfogadásával az ülés véget ért.

Beszámoló. Nagyváradról táviratozzák: *Leszkay* Gyula országgyűlési képviselő vasárnap tartotta beszámoló összegyűjtött Berettyóújfaluban.

KÜLFÖLD.

Mac Kinley programja. Most, hogy *Mac Kinley* végleges megválasztása is biztos, az elnök programot mondott Filadelfiában. Azt mondta, hogy az ő legujabb győzelme egyttal az aranyvaluta győzelme is. Amerika, ugymond, Kínára nézve a kereskedelmi terjeszkedés és a nyitott ajtó politikájának fontátása s a béke helyreállítása, végül a Filippini-szigetekre nézve a szigeteknek amerikai fönhatóság alatt való jó kormányzása mellett nyilatkozott. Az amerikai fegyverek becsületén nem esett íolt. Ezt a politikát akarja *Mac Kinley* továbbra is folytatni. A program megvalósítása csak éppen a Filippini-szigeteken lesz bajos. Ott ugyanis nagyon is sok íolt esett az amerikai hadseregen.

A kínai háború.

Berlin, november 26.

Egy német csapat Szunun és Fuánan között utólte a kínai utócsapatot és rövid harc után megverte. A kínaiak közül harminc ember esett el. A németek földöztek az ellenséget, de a fősereget nem tudták elérni, mert ez teljes íóloszlásban vonult vissza. A németeknek nem volt veszteségük.

Pétvár, november 26.

Oroszország mindössze kétezer katonát hagy Pecsiliben; ezek közül ezer ember lesz Pekingben és ugyanannyi Tiencinben.

London, november 26.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből 24-iki kelettel: A diplomáciai testület ma délelött záróülést tartott, amelyen egyetértően megállapították az *előzetes békeszerződés föltételeit*. Ha az egyes kormányok ezeket a föltételeket jóváhagyják, megkezdhetik a végleges tárgyalást, a kínai kormány meghatalmazottai. E föltételek szövegét még nem bocsátották nyilvánosságra, de általában azt hiszik, hogy az *előzetes szerződés* alapelvei lényegökben megfelelnek a francia jegyzékben foglalt föltételeknek és a következő követeléseket tartalmazzák:

1. A főbűnösök megbüntetése;
2. megfelelő kártérítés fizetése az egyes hatalmasságok alattvalóit ért jogtalanságokért;
3. a követéségek védelmére erős különítmény maradjon Pekingben;
4. bizonyos pontok megszállását Peking és Taku között.

London, november 26.

A *Times*nak jelenti Pekingből 24-iki kelettel: Szinganfui jelentések szerint az *övegy császárné betegsége komoly*. Az idevaló lakosság azonban tartózkodva fogadja ezeket a híreket.

London, november 26.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből folyó hó 24-iki kelettel: Szinganfuból titkos rendeletet küldtek az alkirályoknak és kormányzóknak, amely megparancsolja nekik, hogy a *modern puszkák és más fegyverek gyártását hagyják abba*, és térjenek vissza a régi fegyvermodellekhez, mert a modern fegyverek a szövetségesek ellen vívott harcokban egészen hasznavehetetleneknek bizonyultak.

London, november 26.

A *Morning Post*nak jelenti Pekingből e hó 24-iki kelettel: *Vangvengsau* miniszter, aki most Szinganfuban van, azt írja egy *Hart* Róbertnek szóló levelében, hogy az *övegy császárné a kényelmesség szempontjából szívesen visszatérne Pekingbe*. De ő, *Vangvengsau*, rosszul járna ebben az esetben és fogságba kerülne, mert hiszen az idegen csapatok az urak Pekingben. A császár is veszedelemben forogna, ha kísérő csapatai és az idegenek között összeütközésre kerülne a dolog.

London, november 26.

A *Morning Post* Oroszországnak a sanhaikvani vasút ügyében való magatartását a *nemzetközi jog flagrans megsértésének* mondja. Igaz — mondja a nevezett lap — hogy a két együtt működő hatalmasságnak éppen most nem volna tanácsos egymással viszálykodnia, de az egyik hatalmasság tulajdonának nyílt erőszakos elvétele esetén a felelősség nem azt a hatalmasságot terheli, amelynek tulajdonát elvették. Ennek tehát kötelessége, hogy jogait becsülete érdekében minden áron megtartsa.

New York, november 26.

A *New York World* washingtoni tudósítója azt jelenti lapjának, hogy *Conger* pekingi követ valószerűleg nem sokára visszatér Amerikába. Peking fölszabadítása óta ugyanis közte és a kormány között nincs meg többé a harmónia, mert olyan intézkedéseket pártol, amelyeket *Mac Kinley* elnök tulságosan radikálisnak tart. *Conger* pedig bántja, hogy nézeteivel Washingtonban nem értenek egyet.

Berlin, november 26.

Gróf *Waldersee* táviratozza Pekingből 24-iki kelettel: *Mühlfeld* különítménye e hó 22-ikén Henglingsengen át rendkívül fúradalmas hegyi utakon a nagy falhoz ért és kítűzte rajta a német lobogót. A franciák Potingfutól délre 30 kilométernyire — úgy látszik — nagyobb csatát vívtak a boxerekkel.

Krüger Párisban.

Budapest, november 26.

Ami előre volt látható, azt ma már a Párisban időző *Krüger* elnök szűkebb környezete is érzi: meggyőződött róla, hogy Franciaországnak Transvaal érdekében való közbelépéséről szó sem lehet. A francia köztársaság elnöke és külügyminisztere azzal a tisztelettel és rokonszenvvel fogadta az agg elnököt, amely őt méltán megilleti; de ennél tovább a köztársaság vezetői nem mehetnek. *Krüger*nek még egyáltalában nem volt alkalma arra, hogy akár *Loubet* elnökkel, akár *Delcassé* külügyminiszterrel politikai értekezést folytasson. Holnapután már el is utazik Párisból Hollandiába. *Belgium*ban nem áll meg, csak átutazik, ami a brüsszeli transvaali követség saját vallomása szerint *Lipót* király kívánságára történik így, aki elejét akarja venni annak, hogy belga földön bármily angol-ellenes tüntetés előforduljon. Párisban a nacionalisták próbálnak ugyan tüntetéseket rendezni, de a kormány gondoskodik róla, hogy ezek a kísérletek el ne forduljanak.

Páris, november 26.

Krüger csak szerdán este utazik el Párisból. Ma délután meg fogja látogatni *Delcassé* külügyminiszter. *Krüger*nek még nem volt rá alkalma, hogy politikai értekezéssel céljához közelebb jusson. Környezete nagyon kedvtelen; a boer köztársaságok diplomáciája arról győződött meg, hogy szó sem lehet *Franciaország közbelépéséről*. *Krüger* valószerűleg nem megy el *Belgium*ba s *Páris*ból egyenesen *Hollandia*ba utazik. *Rochefort* arra kérte *Krüger*t, hogy fogadja el a *Cronje*-nak szánt díszkardot; *Krüger* még nem felelt *Rochefort*-nak.

Páris, november 26.

A múlt éjjel egészen éjfélig zajos tüntetés volt a Hotel Scribe előtt. A tüntetők szakadatlanul éljenek és énekeltek. Tizenegy óra tájban egy csapat fiatalember csatlakozott hozzájuk, akik a zsidókat és az angolokat szidták, de nagyobb baj nem történt. A rendőrök harminc embert letartóztattak.

Krüger a vasárnapot egészen visszavonulva töltötte s még csak a németalföldi követet sem fogadta, akit *Vilma királynő* azzal bizott meg, hogy *Krüger*t az ő nevében üdvözölje. A délelött folyamán *Krüger* kíséretével résztvett az istentiszteletben; felolvasott a bibliából s azután kíséretének egyik tagja hitványoklatot mondott. Délután a Bois de Boulogneba akart kocszini, de a rossz idő miatt le kell mondania erről a szándékáról.

Az elnök tegnapelőtt a *monakói fejedelmet* is fogadta, aki esodlatlót fejezte amaz energia, nemesszívűség és humanitás iránt, amelyből *Krüger* példát ad az egész világnak.

Páris, november 26.

Krüger elnök, aki ma reggel *Leyds* követtel konferált, délben megnézte a kiállítás transvaali pavilonját. *Leyds* délelött kihallgatáson volt *Delcassé* külügyminiszternél.

Krüger, mint maga mondta, valószínűleg át megy Amerikába is.

Páris, november 26.

Denis nacionalista képviselő interpellációt jelentett be, hogy vajjon Franciaország nem volna-e abban a helyzetben, hogy a hágai egyezmény alapján Transvál és Anglia között közvetítő szerepet vállaljon. Mint hire jár, *Delcassé* külügyminiszter az interpellációt vissza fogja utasítani.

Páris, november 26.

Krüger a községánács szerdai diszgyűlésén meg fog jelenni. Az ő tiszteletére tartják majd ezt a diszgyűlést, melyen az üdvözölő beszédet az előre megállapított program szerint *Grébauval* mondta volna, aki azonban ma délelött a választások ügyében vidékre utazott s így a községánács alelnöke fogja üdvözölni a boer köztársaság elnökét.

Délelött tizenegy órakor fogat állt meg a Hotel Scribe előtt. *Krüger*re várakozott, aki nemsokára lejött a lépesőn, beült fogatába és a világiállításra hajtott. A fogat előtt a garde républicaineknek egy százada haladt.

Ütközben lelkes ovációkban volt része *Krüger*nek. Eljenzés, kendőlobogtatás fogadta, amerre csak elhaladt kocsija. Egészen az Eifel-toronnyig hajtott, ott kiszállt hintájából és liften felment a torony első és második emeletére. Alig beszélt utközben, folyton csak a táj szépségeiben gyönyörködött, abban a panorámában, mely a messze magasban eléje tárult.

Egyik-másik pavillont javában bontják már a munkások. Mikor a dolgos csoportokhoz ért *Krüger*, ezek harsányan megéjenezték mindannyian az elnököt. A transvaali pavilonba érve, megállt az őz elnök saját mells-obra előtt. Sokáig nézett rá, halkán, szótlanul. Aztán bánatos mosolygás üt ki az arcára...

Egy sarokszálon holland nyelven írt biblia volt látható. Amint észrevette, lapozgatótt benne. Végre egy olyan fejezethez ért, melyben hitről, reménységről, Istenbe vetett bizalomról volt szó. Oda-hitta kísérőit maga köré s hangosan felolvasta nekik e passzusokat.

Majd elhagyta a kiállítás területét. Minden utcában sorolat képező tömeg várt rá, hogy lelkesen éltesse.

A fogadóba érve, küldöttségeket fogadott, köztük az írók, hírlapírók, politikusok és tudósok deputációját, melyet *Monodé*, a nagynevű francia tudós vezetett *Krüger* elé. A küldöttségben résztvettek *Anatole France* és *Adolfe Carnot* is.

A küldöttség vezetője nem mondott hosszu beszédet. Röviden így üdvözölte *Krüger*t:

Rokonszenvünk kíséri a boerok sorsát, akik igazságatlanul szenvednek s akik az igazsáért küzdenek. Üdvözöljük önt.

Krüger ezt felelte erre az üdvözletre:

A rokonszenv e nyilvánulását őszinte örömmel fogadom, mert azottól ered, kik a jogért és szabadságért küzdő nemzet fiait.

Vita a monzai merényletről.

Róma, november 26.

A képviselőház mai ülésén *Sciacca della Scala* és társai előadták az *Umberto* király elleni merényletre vonatkozó interpellációjukat.

Saracco miniszterelnök válaszában határozottan tagadja, hogy a külügyminisztérium oly közlések birtokában volna, melyek *Umberto* király küszöbön álló meggyilkolását bejelentették volna. Amennyiben a kormány parlamentáris felelőssége jón tekintetbe, ennek mindenért helyt kell ugyan állania, ebben az esetben azonban egy teljesen előreláthatatlan eseményt nem lehet felelőssé tenni. *Hatvan* ember volt megbízva a király személye körüli biztonsági szolgálattal. A monzai hatóságok minden intézkedést megtettek, melyet a király védelmére szükségesnek tartottak, de szerencsétlenségre ezek az intézkedések elégteleneknek bizonyultak. A biztonsági közegek ugyanis nem álltak feladatuk magaslátán, (Hosszantartó mozgás.) Éppen az a tisztviselő, aki különösen meg volt bízva a király személyéről való gondoskodással, kevéssel a merénylet előtt eltávozott a király kocsijától. (Mozgás.) A miniszterelnök kijelenti, hogy mindezeket a közegeket fegyelmi tanács elé állították és megfelelőleg megbüntették. Elismeri különben, hogy a biztonsági közegek tekintetében nem a legjobban van ellátva. A kormány azonban foglalkozott a szükséges reformokkal.

Ha arról volna szó, hogy egy ember bünhődjék a szerencsétlen eseményért, ő kész a személyét feláldozni. De ha valaki elmulasztotta kötelességét, ez nem a kormány. A miniszterelnök nem hiszi, hogy az ország többsége ezért a büntetést felelőssé teszi a mostani vagy az előbbi kormányokat. Egy borzasztó büntetettel állunk szemben, melynek ellenében minden emberi előrelátás tehetetlen volt.

A miniszterelnök utal arra, hogy a római anarchista-ellenes értekezletnek nem volt gyakorlati eredménye. Nemesak Olaszországot sújtja az anarchizmus, hanem mindenütt fellép. A komány kidolgozott ugyan egy törvényjavaslatot, mely az anarchista propaganda ellen irányul, de nem ringatja magát abban a csalódásban, hogy az anarchista törvényhozási intézkedésekkel megsemmisítheti. E célra az ország összes erőinek kell közreműködnie. A miniszterelnök az egész nemzet egyetértésére appellál a haza és intézményei érdekében.

A szocialisták interpellációját illetőleg *Saracco* kijelenti, hogy a kormány nem lépi túl a törvények által vont határt és át van hatva attól a meggyőződéstől, hogy a politikának sohasem szabad hozzányulnia az igazságossághoz. (Igen helyes!) A javosult reformokat nem lehet egy pillanat alatt megvalósítani. Ehhez lassu, lépésről-lépésre való előrehaladásra van

szükség. A miniszterelnök végül kijelenti, hogy nyugodtan néz a képviselőház ítéltele elé.

Az ülést azután néhány percre felüggesztették. Szünet után az *interpellációk* kijelentik, hogy a miniszterelnök válasza nem elégíti ki őket. Sciacca della Scala *bizalmatlansági szavazatot* indítványoz.

Saracco miniszterelnök azt válaszolja, hogy nem engedheti, hogy öt politikailag felelőssé tegyék oly *hivatalnokok hűbárját*, akiket nem ő nevezett ki. Sciacca della Scala indítványának elhalasztását kéri a költségvetési vita befejeztéig.

Sciacca della Scala követeli, hogy indítványát a kormány programjára vonatkozó *interpellációkkal* együtt tárgyalják.

Saracco miniszterelnök ezt ellenzi.

Sonnino kijelenti, hogy a kormány mellett fog szavazni.

A ház azután Sciacca della Scala indítványát felállással *elvetette* és a miniszterelnök elnapolási indítványát *fogadta* el.

Sciacca della Scala indítványa mellett csak igen kevés képviselő szavazott.

HIREK.

Budapest, november 26.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** November 30-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Szeneyi hírek.** Lipót Szalvator főherceg ma este családjaival Zágrábról Kanizsán át Bécsbe utazott. — *Ludvígh Gyula* a magyar királyi államvasutak elnökiigazgatója a kisjenői főhercegi vadászatról ma a fővárosba érkezett.

— **A király Budapesten.** A király ma reggel néhány perccel hat óra előtt Bécsből Budapestre érkezett s a várpalotába hajtatott. Dél előtt tíz óraker altalános kihallgatást adott, amelyen a következők jelentek meg:

Szilágyi Dezső, gróf *Teleki Géza*, gróf *Festetics Taszilo* és *Formay Gyula* lovassági tábornok, titkos tanácsosok, *Sternek Lydia* báróné titkos tanácsos özvegye, gróf *Pálffy-Duna Vilmos* főispán, *Almásy Géza* és *Almásy Pál* kamarások, *Jocseny Vince*, a dalmát tartománygyűlés elnöke, *Sebestyén Mihály* kuriai tanácselnök, *Feichtinger Elek* közigazgatási bíró, *Pogány József* alispán, *Vinter Lajos* felszentelt püspök, *Bartóty József* és *Ováry Lipót* esztálytanácsosok, *Drasznovics Rajmund* és *Hugler Ernő* vezérőrnagyok, lovag *Jasovich Vince*, *Koncz Frigyes* és *Kosztály János* ezredesek, *Münzel Arnold*, *Nagy Géza* és *Vaill Lipót* alezredesek, *Langgád Adolf* főorvos, dr. *Klug Lipót* és *Istvánffy Gyula* egyetemi tanárok, *Fojnics Guido* törvényeszeki elnök, *Csejke Győző* aligazgató, dr. *Rotter János* és *Szentkirályi Kálmán* ügyvéd, *Horn Dávid* földbírtokos és *Vári-Szabó István* polgármester.

Délután udvari ebéd volt a várpalotában, amelyre az országgyűlés két házaának több tagja hivatalos. A király este 7 óra 50 perckor Gődöllőre utazott, ahonnan esztörtökön reggel bejön a fővárosba.

— **Gróf Lónyayék Budapesten.** Gróf *Lónyay Elemér* és felesége, *Stefánia* királyi hercegnő ma délután nem mozdultak ki Hungária-szállodabeli lakásukról. A királyi hercegnő gyöngőskedése elmúlt, mindazáltal nem fogadott senkit. Az elutasítás iránt még nem intézkedett a grófi pár.

— **A dán trónörökös Sopronban.** A dán trónörökös ma délután Jeánya, Schaumburg-Lippe hercegnő látogatására Sopronba érkezett s több napig marad ott.

— **A svéd király betegsége.** Koppenhágából táviratozzák: Ide érkezett jelentés szerint *Oszkár* svéd király betegsége nagyon lassan mulik. A királyt néhány héttel ezelőtt *agyszélhűlés* érte, amelynek következtében még most sem tud inni és nagyon gyöngé. *Jenő* herceg állapota is aggodalomra ad okot.

— **Kittintetés.** A szerb király a Szent Száva-rendet adományozta dr. *Szekely Adam* budapesti orvosnak.

— **Estély az előjárásnál.** A jözelevárosi előjárás Baross-utcai palotájában szombaton, december elsején fényes estély lesz. Az estély *Etkösi Viktor* felolvasásával kezdődik, melyet hangverseny és tánc fog követni. Az estélyt a jözelevárosi közjótékonyági egyesület rendezi a saját jótékony öbájaira.

— **Jubileum.** *Felderer József* posta- és távirda-felügyelő tegnap töltötte be szolgálatának negyvenedik esztendőjét. A derék jubilánst ez alkalommal kollégái, a budapesti posta- és táviró-hivatalnokok nagy órációban részesítették. A tisztviselők nevében *Józsa* főfelügyelő üdvözölte szót beszédében *Felderert*, aki meghatva mondott köszönetet a kollégáknak.

— **Udvari ebéd.** Ma délután a budai királyi várakban 29 terítékű udvari ebéd volt, melyen 6 felsőségben kívül résztvettek: gróf *Szapáry Gyula*, gróf *Festetics Taszilo*, gróf *Bánffy György*, báró *Bánffy Dezső* és gróf *Csekonics Endre* zászlós urak, *Csörge Gyula*, *Vörösmarty Béla*, *Bernáth Géza* és *Zsülinoszky Mihály* államtitkárok, *Ludvígh Gyula* az államvasutak elnök-igazgatója, *Szász Károly* evangélikus református püspök, *Bogdanovics Lucian* görög-keleti püspök, *Ilosvay Lajos* műegyetemi rektor, *Pulszky Agoston*, *Fáy István*, *Feszt Lajos*, *Kubinyi Árpád*, *Lánczy Leó*, *Mohár Antal*, *Neményi Ambrus*, *Szivák Imre*, gróf *Zichy János* orsz. képviselő, *Liechtenstein* herceg első főudvarmester, gróf *Paar* és *Bolfras* főhadsegédek, gróf *Apponyi Lajos* magyarországi udvarnagy, *Kövi Károly* osztálytanácsos és *Pittlik* őrnagy szárnysegéd.

Gróf *Andrássy Aladár* főkamaramester, báró *Eötvös Loránt*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Rapács Rajmund*, a budapesti tudomány-egyetem rektora, valamint *Hódossy Imre* és gróf *Károlyi István* országgyűlési képviselők kimentették távolmaradásukat.

A király hosszabb ideig beszélgetett báró *Bánffy Dezső* főudvarmesterrel, gróf *Szapáry Gyulával* és gróf *Bánffy Györggyel*. *Szász Károly* püspöktől többek közt az egészségi állapota felől tudakozódott ő felsége.

— *Öregszem* nagyon, mondá a fehérhajú püspök. — *En is kezdem érezni az öregeséget!* felelte a király.

Bogdanovics Lucian budai szerb püspökkel szerb egyházi ügyekről, *Feszt* Lajossal a kivándorlásról, *Neményi Ambrussal* az investiciós javaslatról és a kiűzöbön álló költségvetési vitáról beszélt a király. Nagy elismeréssel nyilatkozott a király *Lukács László* pénzügyminiszterrel. A *Kubinyi Árpáddal* folytatott beszélgetésben kiemelte ő felsége a parlament mostani koncilians hangulatát. *Mohár Antaltól* azt kérdezte a király, hogy milyen javaslatokat fog még a Ház az idei év alatt tárgyalni? A függetlenségi *Fáy Istvánnal* a gümörmegyei viszonyokról, *Pulszky Agostonnal* a parlamenti helyzetről beszélgetett. *Vörösmarty Béla* államtitkártól a Vörösmarty-ünnepről és a szoborról tudakozódott a király. *Bernáth igazságügyi államtitkárral*, *Zsülinoszky államtitkárral*, *Csörge* kereskedelmi államtitkárral és *Szivák Imrével* is beszélgetett ő felsége, aki különben valamennyi jelenvoltat megszólította.

— **Az emléktábla.** A Kisfaludy-Társaságban kérszázötven év múlva az lesz a legérdekesebb felolvasás, amikor a jövő irdalomtörténet-írója ad oculis demonstrálja majd, hogy Vörösmarty Mihály mester mint halt meg *Kisfaludy Károly*lyal egy szobában, egy órában, talán egy ágyban.

A jövő esztetikusa ugyanis előveszi majd azt az emléktáblát, amelyre a váci-utcai ásatások alkalmával bukkanunk s amelyen világosan az áll, hogy a két mester egy és ugyanazon a napon halt meg.

E HÁZBAN HALT MEG

KISFALUDY KÁROLY

A MESTER ÉS A MESTERNÉL IS NAGYORB

TANITVÁNYA

VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

VÁCI-UTCA 19. SZÁM. BUDAPESTEN, 1900. NOV.

A tudós fölolvadó így kezdi majd a dolgot: Nagyérdemű gyűlekezett! A Váci-utcai ásatások alkalmával előkerült emléktábla elmosódott betűi végre világot vetnek az irdalomtörténet egyik sötét zugába és megoldják azt a rejtélyt, melynek felderítésén eddig legjobbaink hiába fáradoztak. Nagy és heves vitákat vívtak e helyen arról, hogy ki halt meg előbb, Kisfaludy-e vagy Vörösmarty Mihály. Ma végre kiderült a titok. A két mester a Váci-utca 19. száma alatt lévő házban halt meg, 1900. Nov. Miután fölfehető, sőt bizonyosan fölteszszük, hogy a Kisfaludy-Társaság, amely a két mesternek ezt az emléktáblát fölállította, tudott magyarul s tudta azt, hogy a dátumot nem így szokás kezdeni, mondom, mintán irdalmi társaságról föl nem tehető, hogy legalább magyarul ne tudott volna helyesen inni, az egész tudományos világunk el kell fogadnia azt a tényt, hogy a két mester egy napon halt meg.

— **Kardpárba.** Az Arlow-lé e vívőteremben ma délután súlyos föltelekek mellett kardpárba vitt dr. *Balassa Antal* és *Katona Béla*. *Paulovics Miklós* és *Luby Géza* országgyűlési képviselő voltak *Balassa* segédei, *Katonáé* pedig *Kolossa Géza* rendőrfelügyelő és *Herceg István*. *Balassa* az első összecsapásnál súlyos sebet ejtett *Katona* karján. A párba után a felek kibékültek.

— **A cár betegsége.** A cár állapotáról kiadott hivatalos napi jelentések elég kedvezően hangzanak s azt a következtetést engedik levonni, hogy a beteg uralkodó túl van minden veszélyen. A *Frankfurter Zeitung* konstantinápolyi levelezőjének volt alkalma egy ilyen személyiséggel beszélgetni, aki az utóbbi hetekben a cár környezetében volt. Az illető ur a következő információit adta a cár betegségről:

A cár jelenlegi állapota nem ad okot aggodalomra. A betegség csak november 10-én került komolyra és aggasztóra és ez az állapot két napig tartott. Ez alatt az idő alatt a legrosszabbtól tartottak, úgy, hogy a Jaltában időző miniszterek éjjel-nappal alpon voltak. Ezután azonban beállott a kedvező fordulat és azóta a betegség normális lefolyása. A típusnál azonban sok esetben recidiva áll be és ez veszélyesebb szokott lenni az elsőnél. E miatt aggódik a környezet, de az orvosok azt reménylik, már a mennyire az emberi számítás engedi, hogy tekintve azt az engedékenységét, amelyvel a cár az orvosok rendelkezett követi, nem fog beállani visszaesés.

Megható és csodálatos az az ápolás, amelyben a cárné lértjét részesíti. A cárnak két komornyikjával együtt éjjel-nappal ott van a beteg ágyánál és nem tágit onnan, pedig áldott állapota miatt az orvosok folyton azt ajánlják neki, hogy kimélje magát. A cár betegségeinek súlyos volta dacára folyton eszméletlen volt és mindennap kérte, hogy terjeszsek elő neki a Khinára vonatkozó aktákat. Ezt azonban az orvosok a meghatározottabban megtiltották. Csak a legutóbbi napokban terjesztettek neki elő néhány egyszerűbb ügyet és ezekre vonatkozólag több megjegyzést diktált, melyeket a cárné ir az akták szélére.

Az uralkodóktól napról-napra érkező tudakozódásokra a cárné személyesen válaszol. Mint hogy a cárnak az volt egyetlen kívánsága, hogy gyermekei a közelében legyenek, ennél fogva a livádiai parkban levő egyik épületben helyezték el őket.

Paris, november 26.

A pétervári francia nagykövetség jelentése szerint a cár állapota két nap óta sem nem javult, sem nem rosszabbodott. Félő, hogy a gyógyulása sokáig fog eltartani.

Livádia, november 26.

A cár állapotáról ma délután 11 óraker a következő hivatalos orvosi jelentést adták ki: A cár a tegnapi napot jól töltötte és aludt egy keveset. A nap folyamán izadás állott be. Délután 3 óraker hőmérséklete 37,4, érverése 70 volt. Este 9 óraker hőmérséklete 37,5, érverése 72 volt. Éjjel bőséges transpiráció mellett jól aludt. Ma reggel általános állapota nagyon kielégítő volt. Kilenc óraker hőmérséklete 35,6, érverése 70 volt. A betegség általános lefolyása szerint ítele határozott javulás konstataható.

— **Krüger és Kossuth.** Vendéglátó kapit megnyitotta Franciaország az öreg Krüger előtt, úgy fogadták ott, mint ahogy egy hőz nemzet fejét a legnehezebb sorsapások közepette is megilleti. Ennek a szíves, tüntető fogadtatásnak megvolt a maga analogiaja. Nem egészen ötven esztendővel ezelőtt volt nekünk is egy akkora harcunk, mint amilyen a boeroké. Küzdöttünk mi is nem egy, de két nagyhatalom serege ellen. Összetért a mi erőnk is a tulnyomó karhatalommal szemben. Akkor Kossuth, Magyarország kormányzója, kénytelen volt otthagyni hazáját és kiköltözödni Angliába. Az angol kormány és udvar nem rokonszenvezett a Kossuth-szított eszmével, mégis, amidőn a kormányzó 1851 szeptember 28-án Southamptonben angol partra szállott, az angol nép lelkesült örömmel, áradó vendégszeretettel fogadta. A lordmayor nagy ünneppisegéggel fogadta a guildhallban s ott adta át neki a londoni polgárságról szóló oklevelet. Es Kossuth a legmelegebb vendégszeretnek örvendett Angliában.

Krüger fogadtatása Franciaországban körülbelül ennek a mása. Az angolok adtak rá példát, tehát nem is neheztelnek most a franciákra.

— **Huszser forintos alapítvány.** *Darányi Ignác* földművelési miniszter, aki emberbaráti érzésének már sokszor adta tanujelét, levelet írt *Csekonics Endre* grófnak, a magyar vöröskereszt egyesület elnökének, bejelentvén neki, hogy a király jóváhagyásával *gyevener koronás alapítványt* íssz az egyesület céljaira. Az alapítvány kamatából a földművelésügyi minisztérium szegényebb tisztviselőit és alkalmazottait fogják gyógyítani az egyesület kórházában. A miniszter fölkeri az egyesület elnökét, hogy jelölje ki egy bizalmas értekezlet helyét és idejét, amelyen megállapíthatják az alapít levél szövegét. Az egyesület igazgatósága meg fogja köszönni a miniszter nagylelkűségét.

RÉSZLETRE!

Férfi-fehérműek és uri divatárak. **Részletfizetésre kaphatók** férfi-ingek, alsó-nadrágok, keztük, téli alsó ruhák, zsebkendők stb.

a Belvárosi koronás áruházban IV., Károly-körút 22.

— **Es a pillanat.** Ugy kell felfogni a dolgot, hogy ebben a pillanatban sok minden végbemegy a világban. Embereké kinyitják és emberek lehunyják a szemüket. Valahol forradalom készül. A mag már kiesirázott és iszonyuan nő, másutt éppen vérbő fojtottak egy másikat. Valaki ebben a pillanatban jött rá arra, hogy egy király már éppen eleget élt és valahol, egy gyárban új mustrát találtak ki az ágyura. Nőszemélyek éppen most gyerekeket raknak ki idegen kapu elé s tova iramodnak; egy, két, ezer ember fojtogatja a másik ezret, hogy: — pénz, mert a gyermekeim már régen nem ettek. Itt-ott, mint ahogy a rakéta puffog, egy-egy revolverlövés. Egy csomó numerus meghal. Sokaknak egészen besötétedik, soha virradat már nem lesz. Ekszisztenciák roppannak össze — s a sok mindenféle pocsolya között rózsa kis fellegek születnek, a jó Isten tudja, hogy hogyan. Csupa úde, ifju szerelem.

— **Afer.** Veigelsberg Leo, a Pester Lloyd főmunkatársa fölvilágosítást és elégtételt kért ma Mérey Lajostól, aki tegnap az Omge gyűlésén elmondott beszédében őt is aposztrofálta. Veigelsberg Leo nevében Vörös László országgyűlési képviselő és megyeri Krausz Lajos kért elégtételt Mérey Lajostól, aki Emödy Józsefet és Meskó Pált bizta meg ügye képviselővel. A megbízottak tárgyalásának eredményéről a jegyzőkönyv következő része szól:

Mérey Lajos ur megbízott segédjei felük megbízásából kijelentették, hogy:

Mérey Lajos ur Veigelsberg Leo urat az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek közgyűlésén f. hó 25-én tartott beszédében sem személyében, sem jellemében sérteni nem akarta, amint-hogy felszólalásában, amelynek tartalmához most is ragaszkodik, nem a cikkíróval, hanem csakis a hírlaphoz megjelent cikkkel foglalkozott.

Mérey Lajos ur megbízott segédjei még azt is kijelentették, hogy legjobb tudomásuk szerint Mérey Lajos ur felszólalásában olyan kijelentések nem foglaltattak, melyek Veigelsberg Leo ur személyét és jellemét sérthetnék; Veigelsberg Leo ur megbízott segédjei felük nevében a fenti kijelentéseket felvilágosítással és elégtételül elfogadták s ezzel mindkét fél megbízott segédjei a Mérey Lajos és Veigelsberg Leo urak közt telmerült ügyet befejezték és a lovagiasság szabályai szerint elintézték jelentik ki.

Kmf.

Emödy József s. k.

Vörös László s. k.

Meskó Pál s. k.

megyeri Krausz Lajos s. k.

mint Mérey Lajos meg-

bízottai, mint Veigelsberg Leo meg-

bízottai.

— **Érdekes házasság.** Egy boldog párral több lesz holnapután ebben az országban. Szerdán délelőtt vezeti oltárhoz Szokoly Lajos szigorló orvos Berchtold Sára grófnőt, gróf Berchtold Richárd főrendiházi tag leányát. Könnyű kitalálni, hogy a romantikus szerelem érlelte meg ezt a frigyet és mint beavatottak tudják, nem hiányzott e szerelmi regényből az apa sem, aki szinte áthidalhatatlan akadályokat gördít a szerelmesek boldogsága elé és a jöltévo gondviselés, amely meglágyítja a büszke tradíciókhoz ragaszkodó apa szívét. Berchtold Sára grófnő Mária Valéria főhercegnőnek volt az udvarhölgye, de a sarja halála után házament atyjához, a nőgráfnegyvei nagy-orosi birtokra. Tavaly megbetegedett a grófnő és egy ipolysági orvoson kívül Szokoly Lajos szigorló orvos ápolta nagy betegségében. A gyógyulás hamar beállt, de új seb fakadt a grófnő szívében, röviden a grófnő és a szigorló-orvos beleszerettek egymásba, de egyesülésük elé állt a fájdalom érzés, az az előítélet, amelyet társadalmi és anyagi helyzetüknek egyenlőtlensége támasztott az apában. Leányának minden kérése sem tudta más nézetre bírni a grófnőt és ekkor a grófnő Mária Valéria főhercegnőhöz fordult támogatásért. Nemsokára az volt a gróf levelet kapott a királyleánytól, s hogy mi volt ebben a levélben, azt elmondja az a rövidke hír, hogy Berchtold Sára grófnő és Szokoly Lajos szigorló orvos szerdán délelőtt mint bolog pár lépnek ki a Ferenc-rendiek templomából.

— **A gyorsíróverseny nyertesei.** Vasárnap délután 2 órakor az országos magyar gyorsíró-egyesületnek népes irásversenye volt. A 162 pályamunka bírálata éjfélig tartott. Az eredmény a következő: I. díj (220 szótig per centinként; 4 arany): Berkovics Lajos, állatorvostanhallgató (egyuttal a szépségi és szabotagsági külön díj — 1 arany — nyertese) és Vadász Sándor joghallgató. Elismert okirat: Káitai Emil, az Egyetértés bűvés dolgozója. Wagner József, Kovács János István. Vidéki-díj (1 arany): Vadász Imre (Szeged). — II. díj (180 szótig per centinként; 2 arany): Székely Károly orvostanhallgató. Elismert okirat: Ruda László, Mittermann Zoltán (Ungvár), Taly Endre Ambrózy Sándor, Schwarz Sándor Lakatos Gyula, Gelb József (Ungvár), Tusák Ignác, Rothmann József, Lukács Károly, Korniss Béla, Steiner Zsigmond (Nagy Sándor-rendeszer). Vidéki-díj (1—1 arany): Stricker Jenő (Pápa), Makai Endre (Szeged), Theék János (Zombor). *Glogoski-díj* (1 arany): Grossmann Janka. — III. díj (160 szótig per centinként; 1—1 arany): Mittermann Zoltán és Gelb József ungvári lóimn. tanulók. *Hölygydi* (1 arany): Bauer Vilma. *Glogoski-díj* (1 arany). Berényi Irén. *Vidéki-díj* (1 arany): Klein Manó (Ungvár). *Könyvtalom*: Dengli

János (Temesvár), Goekler Gyula (Temesvár), Heintz Kalmán (Zombor), Ezenkívül e fokon 27-en nyertek elismerő okiratot.

— **Whist.** Ez az 8t betű tündé a örök időkre a párisi Figaro hasábjairól; *Walfore*, a híres külpolitikus és publicista tegnapelőtt meghalt. 1878-ban laképnél hagyta a diplomáciát, amelyhez eleinte szegődött és a *Moniteur* vezércikkeit írta, míg a *Figaro* magához nem érdegette. Ragyogó tollával és alapos ösmereteivel az első helyet vívtaki magának Franciaország külpolitikusai közt és egy-egy cikke döntő befolyással volt gyakran hazája külügyeire. Ma egy hete jelent meg az utolsó *Whisttel* jegyzett cikke a *Figaróban*, kedden leeküdt és a tegnapeelőtti lap már halálát jelenti.

— **A derék, becsületlen kecske.** Egy szegény emberhez beállított az adóvégrehajtó a becsületlen. Azonban nem igen sok dolga akad. Nem volt ott semmi, amit el lehetett volna vinni. Egy lőtyögös párna a hitvány szalmásákon, asztal léccel összetoldozva és szék, aminek csak a rá-májára lehetett leülni, mert a gyékényfonás kilógott belőle. Már mentek kifelé, amikor eléjük térfertget az udvaron egy öreg kecske. Ósz, spanyol szabású szakálla volt és göthös, fáradt a szava, ahogy mekegett.

— Aha, — mondta a végrehajtó, — ezt el lehet vinni.

A szegény ember sóhajtott.

— El, el, csakhogy ne fosszszanak meg tőle. Ez a kecske a legbecsületesebb kecske a világon. Adna ő annyi tejet, de annyit, csakhogy nincs neki. Ez vagyok én is, kérem, ez...

Igy történt meg a szegény emberrel az adóvégrehajtás.

— **A Magyar Ujságkiadó Országos Szövetsége** tegnap délelőtt tíz órakor az *Orthon-kör* helyiségeiben *Zilahy* Simon előktele alatt választmányi ülést tartott, melyen résztvettek *Szávay* Gyula elnök-helyettes (Győr), *Wolfner* József, *Nagy* Sándor alelnök, *Rábel* László titkár, *Lenkei* Zsigmond jegyző, *Herz* Adolf pénztáros, *Nágel* Ignác ellenőr, továbbá *Hartmann* József, *Hevesi* József, *Horváth* C. Guidó, *Illés* József, *Sümeji* Vilmos, *Székely* Sámuel, *Wachsmann* Henrik, *Joba* Elek (Nyiregyháza), *Nobel* Adolf (Tata), *Láng* József (Nagyvárad), *Lévay* Mór (Ungvár) választmányi tagok.

Elnök üdvözlé a szép számban egybegyűlt tagokat s jelenti, hogy a Pécsen tartott választmányi ülés óta eltörtötött a hírlapfélvég, melynek jétékony hatását ma már minden vonalon érkezik. Azóta megindította a szövetség az Ujságkiadó Lapját, mely hű tükre a sajtóban történő s az ujságkiadók iránti eseményeknek. *Rábel* László titkár jelentést tesz a kiküldött szűkebb bizottság munkásságáról. Különösen a lapok hirdetési ügye s a zuglapok elleni akció foglalja most le az elnökség idejét. Az albizottság munkáját nem fejezhette még be, mert ez sokkal nagyobb feladat, sem hogy már eredményről adhatna számot. Sokan szólottak a tárgyhoz, így *Nagy* Sándor, *Szávay* Gyula, *Láng* József, *Lévay* Mór, *Illés* József, *Székely* Sámuel és *Sümeji* Vilmos, mire az elnök összegyezte a felszólalásokat, a Horváth-éle indítványt fogadta el a választmány, mely szerint a szűkebb bizottság ezután minden hónapban legalább egyszer ülésezik; erre a gyűlésre mindenki hivatalos, kit a lapok ez életbe-vágó ügye érdekel. A hirdetési ügygyel és a zuglapok megrendszabályozásával foglalkozó bizottság előadója *Sümeji* Vilmos lett. Fontos indítványt nyújtott be *Wachsmann* Henrik, ki a papírának drágulását hozván fel okul, ajánlja, hogy a lapok komolyan foglalkozzanak a heti szám megszüntetésével. *Zilahy* Simon elnök úgy tartja, hogy több körülmény játszik közbe, hogy ezt a fontos dolgot ma még nem lehet tárgyalni, de a Szövetség ezt is bevonja programjába. *Herz* Adolf pénztáros igen fontos és sürgős indítványt nyújtott be, mely oda esucesosodik ki hogy az utóbbi időben a fővárosi lapok hirdetői az eljárásságok részéről igen sok zaklatásnak vannak kitéve hirdetései szövegezése miatt, sőt az eljárásságok több ízben már meg is büntették a hirdetőket. Ez igazságtalan zaklatások ügyében a szövetség gyors, sürgős orvoslást kíván s megbizta *Szávay* Gyula elnök-helyettes, ki a tisztességtelen versenyről szóló anketén is részt vett s ott a lapok jogos igényeit vette védelmébe, hogy ez ügyben sürgősen eljárjon s ez abszurd intézkedéseket még csirájában elfojthassa a szövetség. A bécsi és más külföldi kereskedők pl. szabadon kinalhatják nálunk áruikat, de a magyar fizetke kereskedőket büntetik, zaklatják. Több elvi és kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után *Zilahy* Simon elnök az ülést berekesztette.

— **Árvíz Velenében.** A múlt télen sok hó volt Velenében, ami nagy ritkaság, az idén a vízzel gyűlt meg Velenének a baja, de ez már gyakrabban geszik. Vihar jár az Adrián, s a napokban árvíz öntötte el a Márk-teret és a város más részeit is. Ejjé tájban az alacsonyabban fekvő részeket teljesen ellepte a víz. A királyi palotát és a doge-palotát magas hullámok nyaldosták, sok üzletbe is betolakodott a víz. Az utasok emberhátan jutottak el a fogadójukhoz. Egy nappal előbb sirokok dühöngött és azért az emberek némiképpen elő voltak készülve az árvíz-veszedelmre és így nem voltak nagy a kár.

— **Letartóztatott szökevények.** A ruttkai csendőrség e hó 25-én 3 zsepesi és 4 lptói embert tartóztatott le a ruttkai vasuti állomáson mert idegen névre szóló utlevelekkel akartak Amerikába jutni. Az utleveleket Amerikából a kivándorlási ügynököktől kapták.

— **Az Egyetemi Kör bezárása.** Az Egyetemi Kör helyiségei máttól kezdve csak szórakozás céljából állnak nyitva tagjai számára. Ez lett az eredménye a sok viharos mozgalomnak és ezzel kapcsolatosan az össze-vissza való párbajozásnak, ami az ifjuságot alaposan elterelte a komoly tanulmányoktól. Az Egyetemi Kör ma esti bizottsági ülésén állott be a váratlan fordulat. A bizottsági ülés éppen tárgyalni akarta a rendezárók megbüntetésére vonatkozó intézkedéseket, amikor dr. *Békay* Árpád orvostári dékán, rektor-helyettes megjelent az üléssteremben s az elnöki széket elfoglalva, mint az egyetemi tanács *tehhatalmu megbízottja* rendeletet olvasott fel, a melylyel az Egyetemi Kör bizottságát feloszlatta, az ifjuság *ajulészesi jogát fel-függeszti*, a kör tagjai közül többeket kitilt a Körből, az elnökséget felszólítja, hogy a tanács határozatának ellene ne szegüljön, és személyes felelősség terhe alatt a tanács összes határozatának minden módon érvényt szerezzen. Az egyetemi ifjuság izgatottan fogadta a kijelentéseket, s csoportokba verődve tárgyalta a váratlan eseményt. Az Egyetemi Kör tisztikara e határát után lemondásra készül.

— **Björnsterne Björnson Berlinben.** Björnsterne Björnson, a nagynevű norvég író, néhány nap óta Berlinben tartózkodik. Tegnap — jelenti apunknak berlini tudósítónk — a *berlini színházban egyfk szindarabját* játszották, amelynek előadásán ő maga is jelen volt. A nagyszámu közönség lelkesen éljenzte a szerzőt, akinek többször meg kellett jelennie a színpadon, hogy megköszönje a közönség elismerését.

— **André partfogója.** *Nathorst* tanár, a híres svéd természetbúvár lelkes tehívást tesz közzé, de egyben kijelenti, hogy a legnagyobb mértékben szegényletes a művelt világra nézve, hogy abbanhagyták az *André* sorsa iránt való kutatásokat. A tudós a következő ajánlatokat teszi a továbbfűrkészés újabb felvételére nézve:

Mintfogó *André* 15 bójájából mindedig csak 5-öt találtak meg, ezért jelentékeny jutalmi díjat kell — például 5000 koronát — minden egyes bójaleletért kifizetni. Azonkívül szereljenek fel egy expedíciót Izland partjainak átkutatása végett. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy a teugeralatti áramlatok gyakran dobak az Océánról származó roncsokat az iz andi partokra. Harmadszor pedig át kell kutatni Grönland délnyugati partját, ahol minden bizonynyal ráakadnak bizonyos nyomokra. A tanár végül meggyőzően kijelenti, hogy ezek a kísérletek feltétlenül sikerre vezetnének.

— **Dráma, a Fekete tengeren.** Hihetetlenül borzalmas történetet közölnek az orosz lapok. Egy *oroszai* gőzhajó nemrég kúnt a tengeren ide-oda hanykódó bákárka bukkant, ahonnan vékony gyereksírás hangzott elő. A hajó parancsnoka rögtön odavonatta a bárkát, amelyben egy kis fiút találtak, aki a következő retenténes történetet mondta el:

Családja vagy negyven török családdal egyetemben Odesszából vissza akart térni Konstantinápolyba. Hogy olesobban utazhassanak, Kharuckban egy nagy bárkát béreltek ki, melyen két matróz volt és ezzel a gyöngye alkotmányval szálltak tengerre. Utközben azonban óriási vihar lepte meg őket és hogy a bárkát megmentsék az elsüllyedéstől, a *gyermeket kidobálták a tengerbe*. Mikor ez sem használt, az *asszonyok dobták a habokba*. A hullámok azonban olyan borzasztó erősek voltak, hogy a *férfiakat is mind ledobták* a hajóról, melyen csak ő maradt hirmondónak. Ugy menekült meg, hogy odakötözte magát egy pad alá és így se nem vették észre, se a hullámok ki nem ragdhatták onnan.

— **Egy felvidéki iskola.** Panaszos levelet kaptunk, amelyben el van mondva, hogy a *vidéki helyi* négy osztályos izraelita polgári leányiskola szomorú viszonyok közt tengődik pedig Nyitra megye tanfelügyelője és a megyegyűlés is elismerte, hogy az intézet nagy nemzeti missziót teljesít a tótok lakta Vágújhelyen. A hitközség államsegélyért folyamodott, de nem kapta meg. A város közönsége megszavazott ötszáz koronát az iskola céljára, azonban ezt a határozatot megjellegbtezték s nagyon kérdéses, vajjon az iskola megkapja-e ezt az édeskeves segítséget. Ez az intézet évenként 120—130 tótajku leánygyermeket hódít vissza a magyarságnak s husz évi tennálása óta magába gyűjti a környékbeli elemi iskolákból kikerülő, legnagyobb részt tót anyanyelvű leányifjuságot, akik négy év alatt folyékonyan beszélnek már magyarul. Ha hamarosan nem veszi pártfogásába a város, vagy az állam ezt a jó iskolát, akkor bezárulnak kapui mindvégig.

— **Felolvasás.** A *Nótiszivselők Országos Egyesülete* csütörtökön este tartja idei első felolvasását a terézvárosi kaszinó (Andrássy-ut 39.) nagyeremben. Az egyesület közreműködésre megnyerve szerepökül Jaszar Marit, Bródy Sándort, Baassa Jenőt és Vikár Bélát. A felolvasáson megérte jelenlétét Hegedűs Sándorné az egyesület védnöknője, va mint Bekács Gusztávné és dr. Neumann Armáné is.

— **Normális.** Hogy kiderült a csunya bűntett, s tárgyalták a bírák az országra szóló nagy gonoszágát, az emberek csak egyre azon töprengtek, hogyan juthatott ennyire egy uri körben élő ember! Amikor véget ért a borzalmas tragédia, amikor már végzett a szatmári testvérgyilkossággal a földi igazságszolgáltatás, még mindig nem szűnt meg a jó érzések tépelődése, milyen rendkívüli elfajulás vihette ilyen elvetemültségbe. Valami páratlan fiziológiai elformálódás lehetett csak a kezdete annak a romlási processusnak, amely a bitóig vezetett, ez volt az általános vélekedés. Ez a felfézés most megsemmisül. *Papp Béla szíve és agya teljesen normális*, semmiféle abnormitásnak jele nála nem mutatkozik ezen a két szervben, amely minden jó és rossz cselekedetnek a forrása. Ez a véleménye az országos anatómiai intézet második osztályán folytatott anatómiai vizsgálatnak, amelyet ma tartottak meg, *Papp Béla agya és szíve dr. Thanóffer* egyetemi tanár révén jutott az intézetbe, s maguk a kiváló orvos tudósok is a legnagyobb érdeklődéssel nézték a vizsgálat elé. Most ime a meglepő eredmény, amely azt a megdöbbentő valóságot adja hírül, hogy ép aggyal, rendszeren működő szívvvel megáldott emberi lény is rengeteg mélyen sülyedhet le a vadságba.

— **A szerelmes gróf.** B. Sztaniszló lengyel gróftól egész Európán át halmozta lángoló szerelme. A gróf a fiatal W. herceg estélyén megismerkedett egy szőke szépséggel. Csak vele táncolt, csak vele beszélt és beléje szeretett halálosan. A bálnák vége volt, a szőke szépség eltűnt. A szerelmes lengyel minden vendéget megszólított, nem tudják-e, hova tűnt el, és kicsoda az a szőke hölgy. De csak nagyon bizonytalan válaszokat kapott. Közélebről senki sem ismerte a szép nőt, egy amerikai társaságban jött az estélyre és mindenki az ő menyasszonyának tekintette. De Sztaniszló gróftól ez nem ejtette kétségbe és keresni kezdte táncosnőjét. Még csak menyasszonya az amerikaiak, gondolta. Még semmi sincs veszte. Elhőditom tőle, az enyémnek kell lennie! Először Nizzába utazott, mert az eltűntnek oda vezetett a nyomra. De már itt nem találta, állítólag Nápoly felé utazott. A grófnak az volt a terve, hogy utána megy. De az olasz határon elfogták, mert egy jelzett kémhez nagyon hasonlott. Három napot töltött a börtönben, míg a tévedés kiderült. Szabadon bocsátották. Most már újra felutazott a szőke szépség után, de mindenütt azt mondták, hogy hölgye az amerikaival már elutazott. Sztaniszló grófnak még a következő kalandokban volt része: lebukott a Vezuvról, hajótörést szenvedett a dél-olasz partokon és uszállal mentette meg életét, a vasut, amelyen Konstantinápoly felé utazott, kisiklott, verést kapott egy vízdőlő hajlón és ráadásul meg is kötöztek, végre pedig spéditőpárba vitt egy belga katonatiszttal. De hiába; szerelme tárgyát nem tudta sehol sem lelteni. Fáradtan és kedvetlenül tért vissza Párisba. Néhány nappal ezelőtt egy előke vendéglőbe ment. S amint belépett, a meglepetésből majdnem kővé vált. Egy asztal mellett állt jókedvű társaságban a sokáig keresett szőke szépség. A leány is megismerte a lengyelt és kacagva mondotta:

— Szegény gróf, tudom, hogy ön hiába keresett Európán minden fővárosban. Ezt az utat megtakaríthatna volna. Soha sem távoztam el Párisból.

— **Házasság.** Dr. Gál Jenő ismert fővárosi ügyvéd eljegyezte Weisz Hermin kisasszonyt, Weisz Zsigmond előkelő budapesti nagykereskedő leányát, Fejér Jenő ismert fiatal zenészektől húgát.

Kínszky József ipolyisági földbírókos eljegyezte **Körper** Elza kisasszonyt, néhai dr. Körper Fülöp nagyszombati orvos leányát.

— **Szerb katonák Bécsben.** Belgrádból jelentik, hogy egy öt tagú szerb katonai bizottság holnap Bécsbe utazik. A kormány küldi ki őket, hogy egy évig a legfelsőbb katonai szakokat tanulmányozzák.

— **A turista kunyhók fosztogatója.** Még a hónap elején történt, mint Bozenből jelentették, hogy a glurusi zsandárok a *karlsbadi-kunyhó*ban egy huszonöt esztendősenk látszó fiatal embert tartóztattak le, akit az a gyanusz terhel, hogy a kunyhót kirabolta. Azóta már bevallotta ezt a bűnös cselekedetet, de azonkívül még azt is megvallotta, hogy egy sereg más alpesi kunyhót is kizsoltogatta. *Szeget* Emelinek valolta magát, s hogy a magyarországi Resicáról való. Hanem ott nem sikerült megállapítani a személyazonosságát, s kisült, hogy hamis nevet mondott be. Egy nagyon veszedelmes betörőt sejtettek be.

— **Öngyilkos bankhivatalnok.** A kőbányai-uton lévő zsidótemetőnek az árkába ma délután egy uriasan öltözött ember holttestére akadtak. A rendőrség megállapította, hogy az illető *Steinfeld* Jenő gyulai születésű 32 éves bankhivatalnok, aki forgópisztolyal jobb hátlántékába lőtt. Levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy a felesége nemrég hírtelen meghalt s a fölött való bánatában lett öngyilkossá. **Holttestét bevittek a törvényszéki orvostani intézetbe.**

— **Szerencsétlenségek a tengeren.** Egy távirat jelenti, hogy az Atlanti Óceánon hajókatrasztrófa történt. A *Carmen* hajóval összeütközött egy hamburgi gőzös. Az összeütközés alkalmával egészen össze-tört a hamburgi gőzös a *Carmen*, amely elsüllyedt. A matrózok kivétel nélkül mind megmenekültek a haláltól. — Egy másik katasztrófa Izland szigete körül esett meg, ahol a *Vlad* nevű hajó jutott zátonyra. A hajó elsüllyedt s a matrózok a tengerbe veszttek.

— **A rossz tréfának még egy áldozata van.** Az Abbázia kávéházbeli tréfának Kovács Manón kívül most már még egy áldozata van. Egy leány, Vojtovics Margit a neve. Egyik fővárosi szanatóriumban volt ápolónő s barátja volt Kovács Manónak. A szanatóriumban nyílt titok volt ez a viszony s az érzékeny szívű, valaha jobb napokat látott leánynak a lehető legnagyobb kímélettel adták tudtára a csapást, ami érte. A leány iszonyuan kétségbeesett a gyászos hírre, de aztán magához tért, vagy legalább is azt mutatta, hogy megnyugodott kissé. Tegnap délután feltűzött feketébe s azt mondta, hogy elmegy a temetésre. Csakugyan le is ment a lépcsőknél, de aztán visszalépett a házba, fölment a harmadik emeletre, a szanatórium laboratóriumába, megára zárta az ajtót s szublimálttal és karbollaal megmérgezte magát. A gyilkos folyadék iszonyuan égethette felső részét, ahogy a vérnyomok mutatják, le- és följárt a szobában, hogy a mozgással enyhítsen valamit a kínjain, de egy hangos jankidáltással se hívott segítséget. Ha csak egyet sikolt, okvetlenül meghallották volna a szomszéd szobákban. Ma reggel a takarítóné hiába zörgetett a laboratórium ajtaján, a kulcsot is hiába keresték. Végre is lakatosossal nyitatták ki az ajtót s a leányt iszonyuan elváltozott arccal a szoba közepén találták — holtan.

— **Szökötés gyermekekkel együtt.** Bukaresti diplomata-körökben óriási feltűnést keltett egy román úri nőnek megszökötése. Az eset hősnője egy bukaresti nagyon *magasrangú politikai személyiség* leánya, aki rokonságban van Bukarest legjobb és legszebb társaságával. A hölgy egy török városban székelő román konzulnak a hitvese, öt gyermeknek anyja s családjával nem régóta lakik abban a városban, ahol a tartomány kormányzójának fia is hosszabb idő óta tartózkodott. Ez az ifjú halálosan beleszeretett a konzulné asszonyba és nagy bévél udvarolt neki és ostromolta. Minután az utóbbi napokban sikerült neki a konzulné egyetértését és beleegyezését kinyerni, a legközelebbi értesült a történetéről, rögtön a fiatal törökhöz ment, hogy feleségét visszakövetelje és elégtételt szerezzen magának. Hanem kerekén visszautasították, arra való utalással, hogy neje minden kénszer nélkül hagyta el férjét és hogy nem is akar többé hozzá visszatérni. Erre a szegény konzul, aki rendkívül szerette nejét, látni kívánta őt, mert félt, hogy hátha meggyilkolták nejét a törökök. A kormányzó fia készséggel teljesítette óhaját és bevezette a konzul háremébe, ahol is többi asszonyainak jelenlétében előbe állította hülsen hitvesét. Az asszony már most szemébe megmondta a magánkívül levő férjnek, hogy eszébe juttatja, hogy elhagyja a háremet, ahol ki-tűnően érzi magát. A kétségbeesett konzul erre kiabándult feleségéből, de gondolt gyermekei anyjára, el-távozott és a szökötés ifjú atyjától követelt elégtételt. A kormányzó azonban kijelentette hogy nincs annyi be-loylása fia felé, hogy saját akaratát még annak szívügyei-ben is érvényesíthesse. A konzul visszatért gyermeké-höz, de azok sem vizsgázták sokáig, mert a követ-kező napon gyermekeiktől is megfosztották. A kormányzó fiának emberei ugyanis éjjel betörték a konzul házába és a gyermekeket hatalmukba kerítve, el-vittek anyjukhoz a hárembe és mindhiába való volt a konzulnak minden dühöngése és erőfeszítése, a kor-mányzó fia tudtára adta, hogy a gyermekeket az anyjuk kívánatára vitte el, aki nem tud nélkülözni élni. Az ügynek valószínűleg Románia részéről diplomáciai beavatkozás lesz a vége, sőt már is történtek jegy-zékváltozások.

— **Negyvezeser márkás lopás.** A berlini rendő-rigazgatóság arról értesítette a főkapitányságot, hogy őit e hó 21-én egy szállodából egy magasrangú orosz katonatiszt feleségétől ellopott egy 40.000 márkát érő, igazgyöngyökből álló nyakéket. A drága ékszer 43—47 gyöngyből áll s csatja gyémántokkal van kirakva. A tolvajással egy olasz embert gyanusítanak, aki abban az időben sokat forgolódott a szállodában. Az illető 30—35 éves lehet. Ickete, göndör haja van, szemöldökei is feketék, görbült orra, kicsiny, fekete bajusza van. Fekete téli kabátot, kemény kalapot, sárga-cipőt visel. A rendőrség megtette a szükséges intéz-kedéseket.

— **A bolgár rendőr-betörők.** A berlini rendő-rönök dicsőségét, úgy látszik, Bulgáriában alaposan megirigyelték s a követésre méltó példát hűségese-n utánozták. Szófia-i tudósítónk távirata szerint egy nagy tolvaj- és betörő-szövetkezet jötték a nyomára, mely-nek egy magas állású rendőrszűvelő volt a feje, hét ocsodórtíz és a titkos rendőrség összes tagjai pedig részei. Egy hivatalnok, akit szintén be akartak venni a bandába, följelentette őket, mire a betörőszövetke-

zetet a még megmaradt beosületes rendőrség letar-tóztatta.

— **Amerikai játéktértek.** Amerikában is sok az áldozata a játékszenvedélynek se' szeri, se' száma ott a szerencsejátékosoknak, de játékbank eddig még nem volt Amerikában és a yankeek, ha a rulett segédelmével akartak megkönyebbülni egy csomó dollárról, kénytelenek voltak átjűnni Európába. Leg-közelebb már ezt a fűrésdságot is megtakaríthatják. *Maryland* államban, *Washington*tól alig néhány mért-földnyire, most építenek egy pompás kaszinót, ahol nemcsak a monakói bankal vetekedve csatognak a rulett golyói. A nagy amerikai köztársaságban már több ízben tettek kísérletet vállalkozó üzletemberek, hogy ily játéktárlangot alapítsanak; de szándékuk mindig hajótörést szenvedett a kormányok szigorú-ságán, mignem most *Maryland* állam megadta az en-gedelmet, abban a reményben hogy ezzel jó csomó pénzvédelemre tesz szert. Az új játékbank minden képzelhető kényelemmel lesz felszerelve.

— **A Budapesti Lövészkör** tegnap rendezte negyedik lövészetét saját helyiségében. A lövészet-ben résztvettek *Beházy* Jenő, *Wirth* Károly, dr. *Lesz-lányi* Imre, *Zintl* János, *Gravatsch* Tivadár, *Hellinger* Gyula, *Szary* Ferenc, *Ausim* Ernő stb. Az estén elért szép eredmények között *Ausim* Ernő köri jegyzőé volt a legszebb aki ugyanis az ünnepi cőtáblán minden lövésre középpontot talált. A lövés etnek nagy közönsége volt, amely után a társaság vacsorához ült. A legközelebbi est december 2-án lesz.

— **Kettős gyilkosság öt forintért.** A nagy-váradai esküdtségi bíróság előtt, mint tudósítónk jelenti, elvetemült gonosztevő állott ma. Két emberéletet pusztított el *Balogh* Béla sarkadói lakos, — *öt forintért*, amire egy váltója törlesztésére volt szüksége. Ez év május havában történt, hogy Nagyszalonta határában, az ugynevezett szili pusztán, meggyilkolta találták *Kelemen* György; négy évférjótől elvált asszonyt és leányát, *Zsófi*t. A csendőrség csakhamar el fogja a tettest, aki bevallotta bűnét. Éjjeli szállást kért a nőktől s mikor azok lefeküdtek, egy magával hozott járomszöggel mind-kettőt föbe verte, majd egy disznóóló késsel össze-szurkálta. Azután magához vette ládákából a pénz-züket: 33 koronát, rendbe hozta a váltóját és nyu-godtan kiment a tengeri-tőljére kapálni. Ott fogták el a csendőrök. Egy véres öt forintos bankjegy volt az árulója, amelylyel váltót törlesztette. Ez vezette nyomra a csendőröket. *Balogh* Béla vallomását ugyan a vizsgálat során visszavonta, de tagadása aligha fog hasznára válni, mert sok bizonyíték van ellene.

— **Megőrült építész.** *Stuttgart*ból táviratozzák, hogy *Skjoeld Neckelmann* híres építész, a stuttgarti műegyetem építészeti tanára, megőrült. *Neckelmann* építette a strassburgi egyetemet és a stuttgarti remek iparművészeti muzeumot, melynek előcsarnoka párat-lan szépségű, azonkívül még sok pompás épület.

— **Betörés egy ékszerüzletbe.** *Heuffel* Lajos ékszerésznek a Koronaherczog-utca 7-ik szám alatt lévő ékszerüzletében az éjjel betörők ártak. A betörők nagy mennyiségű értékes holmit vittek magukkal s a kár meghaladja a harmincezer koronát. A gonosztévők a padlásról másztak be az üzletbe, amely egy udvari helyiségben van. Az értékes holmikkal azután — való-szerűleg reggel — a padláson keresztül menekültek el. Az ellopott holmik a következők:

Brillians, csillag alakú mellű, hatágu, közepén nagyobb, szélen 24 kisebb kövel. Egy brillians bros 13 kövel, kilenc, vékony arany drót karkötő külön-böz kövekkel. Egy brillians férfi mellű, rubin kövel, brilliansokkal körítve. Egy zafir mellű, brilliansokkal körülrakva. Egy tíz 10 brillianssal, közepéből egy kő hiányzik. Patkó alakú nyakűt tizenegy brillianssal. Ezüst, zománcozott cigarettatárca (aranyozott barakk rajzokkal), egy másik tárca örökzöld jevekekkel zománczva. Egy lánc kar-kötő öt brillianssal s hat rubinnal. Egy lánc karkötő kőzér rubinnal, oldalán 6 brillianssal. Két karlanc 3 zafir és 3 igazgyönggyel. Három karlanc vastag pancer, egyik kék, lapis lazuli kő golyóval. Egy karkötő 13 gyönggyel egy sorba toglalva. — Ugyanilyen türkisz kövekkel. Egy karkötő sziv zsu-zsuval, melyre löhere van zománczva. Tizenöt kar-rikagyűrű, harminc pecsétygyűrű, egy pár gyémánt függő zafírral, egy arany függő patkóalakban, több tallér, öt darab duplafedelű arany tért, s annyi női óra, 2 zománcozott Mária kép. Egy zöld zománcú női arany óra gyönggyekkel. Arany lánc 25 gramm súlyu, papírvágó kés arany széllel, gyönggyel fogóval. Négy tucat gyermek függő hosszú korall nyaklanc stb. stb.

A nyomozást az ügyben *Csöcsán* Jenő fogalmazó vezeti.

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

(x) **Honi ipar.** Ajánlom általános ismert, saját gyártmányú poszt *bokavédelmet* (gamasz). Kapható drapp, olív, szürke bronz és fekete színben. Parja 1 forint 10 krajcar. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcar. *Kertész* Pál divatruházában, *Kerepesi*-ut 44. sz., a Népszínházal szemben. Eladás nagyban is.

(x) **Med. univ. dr. Preisach** Isidor, lakik: VI., *Dalszínház-utca* 10. Rendel: 3—4-ig.

Janszky.

Bécs, november 26. Janszky Lajos altábornagy tegnap meghalt.

Janszky meghalt. Most halt meg Bécsben, pedig mi magyarok már tizennégy esztendővel ezelőtt eltemettük. Igaz, hogy azért tovább élt Janszky, de tovább fog élni fizikai halála után is, mert valahányszor község hadseregbeli katona vét a magyar nemzet önérzete ellen: mindig emlegetni fogják azt a Janszkyt, akit ezen a gyászos téren nehezen fog valaha akárki is utólni. Hiszen a neve fogalomná nőtt Magyarországon.

Most telegramm jelenti, hogy Bécsben tegnap meghalt. S egész sereg emlék kél a hír nyomában. Csupa szomorú emlék, amit jobb volna elfelejteni, ha lehetne. De nem lehet. Olyan kavardás és szinte forradalmi hangulat az alkotmányos korszak óta nem volt Magyarországon, mint aminőt ez a Janszky nevű katona, tizennégy esztendővel ezelőtt a Budapesten állomásozó 61. gyalogdandár parancsnoka, okozott egy tapintatlan cselekedetével. Budavár visszafoglalásának évfordulóján ugyanis, 1886. május 26-án, a műszaki csapatok tisztjeivel a budai temetőben megkoszorúzták Hentzi sírját, ami magában is bántó volt. De a koszorúzáson felül Janszky még szónokolt is. Azt mondta tisztjeinek:

— Vegyék önök példának, mintaképnek Hentzi tábornokot!

S ezt magyar földön mondta, magyar katonáknak. A sajtó belefújt a harsonába s a parlamentből soha nem sejtett viharzással tört ki a vérig sértett nemzeti önérzet hangja...

A függetlenségi párt meginterpellálta Tisza Kálmánt, Magyarországnak akkor miniszterelnökét. Minthogy azonban a generális ilyen kényes kérdésben természetesen nem akart azonnal válaszolni, a csirájában el nem fojtott izgalom kicserélt az utócsapra, s az egyetemi ifjúság még aznap este mecsakénét rendezett Janszkynek és bevérte lakásának ablakait. Ekkor a rendőrség még valahogy rendet csinált s minthogy a sajtó szokatlan egyhangúsággal konstataulta, hogy a miniszterelnök okvetlenül elégtételt szerez, egyelőre elég is volt a rendőrség. Az utca forrongott és ingerült volt ugyan, de még nem volt baj. Sőt amikor hamadnapra Tisza Kálmán válaszolt is az interpellációra s határozottan azzal a szinnel, mintha a legilletékesebb katonai körök nézetét tolmácsolná, kijelentette, hogy Janszky Lajos vezérőrnagy eljárása *tapintatlan és helytelen volt*: úgy tetszett, hogy az elégtétel megvan és a kedélyek lecsillapulhatnak.

Akkor a Janszky dolga még csak úgy volt s majdnem elintézett ügy.

De aztán hirtelen furcsa fordulat állt be. A bécsi katonai körök mozgolódni kezdtek s híre jött, hogy orolnak a Tisza Kálmán nyilatkozata miatt. Ez is izgatott, de még nem jelentett volna sokat. Történt azonban, hogy *Albrecht* főherceg ezidőtájt felkőszöntőt mondott Boszniában s elég leplezetlenül fejezte ki a katonai körök rosszlását. Ezt a felkőszöntőt ugyan a *Pester Lloyd* roppant katonásan tárgyalta le s feltűnést, sőt megnyugvást keltett az az erőlyes hang, melylyel a tőszózó főherceg fölött páleát tört, de miután az erőlyes hanggal hamarosan leszerelt a *Pester Lloyd* s megtörtént a visszaszívás: a nemzeti harag most már elemi erővel tört ki. Még csak éppen az kellett, hogy a főherceg tőszóztára *Belcredi* az osztrák birodalmi gyűlésen ráduplázozt s akkor a Janszky-ügyből Janszky-hecc lett, Budapest utcáin pedig olyan esinos forradalmi hangulat áradt el, hogy azzal szemben a rendőrség egyszerűen tehetetlenül állott...

A kormány ekkor nem találta meg a módját, hogyan lehetne az izgalmat hamarosan elfojtani s mindent a rendőrségre bízott. A rendőrség pedig akkor feltűnően jól értett hozzá, hogy a kicsi bajból is nagyot csináljon. Az első napokban határozottan a rendőrség okozta a legtöbb galibát és veszedelmet. Mert az ifjúság a meghátrált *Pester Lloyd* ellen tüntetett, a rendőrség már erőszakosan lépett fel a tüntetők ellen. S mert a tüntetőknek szavuk volt az erőszak ellen,

a rendőrség még nagyobb erőszakhoz folyamodott. A parlamentben tehát vad haraggal esett az ellenzék a rendőrségnek, mely az immunas képviselők szidalmait a megfogható tüntetőkön torolta meg. Így esett aztán, hogy ahol tüntetés nem is lett volna, csak a rendőrségnek kellett mutatkoznia s már volt tüntetés. Ha pedig tüntetés volt, akkor vér is folyt.

Ezekből a napokból jegyezte fel a krónika a következőket:

A Kalvin-tér, továbbá a Múzeumtól a Nemzeti Színházig eső utvonál (e tájon volt a Múzeummal szemben Janszky tábornok lakása), főképp pedig a Kerepesi-ut minden estén állandó színhelyül szolgált a legzajosabb mozgalmaknak, melyekkel szemközt a rendőrségnek már nem volt ereje és a katonaságot is igénybe kellett vonni. A politikai okok, melyek a demonstrációkat előidézték, ez idő alatt legkevésbé sem élesbedtek, jelentőségükben éppen nem növekedtek s a tüntetéseknek sem volt határozott iránya. Tömegek gyűltek össze, az utolsó napok alatt hangoztatott nevetek újra fölkapták, harsogtatták, s a tömeg pereről-perere nőtt, farkasszemet nézve a rendőrséggel, a katonasággal, mely a demonstrációk színhelyének útjait állta ugyan, de a tömeg szaporodását nem tudta megakadályozni. A szétoszlásra történt felszólításokra nem hallgatott senki, megvárták, hogy a lovasrendőrök oda ugassanak kivont karddal, a katonaság feltűzze szuronyát. Akkor aztán roppant zürzavarban menekült a sokaság, amerre csak tudott. Junius 8-ikán a Kerepesi-ut sarkánál a rendőrséget kövekkel fogadták, a katonaságra is röpitettek köveket. Zsamboky János rendőr kással vállon szurták a Nemzeti Színház előtt, s mély sebbel vitték a kórházba. Még négy rendőr sebesült meg ez estén.

A tüntetők közül is többen szenvedtek a puskatusól, kardpiától sérüléseket zuzódásokat. Betogtak harmincnál többet. A szétrebbent csöcselék a Kerepesi-uton végig és a mellékutakban garázdálkodáshoz kezdett. Sorba bevérte a gázlámpákat és az ablakokat. Ily sors érte a képviselőház ablakait is. A Junius 9-iki estén nem gomolygott oly nagy tömeg az utcákon, de véresebb események szűlőre lett. A rendőrség elhatározva, hogy nem tűri tovább a kihágásokat, a katonaság segítségével a legnagyobb szigorral lépett föl. A Kerepesi-ut torkolatánál, továbbá a Rókus-kórháznál és a központi indóházánál rendőrség és katonaság vegyesen állt föl. A város egyéb pontjain is rendőrök és katonák toglaltak állást. A tömeget, a kerepesi uton két helyen, a Múzeum-köruton két helyen, a Károly-köruton két helyen és a Hatvani-utcaán kűrtriválás közben három helyen, három ízben szőlította fel Chudy rendőrkapitány a szétoszlásra, de csak gunyolódó kiáltozás lett az eredmény. A Kerepesi-ut és Hatvani-utca közötti téren a katonaságot vezénylő százados ismételte a felszólítást s aztán feltűzette a szuronyokat és rohamot vezényelt.

A nép megfutott, de amint a katonaság tovább nyomult, ismét visszafoglalta előbbi he.yét. Legerősebben állt a tömeg a műgyetem előtt. Itt *Potoczky* Mátyás hivatalnokot, ki Budára akart hazatérni, lején s nyoson megsebesítették; itt sebesült meg *Konisek* József szabó is. Két huszár elbukott lovával s mindketten zuzódásokat szenvedtek. *Petrák* János nevű nyomdász a Légrády-nyomdából a Nemzeti Színház előtt leszurták hátulról s a szurony mellén jött ki. Bevitték a Rókusba, hol az orvosok a sebet azonnal halálosnak találták. Ezek a nagyobb sebesülések. A gázgyár körül is állt katonaság, mert attól tartottak, hogy a csöcselék a gázgyárt megrohanja, a gázvilágítást kioltja és a sötétben fog garázdálkodni, de itt semmi sem történt. Még a Külső Dob-utcaán fordultak elő zavargások. A fegyverek alkalmazása, a lovashuszárök vágatása tizenegy óraker szétzórta a tömeget s azonnal erős őrszatók cirkáltak az utcákon. A szerencsétlen *Petrák* Károly huszonegy éves volt. Még a kihallgató bírónak el tudta mondani megsebesülését. A Kerepesi-ut egyik ákező helyiségéből jött a vacsoráról éppen akkor, mikor rohamot intéztek a tömeg ellen. Vissza akart térni a vendéglőbe s ekkor szurták le; azt nem tudja, katona volt-e vagy rendőr. A kerepesi bazártól még el tudott futni a Sip-utcaig, ott lerogyott és innen vitték a kórházba. Megsebesült akkor este *Osztradiécsky* Gábor szobatestő is.

Junius 10-ikén este újra voltak zavargások s a katonaság ismét szuronysegezve üzte szét a tömeget. Kiseb sebesülések ozultak

megint történtek. Berg Jakab cselédszerző intézet ügyvezetőt combján érte szúrás. Ez este a rendőrség a szó szoros értelmében nagy fogást tett és radikális módon lépett föl a katonaság segítségével. Mondják, báró Splényi Odön rendőrkapitány az ötlet, melynek hatása is volt a rend helyreállítására. A Kerepesi-ut torkolatánál gyűlt össze ekkor szintén a legnagyobb tömeg és nem akart szétoszlani. Kilenc óraker katonaság jött a Hatvani-utcaából, s megadta a trombitajelt a szétoszlásra; de hasztalanul. Ekkor feltűzette a szuronyokat. A tömeg utánsnak eredt, de a Kerepesi-utról, a Múzeum-körutról, a Károly-körutról mindenütt szuronyos katonaság jött rá szemközt. Az egész tömeg körül volt fogva. Visszafordult tehát, egymást gázolva és rémülődözve. A katonai kordon mind szűkebbre húzódott körültök. A Nemzeti Színház előtt irtózatos volt a kavargás. Lehetett legalább 2000 ember így körültogva. Rohamot azonban nem intéztek ellenük. Báró Splényi hirtelen szeméit tart a többi rendőrtisztviselővel, a nőket, a tisztesegebb külsejű embereket kibocsátja a kelepéből. E megostálás után aztán az egész tömeget a katonaság beszorítja a Hatvani-utcaába, onnan pedig be a rendőrségi épületbe, ahol újra megkezdődött a vizitáció. Tizenkét vették elő a nagy csoportot, hirtelen kihallgatták, hogy kicsoda. Elbocsátottak eleget de körülbelül hatszázot ott tartottak éjjelre, s ezek nagy részét mint a zavargások résztvevőit és rendezőit alkalmasint csak az ünnepek után bocsátják ki. Ez a nagy fogás le is hűtötte mindjárt a zavargások hevét. Az utcák elcsön-desültek.

Az utcák igen elcsön-desültek. De a nemzet nem. Szégyen, megalázás, elkeseredés lapult a szivekben s ha a rendőrség és katonaság véres erőszakkal el is fojthatta az utcai tüntetéseket, de a Janszky-ügy élt tovább — két teljes hónapig. Az igaz, hogy szinte művészettel tudták az ugynevezett katonai körök az elkeseredést fokozni. Egy hónappal a Hentzi-szobor megkoszorúzása után, mikor lehangosabban sürgette a sajtó és a parlamenti ellenzék a megsértett nemzeti önérzet kiengesztelését: — ezek a katonai körök fölgyezhették a sikert, hogy *Janszkyt előléptették, Edelsheim-Gyulai bárót, a budapesti hadtestparancsnokot pedig nyugalmába küldötték.*

Hát ez olaj volt a tüzre.

Az országban egymást érték az *affairek*: katonák és polgárok összetűzése. De még katonák egymás közt is hajba kaptak. Magyar érzésű katonák nevét dicsőítették az utóán és a sajtóban, a Janszky-epigonokra hullott a szidalom, mint a záporosó. Soha annyi párbaj, mint akkor volt. Mind a Janszky-ügy miatt. Augusztus elsején aztán nagy népgyűlés is volt a fővárosban s egy csomó fiók-népgyűlés a vidéken. A forradalmi hangulat, melyet az utóán vére fojtottak, ujult lánggal gyult ki a szivekben. A helyzet nagyon, de nagyon veszedelmes volt.

Tisza Kálmán miniszterelnök többet volt akkor Bécsben, mint Budapestben. Föltárta a helyzetet az uralkodó előtt s gyors elintézését kért. De vajmi nehéz helyzettel találta magát szemközt. A bécsi katonai körök féltékenyen örködték, hogy ebben az ügyben vereséget ne szenvedjenek s nem riadtak vissza annak hangoztatásától, hogy a magyarokból kiűrt a — *negyvennyolc*. És az öreg generális mégis kivitte a királynál, hogy a Janszky tapintatlansága, előléptetése, az Edelsheim-Gyulai nyugdíjaztatása nyomán kelt izgatottságot királyi kéziratral megszüntesse.

Hogyan?

Jóval később, esztendőnk mulva, megmondta egyszer a generális:

— Azok voltak életem legsúlyosabb napjai. De azokban a napokban tudtam meg, hogy Magyarország bölcsé a király és Magyarország védőangyala a királyné.

Erzsébet királyasszony beszélt a királylyal...

Augusztus 11-én megjelent a hivatalos lapban a miniszterelnökhöz intézett királyi kézirat. A lényege ez volt:

Ő felsége *sajnálatlalt* említi, hogy az utóbbi időben történt némely katonai személyzeti változások félremagyarosításokra, a közvélemény nyugtalanítására szolgáltattak alkalmat. E személyváltozásoknál *csakis katonai szolgálati tekintetek voltak mérve*ök, s ennél fogva az

abból tévesen vont következtetések maguktól elenyésznek. Ő felsége hangoztatja, hogy a közös hadsereg szelleme nem más és nem is szabad, hogy más legyen, mint a legfelsőbb hadúr. A királyi kézirat egyik nevezetes pontja az, amely sajnósan mondja: „ha egyes tésnyek miatt egész hadsereg kedvezőellen bírálat alá vétetik”. Végül pedig e szavakat intézi ő felsége a miniszterelnökhöz: „Teljes bizalommal önnök mindenkor tanusított hazafiságában és egyetértve önnök általam ismert ez iránti nézeteivel, meg vagyok győződve, hogy ön ezen ügyre, amint ezt ezennel kívánom is, különös figyelmét fogja fordítani, és megfelelőleg fog intézkedni, hogy ott, ahol szükséges, a népesség kellőleg felvilágosítottassék, és ha mindamellett törvényellenes és kárthatandó igazságok vagy gyanúsítások fordulnának elő, azok ellen a törvény egész szigorá alkalmaztassék.”

Ez a királyi kézirat végre nagyjában megszüntette az izgalmat. Még forrt és sístertgett a népszavazás, de már nem volt veszedelmes.

Most meghalt Janszky's halála föltámasztotta emléktét. De immár még csöndesebb ember lett ő, aki miatt ez az ország szinte tűzbe borult ...

Tarifaemelés.

— Jelenet. —

Ifju kocsis: Olvasta, Pista bácsi, hogy a város fel akarja emelni a bérkocsis-tarifát?
Öreg kocsis: Olvaslam. A rendőrség azonban ellene van.

Az ifju: Nem fogják fölemelni a tarifát.

Az ifju: Látszik, hogy maga még bőb kezdő, barátom! A tarifát sem a rendőrség, sem a főváros, hanem maga a jó kocsis emeli.

Az ifju: Beszéljen, Pista bácsi, ajkairól oly édesen folyik a szó ...

Az öreg: Először is, amikor a pasas beül, megkérdezzük, hogy hova megy. Akárhova megy, a fejemet csóvalom. „Ejnye ... — mondom — ezt a szegény lovat az Andrásy-utra tetszik kinozni egy forintért ...”

Az ifju: De hisz csak ötven krajcár a tarifa!

Az öreg: De az emelést csak el kell kezdeni valamikor ... legjobb mindjárt az elején. A pasas tiltakozik, mire azt mondom, hogy meg vagyok rendelve.

Az ifju: Ez mire jó?

Az öreg: Ez arra jó, hogy az utas csak rövid utat csinál. Tanulja meg, őcsém, hogy nem a hosszú utakból épít házat az ember, s hogy többet ér egy berugott lump, akit a szomszéd utcába viszünk hajnalban, mint egy józan orvos, aki egész délelőtt kocsikázik egy forint huszért.

Az ifju: Értem.

Az öreg: Ha a pasas akadékoskodik, akkor a jó kocsisnak kell gondoskodnia arról, hogy hamar kiszálljon. Erre való először is az ugynevezett *sinjáték*.

Az ifju: Mi az?

Az öreg: Az ember a villamos sínén hajt, úgy, hogy folyton a háta mögött csönget a villamos. Az utast kirázza a hideg a kocsiban, s örül, ha kiszállhat ...

Az ifju: Pompás!

Az öreg: De az igazi tarifaemelés csak most kezdődik. Ez ember szánalmat ébreszt a lova iránt valami humánus mondással. Például: „a fene egye meg ezt a szegény lovat”. Aztán kezdődik a lovtagadás.

Az ifju: Ez hogy megy?

Az öreg: A jó kocsis először letagadja, hogy van nála óra, másodsor letagadja, hogy emlékezik a beszállás idejére, harmadszor és főleg pedig letagadja, hogy van nála aprópénz.

Az ifju: Fenomenális!

Az öreg: Ami pénzt kap, azt megvettő mosolyal nézi. Aztán könyörgő hangon szól: „de nagyságos ur, az isten áldja meg ...” Ez az ugynevezett szelid tarifaemelés. Ha a pasas ráad még két batost, jó. Ha nem ad rá, akkor az ugynevezett erőlyes tarifaemeléshez folyamodunk.

Az ifju: Milyen ez?

Az öreg: Végignézzük az utas télikabátját és fitymáló mosolyal szólunk: „Na maga nem valami elegáns gavalér”. Vagy még erőlyesebben: „Az ilyen rongyostól nem is vártam többet ...” Ez az egész.

Az ifju: Köszönöm.

Az öreg: Még egyet. Erről a szóról: „köszönöm”, szokják le. Mert ha az ember megköszöni, amit kap, a rongyosok még azt hiszik, hogy eleget adtak ...

— o. —

FŐVÁROS.

(*) A nyugati pályaudvar kihelyezése tárgyában, a székesfőváros polgársága által kiküldött végrehajtó bizottság tegnap délelőtt, az Országos Ipar-egyesület termében, dr. Nagy Sándor országgyűlési képviselő előktele alatt, ülést tartott. Az eddig történtek megbeszélése után általános kifejezést nyert az a nézet, hogy az ügy oly kedvező stádiumban van, hogy a mielőbbi végleges megvalósulás most már csak a kormány jóindulatától függ. Azután beható eszmecsere után, melyben Kunz Ferenc, dr. Györfly Gyula, Ziperovszky Károly, Alpár Ignác, Neutra Mór, dr. Bauer Mór, Márk Márkus, Ponger Fülöp és még többen vettek részt, elhatározta a bizottság, hogy az elnökség által előterjesztett és egyhangulag elfogadott memorandumot, a kormányhoz egy szűz bizottság útján juttatja — hogy e küldöttség már a legközelebbi időben járul a kormány elé, s hogy az elnökség útján kérsenek fel a székesfőváros országgyűlési képviselőit, hogy csatlakozzanak a küldöttséghez.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Operaház. *Lohengrin* címszerepében lépett föl ma este az Operaházban Burrián Károly vendégtenoristánk, akinek ez a nemes és stílusérz alakitása már tavalyi vendégszerepléséről ismeretes. Ez a finom cseh énekes nem tartozik azok közé a tenoristák közé, akiknek a Grál-javag jellemzéséhez nincs egyéb rekvizitumuk a fényes kosztümmel. Burrián a bayreuthi istenek kedve szerint való Lohengrin. Stíluszerűség dolgában mellette áll *Dionysus-Handel* Berta asszony, *Operaházunk* kitűnő primadonnájának démoni *Ortudja*. Megrázó erővel énekelte különösen az átokjelenetet. A többi szerep a régi — egy-két kivétellel — bevált kezekben volt.

** Burmester hangverseny. Burmester Willy, akinek az első bemutatkozása valóságos szenzációja volt a filharmonikusok mult szerdai estjének: ma önálló hangversenyt rendezett a Royal termében. Az egész programot ő maga játszotta végig, bámulatos művészetéhez méltó kitarással. Hallottuk tőle Mendelssohn három tétéles hegedűversenyét, *Wieniaesky* Faust-ábrándját, *Schumann* öt két kisebb költeményt és *Bach* től három darabot: az E-dur szonátából a Bourrée-t és a preludiumot és végül a csodaszép *Air-t*. Burmester nagy és előkelő kvalitásai ma még teljesebben kibontakoztak, mint a filharmonikusok multkor hangversenyén. Tehnikai tudás dolgában is versenyez a legelső hegedű-virtuókkal, de érdemét nem a csillogó mesterfogások teszik, hanem az a mély komolyság, az a művészi felfogás, a magyarázatnak az a férfias, nemes, valósággal klasszikusnak mondható szépsége, amely nyugodt, erős és lélektől áthatott játékát jellemzi. Ebben a tekintetben magasan fölül áll *Kubelíknék*, aki csak vonzóbb, érdekesebb külsejével, fiatalágának bájával és merész játékának briliánsabb tűzével mulja fölül. Kubelík a citrát és a szentimentalist több érzéki varázsszal, káprázatosabban adhatja elő, de *Bach* se ő, se más a most élő hegedű-virtuóok közül nem játszhatja úgy, mint Burmester. Senkinek a művészeté nem jár ilyen mélyen, senkinek a tónusa nem ilyen hatalmas, senkinek a hegedűjén nem énekel *Bach* Sebestyén melódiaja ilyen egyszerű és tónusos méltósággal. A Faust-ábránd lágy, érzéki hangulatával nem tett benyomást a közönségre. Mendelssohn hegedűversenyének csak az *Andante*-részt emelte ki nagyon szépen, de a *Bach*-darabok, különösen az *Air* után általános volt az elragadtatás és a taps majd fölvetette a Royal termét. Burmester nem a tehnikai fényes tüzijátékával, hanem a lelkével, az árnyalás utólráhetetlen finomságaival, a teljesen kiforrott művészi felfogás klasszikus erejével hódította meg Budapest intelligenciáját.

** Népszínház. A *San-Toy* mai előadásán *Dalnoki Győző*, a Népszínház újonnan szerződöttét tagja játszotta Bobbie szerepét. A közönség ismerősként üdvözölte a színház új baritonistáját, akinek már voltak sikerei a Népszínházban. *Dalnoki* pompás, meleg baritonja, amely minden regiszterben ki van egyenlítő, szép szövegkijelése, értelmes és érzelmes előadása ma is zajos tapsokat váltott ki. Briliáns játék járul még ezekhez a kvalitásokhoz; kiforrott énekművészetének sajátossága elárulja, hogy *Dalnoki* Schütt-Hermann és Geisinger tanítványa. Főlépét szép művészi sikere hirtelen elzölte meg; tavaly a pozsonyi primadonna módjára ünnepezték, legutóbb pedig Temesvárot aratott nagy sikereket. Ha még mindezek után konstátáljuk, hogy mint operai főrendező is kiváló tehetség *Dalnoki*, méltán tarthatjuk szerencsésnek a Népszínház választását. A *San-Toy* egyébként ma is telt ház élvezte és sokat tapolt *Dalnoki* kívül a többi szereplőnek is.

** A berliniek vendégszereplése. A berlini *Secessions Bühne* tagjainak a Somossy Mulatóban tervezett vendégtájkaira tudvaleg a rendőrség nem adott engedélyt. A berliniek a rendőrség határozatát megfellebbezték a belügy-miniszterhez, aki kétségkívül a rendőrség álláspontjának fog igazat adni. A Somossy Mulatónak csak bizonyos számú színelőadás tartására van évenként engedélye és ezt a numerus claususát a mulató már a nyáron kiharaszálta, így tehát a rendőrség az orfeumokra vonatkozó szabályzata értelmében járt el. Másrészt ez a vendégtájk a fővárosi színházak haute saisonjának méltánytalan konkurenciája lehetne, ami annál is inkább figyelembe veendő, mert a színházak eléggé érzik a főváros jelenlegi súlyos anyagi viszonyait.

** A Nemzeti Színház főpróbája. A Nemzeti Színházban holnap, kedden, délelőtt tizenegy órakor tartják meg *Bahr Hermann* *A star című* színművének a főpróbáját. A címszerepet, mint már megirtuk, *Lánczy* Ilka asszony játssza s a darab *Lánczy* Ilkával az élen a színháznak csaknem egész vigjátéki személyzetét foglalkoztatja.

** A M. Kir. Opera Vörösmarty-ünnepe. A M. kir. Opera is Vörösmarty-ünnepet rendez s a nagy költő születésének százados fordulójának alkalmából december elsején, szombatn díszelőadásban hozza színre a *Bánk bán* operát *P. Bianchi* Biana asszony-nyal Melinda szerepében. A dalmi előtt az opera zenekara *Madar* Raoulnak erre az alkalomra szerzett ünnepi nyitányát adja elő.

** A Katonák Nagyváradon. *Thury* Zoltánnak a *Katonák* című ismeretes drámája a napokban kerül bemutatásra a nagyváradai Szígliget-Színházban. A bemutató alkalmából a *Nagyváradai Napló* a következőket írja: A darabnak van egy különös érdekessége a benne rejlő tendencián kívül s ez az érdekesség minkelet nagyon közelről érint. A darab cselekménye ugyanis egy Belényes közelében levő nagy vidéki városban történik. Ez a nagy vidéki város — bár a szerző nem említi — minden jel szerint Nagyvárad. Tehát a *Katonákban* a mi városunk és a mi vármelegyék alakjai vitéz színpadra *Thury* Zoltán, ami, mondani sem kell, erősen fokozza az érdeklődést a darab iránt. A darab két fő női szerepét *E. Kovács* Mariska és *Szohner* Olga játsszák.

** A Nemzeti Színház új eredeti darabja. A Nemzeti Színház igazgatósága előadásra *Bródy* Sándor *Hőghérke* című regényes színjátékát. A három felvonásból és egy előjátékból álló színdarab, amely a kitűnő író első színpadi műve, január első felében kerül bemutatásra.

** A Népszínház eredeti premierje. A Népszínház legközelebb ismét eredeti újdonságra lesz: *ifj. Bókor* Józsefnek *Napfogyatkozás* című háromfelvonásos új operettje. Az igazgatóság az operett premierjét, mint értesülünk, december 10-ikére tűzte ki.

** Pálmay Ilka Szegeden. *Pálmay* Ilka szegedi vendégszereplése, amelyről már adtunk hírt, a legfényesebbnek ígérkezik. A diva holnapután, csütörtökön kezdi meg három vendégtájkát s az első két estén a *Fehér-Kereszt-Egyesület* javára, a *Nobánsvirág* és a *Kertészleány* címszerepében, a harmadik estén pedig a *Videki Hírlapírók Országos Szövetsége* javára, a *Szép Heléna* címszerepében lép fel. *Pálmay* Ilka, aki holnap a délutáni gyorsvonattal érkezik Szegedre, akit az egyesület küldöttsége fogad a vasutnál, s a város fogadtat meg be a városba. A divát vendégszereplései alatt nagyban készülnek ünnepegni az alföldi metropolisban s a három *Pálmay*-előadásra szóló jegyeket valósággal kapkodják.

** Sidney Jones elismerése. *Sidney* Jones, a *San Toy* szerzője, aki a legutóbbi napokban tudvaleg itt járt Budapesten és végignézte operettjének előadását, *Londonból* levelet írt a *Népszínház* igazgatóságának. Az angol szerző nemcsak köszönetet mond a színháznak azért a fogadásért, amelyben része volt, hanem rendkívüli elismeréssel nyilatkozik a *San-Toy* előadásáról és az operett egyes szereplőiről is.

** Egy sárga függöny és két színház. Az örökké népszerű *Szulamit* ma a bíróság előtt szerepelt. Elkísérte a bírák elől *Szulamit* *Kövessi* Albert színgazdát is, aki Keoskemétről jött föl e miatt a fővárosba. A VIII. kerületi járásbírósnál *Virág* bíró előtt folyt le a nevezetes tárgyalás, amelynek igen bájos az előzménye. A Magyar Színház, mikor a *Kisfaludy-Színház*tól megvette *Szulamit*ot, egy sárga függönyt is megvásárolt a darabral. A sárga függönyt át is vándorolt O-Budáról a balpartra, de hosszú használat után *Kövessi* kölcsönkérte megint a sárga függönyt. *Kövessi* is kapta, de nem volt benne köszönet, a Magyar Színház ugyanis e szívesége után betiltotta *Kövessi* tantiemeit. *Dr. Gleichmann* Lajos védte meg *Kövessi* érdekeit és a bíróság kimondta, hogy a *Szulamit* sikereinek gazdag magyarosított szerzőjének a Magyar Színház köteles kiadni a tantiemeiket. A sárga függönyért pedig, ha akarja, indíton újabb pórt a Magyar Színház.

** El nem fogadott darabok. A Nemzeti Színház igazgatósága a következő darabokat nem fogadta el előadásra:

Igurtha, Garamvár ura, Már késő, Előítéletek, Női motívumok, Agnes, Szigoru háziur, Az elefánt, Megoldás, Egy asszony, Jobb ma egy tuzok, mint holnap egy veréb, Mary Nollan, A kanári, Társadalmunkból, Nász előtt, A hetedik, Az egyetlen csoda, Eskivokium, A kaszinói tag.

A szerzők, vagy megbízottaik a Nemzeti Színház drámaírói bizottságának hivatalos helyiségében, térítvény mellett, visszavehetik darabjaikat.

** Konti új operettje. Konti József, aki már régebbi idő óta hallgat a jövő évrada új operettet ir. Az operettnek *Kényszerházasság* lesz a címe.

** Vörösmarty-est az Urániában. Holnap este fél 8 órakor tartja meg az Uránia Színház Vörösmarty-estjét, melynek műsora a következők: 1. *Irodalomtörténeti bevezetés*, írta legújabb Szász Károly. 2. *Vörösmarty hazafias költsézetéről*, írta és előolvassa Berta Ilona úrnő. 3. *Vörösmarty életéről*, írta dr. Gyulai Agost, 55 szonon vetített képpel.

** A Tartalékos férj a vidéken. A *Tartalékos férj*, a *Vigszínház*nak óriási sikert ért eredeti bohózata, nonszöke megkezdte diadalmas körútját Magyarország vidéki városaiban is. A legrészletesebb színház, amely előadja, a *kecskeméti*. Itt már december 6-ikán, alig két héttel a budapesti bemutató után, színe kerül. A *Guthi-Rákosi* darab a *Vigszínház*ban biztos kasszadarabbá női ki magát. A bohózat tegnapi, vasárnapi előadásához már délelőtt eladtak minden jegyet. A közönség ki nem fogyott a tapsból és a kacagásból és ismét zajosan hívta a szerzőket, akik helyett a rendező mondott köszönetet.

** Jótékony célú sétahangverseny. A *Szeretet* országos egyesület javára december 23-án pénteken este 8 óratól 10 óráig egy korona belépő díjjal sétahangverseny lesz a Róval-szálló disztermében. A hangversenyen a nonvédzenekar működik közre közben pedig Hegedűs Ferenc operaházi tag fog énekelni. A sétahangverseny sikere érdekében dr. Neumann Arminné úrnő előkötlete alatt működő bizottság buzgólkodik. Itt említtük meg, hogy báró Königswarder Hermann küldött az egyesület céljaira 500 koronát az elnökhöz. Az egyesület siketímek és hűlyék számára menházakat tart fenn s méltán megérdemli a támogatást.

** A pécsi Nemzeti Színházról. A pécsi Nemzeti Színházban, mint nekünk írják, tegnapelőtt került először színe a *Három pár cipő* kitűnő előadásban, zajos siker mellett. A siker országhíressége Gergely Gizát, a kiváló tehetségű fiatal primadonnát illeti, aki rövid idő alatt teljesen meghódította a közönséget. Pompás Léni volt. Bájos játékaival és gyönyörűen előadott dalaival elragadta a közönséget. Minden énekszámát kétszer-háromszor kellett megismételnie és virágadományokban is volt része. *Szekula Sárka* szépen énekelt Éden Laura szerepében. Igen jó volt *Nádasy*, a pécsiek dédelgetett komikusa, mint *Flink* cipész, továbbá *Szirmay Olga*, *Simon Mariska*, *Vágó*, *Jeszzenszky*, *Delli* és *Rajz*.

** Vörösmarty-ünnep a Gyermek-Színházban. A Feld-féle *Gyermek-Színház* igazgatósága esztendőnkön november 29-ikén Vörösmarty-ünnepet rendez s a bevétel egy részét a nagy költő szobor-alapja javára fordítja. Az előadás iránt különösen a tanuló ifjúság körében tanúsítanak nagy érdeklődést. Az ünnepies alkalomból a színház egész személyzete a *Szózatot* éneklé, ezután pedig *Hazának rendületlenül úgy hívó ok magyar nagy némaeképletet mutatják be*. Végül pedig a *Gyermek-Színház* legjobb műsordarabja, *Tündér Ilona és Argyirus királyfi* kerül színe. Jsgyek a szokott elővetéti helyeken már máttól kezdve kaphatók.

** Girárdi jubileuma. *Girardinak*, a *bécsiek* kedvelt komikus művészenek a tiszteletére a *bécsi An der Wien-színház* előadást rendez abból az öletből, hogy a művész ötvenéves életkorát tölti be. Az előadás *Lumpaciust Vagabundus* kerül színe, amelyben a jubiláló művész maga is játszani fog.

** Bárkány Mária Párisban. *Bárkány Mária*, a magyar származású német tragika elindult párisi vendégtúrájára, amelyet egy *berlini* újság is *valmerő vállalkozásnak* nevez. A német tragika társulata négy hűgortagból és tizennyolc férfitagból áll. A kis művészcsoporthoz egy csapat jó barát kísérte ki a *potsdami* pályaházba, ahonnan *Párisba* indult.

** Sarah Bernhardt és Coquelín Amerikában. *Sarah Bernhardt* társulata, amelyvel amerikai körutjára indult, hatvan személyből áll. A körút maga hat hónapig fog eltartani s Sarah minden fellépéséért ötezer frankot, *Coquelín* kétezerszáz frankot kap. Sarah repertoíraja ezután a következők lesz: *Cyrano de Bergerac*, *Hamlet*, *Tosca*, *L'Aiglon*, *A kaméliás hölgy*, *Frou-Frou* és *Tartuffe*. A legutóbbi *Coquelín* kedvéért szerepel a műsoron. Amerikai körútjának befejezése után Sarah és *Coquelín* Londonba mennek, ahol szintén hosszabb ideig fognak játszani.

** Vidéki színház. A pécsi színházban nagy sikerrel vendég szerepelt a napokban *Delli Lajos*. A *csapodár* címszerepét játszotta. Kitűnő alakításáról dícsőző hangon írnak a pécsi újságok.

** Operaelőadás a Telefon Hírműködésben. Donizetti édeske operája a *Lammermoori Lucia* kerül színe ma este a magy. kir. Operaházban. Az előadást a *Telefon Hírműködés* készült is végig lehet hallgatni, mert a *Hírműködés* a maga egészében közvetlenül fogja előzetőinek lakására. Az előadásnak különben érdekességét az kölcsönöz, hogy *P. Bianchi* Bianca kamaranékesnő is fellép benne. — Az opera után a rendezés esti felolvasás következik, azután pedig 11 óráig *Zöldi* Marci cigánybandájának muzsikája lesz hallható az Emke kávéházban.

Szulamit keserve.

— Epilóg. —

Az Ó-budai Kisfaludy-Színházat tulajdonosa, ha a főtámas meg nem vessz, lakóházát alakítja át.

Dicsőség, hír, babér, siker
Almát álmodtam itt,
Én diadalmas, én a nagy
A hűtlen Szulamit!
S míg biztos révbé ért a sajkám,
S élek a pesti utca ajkán,
S közkedveltem minden dalom
A cifrább pesti oldalon,
Im addig itt, hol bölcsöm ringott,
E kedves házikó megingott
Es annyi balszerencse és
Oly sok vizsály után
Lesz Abelesz-gyár, ámde nem
Lesz színház Ó-Budán!

Könnyes szemmel bucsúztatom
E kormos gyárfalet;
Mert itt születtem én, e tájt,
E rossz tető alatt.
Ez az a ház, (kérem, köszöntsék!)
Melyben soh'sem volt még közönség;
Itt hagyta pénzét Kövessy,
S most Keoskeméten keresi!
Ahol fellépett oly sok akarnok,
Lakóház lesz a muzsa-csarnok;
És annyi balszerencse és
Oly sok vizsály után,
Lesz Abelesz-gyár, ámde nem
Lesz színház Ó-Budán!

Mogorva pallér, lépj elő
És tized parancs szerint,
E pusztulás, e pusztulás
Mindenkit egyre int:
Hol a pajkos szerencse nekem
Se kedvezett, e bús vidéken,
Színházdirektor meg nem él,
Ha még olyan soká remél!
Már elshant a múza szárnya,
Legyen a temp om bérkaszánya,
Mert biztos ennyi balszerencse
S ily sok vizsály után,
Hogy Abelesz-gyár, nem pedig
Színház kell Ó-Budán!

MŰVÉSZET.

□ **Osztrák-magyar művészet.** A téli tárlat zsűrije kénytelen volt oly kérdésben dönteni, amely bizonyára meg fog lepni minden magyar embert. Akadt ugyanis egy lesto, akiben véletlenül testet öltött az eddig csak betűben élő osztrák-magyar ember-típus. Ez az antropológiai csoda hol magyarnak, hol osztráknak adja ki magát. A párisi világiállításon az osztrák osztályban állított ki. Most pedig a tiszta magyar téli tárlaton a magyar művészekkel akar együtt szerepelni. Ámde a zsűri elejét vette a dolognak; az esetről ezeket írja a *Műcsarnok*:

A téli kiállítás fővételéi zsűrije egy, a tárlatra beküldött művet nem fogadott el azért, mert a mű szerzője az ez évi párisi nemzetközi kiállításán, ahol a magyar művészet oly élesen dokumentálni kívánta minden más nemzetét való teljes különállását, egy más művét az osztrák művészeti osztályban állította ki. Ugyanabból az alkalomból a zsűri egy elvi jelentőségű határozatot is hozott, amennyiben kimondotta, hogy a jövőben az olyan magyar művészeknek a műveit, akik az olyan külföldi kiállításokon, amelyeknek külön magyar művészeti osztályuk is van, *nem a magyar, hanem más, külföldi osztályban állítanak ki, kizárólag magyar, nemzeti kiállításokba ebből nem fogadják be.*

A szóban forgó művész, a mi információink szerint magyar születésű most s Bécsben lakik.

□ **Az iparművészetről és annak jelentőségéről.** A *Szabad Lyceum*, tudományt és ismereteket terjesztő társaság 1900/1-iki évfolyamát november 29-én, esztendőnkön este hatkor nyitja meg az Akadémia kistermében. A megnyitó előadást *Thék* Endre tartja *Az iparművészetről és annak jelentőségéről*.

□ **A Műcsarnok művásárlási sorsjátéka.** A Műcsarnok, mint minden eddigi kiállításán, úgy a december 1-én megnyitandó Téli Kiállításán is rendez a művásárlási öllendítései céljából *művásárlási sorsjátékot*, amelynek sorsjegyei úgy a kiállítás pénztárára, mint benn a termekben is, darabonként egy koronáért kaphatók. A sorsjegyekből betöltyő összeget a Társulat, az adó és a csekély nyomtatási költségek levonásával, magyar művészekről való nyereségtárgyak vásárlására fordítja. A sorsjáték esélyei a lehető legkedve-

zőbbek, amennyiben a sorsolásban csakis az eladott sorsjegyek számai vesznek részt. A sorsjegyek húzását 1901. január 17-ikén délután 4 órára tűzték ki.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Vörösmarty Mihály élettörténete.** A magyar népek ebesszéi *Bodnár* Gáspár. Ara 70 fillér. Megrendeléseket *Bodnár* Gáspár tanár Szatmárról fogad el.

○ **A Magyar Heraldikai és Genealogia Társaság** igazgató-választmánya e hónap 29-ikén, esztendőnkön délután öt órakor ülést tart a Magyar Nemzeti Múzeum földszinti üléstermében. Tárgyak: 1. Adatok a Csák-nemzetség történetéhez. *Wermer* Mór igazgató-választmányi tagtól. 2. Karácsonyi János munkája a magyar nemzetiségek történetéről. Bemutatója: *Krejser* Elemér igazgató-választmányi tag. 3. Polyó ügyek.

A Bródy- és a Kóczán-díj.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 26.

A magyar tudományos Akadémia ma délután két órakor ülést tartott. Előbb zárt nagygyűlést, melyen a Bródy-jutalomról tanácskoztak.

Pulszky Agost, mint a nagygyűlés által kiküldött második bizottság előadója betérjesztette jelentését. E szerint a bizottság vizsgálát alá vette az 1897—99. években megjelent publicistikai munkákat, röpiratokat, tanulmányokat és ezek közül legérdemesebbnek a bizottsági szótöbbséggel *Jancsó* Benedek *A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota. II. kötet Budapest, 1899. című művet* tette, amely a szerző román politikai és történelmi tanulmányának sorozatában a harmadik mű.

A két első már a Bródy-jutalomról szóló 1897-iki jelentésben is szóba került és beható dicséretben részesült, az akkori bizottság azonban inkább történelmi, mint publicisztikai műnek tekintette. Az 1900-iki jelentés megemlíti a harmadik művet is, de nem tartja publicisztikai műnek, mivel nem aktuális. A jelenleg kiküldött bizottság azonban beható tanulmány után arra az eredményre jutott, hogy a munka kétségkívül publicistikai műnek tekintendő, amennyiben politikai aktualitása van és egyáltalán nem bir tisztán elméleti vagy tan- és ké ifony jelleggel. Különösen az 1899-ben megjelent második kötet mely a román nemzetiségi törekvések történetét József korától kezdve a XIX. század ötvenes évéig részletesen és behatóan adja elő, számos, az előbbi köteteknél sokkal közelebbi vonatkozást tartalmaz a tényleges viszonyokra. Beható munka, tiszta boncoló és előadási tehetség, valamint politikai hatása teszi a művet méltóvá a kitűzött jutalomra.

Concha Győző azzal védi az előbbi bizottság álláspontját, hogy az nem tartotta a művet publicisztikai munkának. *Pulszky* Agost ismételve utal a munka eminenter politikai jellegére és hatására. Rövid eszmecsere után a nagygyűlés elfogadta a jelentést és a díjat *Jancsó*nak ítélte oda.

Ezzel a zárt nagygyűlés véget ért és megkezdődött a nyílt értekezés. Ámelyen ismét báró Eötvös Loránt elnököt. Az akadémiások egyrésze távozott, ellenben a hallgatóság padjai megteltek fiatal emberekkel, akik nyilvánvalóan a *Kóczán-pályázat* iránt érdeklődtek.

Bayer József levelező-tag terjesztette be a kivül *Vadnay* Károly és *Herczeg* Ferenc tagokból álló bíráló bizottság jelentését. A pályázat eredménye nem kedvező. *Nyolc* pályamunka közül *hat teljesen eldített* dolgozat. Egy a *Fennena királyné* valamivel jobb, tehetséges kezdő műve. A jutalomra ajánlott mű: *László a kun*, tregédia öt felvonásban, viszonylag a legjobb. Az 1—3. felvonás nagyon jól indul, művészi; a két utolsó felvonás azonban sülyed. A hősből *Coriolánt* csinál hirtelen ugrással. Olyan mintha két ember csinálta volna, egy ügyes és egy ügyetlen, vagy két hangulat szülte volna. egy jó és egy rossz. Szerzője költői lelkű ember lehet, aki jól versel és szépen, sőt színszerűleg komponál. Inkább a szinpadai hatásokért ért, mint a drámaikat. Alakjain egyforma szín ömlik el, hiányzik belőle minden plasticitás. De minden szépsége mellett az utolsó, elhibázott két felvonás miatt ebben a formájában csupán a halvaszületett drámák légióját nevelné.

Fennena királyasszony témája érdekes, csakbogy a kétségtelenül fiatal drámaíró erején felüli dologba fogott, mert két nővér szerelmi vetélkedésének megrajzolásához nagyobb erő és ügyesség kell. A három főalak: *Fennena*, *Jadviga* és *III. Endre* közül egyik sem tud megállni a lábán; ilyen jellemekből teljes lehetlenség jó drámát írni.

A többi mű címei: *Édua*, *Loránt* Béni, *Cselén* és *Jenő*. A négy utolsó, *Arpád* és *kora*, *Kun László* szekere, *Kun László*. Kétségbeesetten dilettáns munka a többi. Az előadó idézeteket olvasott föl belő-

lők, amelyek derültséget keltettek az akadémikusok között.

A bírálók azt ajánlják, hogy adja ki az Akadémia a díjat az aránylag legjobb műnek, a *László, a kőm* című tragédiának. Minthogy azonban a mű nem áll irodalmi színvonalon, az Akadémia nem nyomtatja ki és a díjat ismét kitűzi.

A bírálók javaslatát az Akadémia elfogadta és az 500 arany díjat kiadta. A jelíges levélből *Varsányi Gyula* neve tűnt ki. Mialatt *Kövesligethy Radó és Tóth Béla* a többi jelíges levelet elégették, rohamosan üresedtek a hallgatóság padjai.

Szily Kálmán főtitkár jelenti, hogy a *Förster-Szeizitovszky*-díjból két fiatal tudósra adnak segítyt: dr. *Véressz Endrénének* 900 koronát és dr. *Tóth-Szabó Pálnak* 400 koronát, hogy a római levéltárban magyar egyháztörténelmi kutatásokat végezzenek.

Az Akadémia tagjai nagy számban vettek részt a Petőfi- és Kisaludytársaság Vörösmarty-ünnepén. A *székesfejérvári Vörösmarty-ünnep* a következők képviselik majd az Akadémiát: báró *Eötvös Loránt*, *Beöthy Zsolt*, *Czobor Gyula*, *Réthy Mór*, *Than Károly*, *Vécsy Tamás*, *Zsilinszky Mihály*, *Bádcis Ferenc*, *Békési Remig*, *Csengeri János*, *Komáromy András*, *Kövesligethy Radó*, *Lautenauer Károly*, *Marczali Henrik*, *Nagy Ferenc*, *Négyessy László*, *Óváry Lipót*, *Schönherr Gyula*.

A Szilágyi- emléktábla leleplezésénél *Marczali Henrik* képviselte az Akadémiát.

Szily Kálmán főtitkár jelenti, hogy az akadémiai kongresszusa jövő év. április 16-án nyílik meg Párisban. Az akadémia szervezetének főgva a szövetség csupán a II. és III. osztályokat érdekli és így az átiratot kiadják az osztályoknak. A stockholmi akadémia átirat a *Nobel-díjra* vonatkozólag. E szerint az ajánlás joga csak azokat az akadémiaiakat illeti meg, amelyek szervezetükben meggyeznek a stockholmiival. Ellenben ajánlhat minden más akadémianak minden egyes tagja.

Folyó ügyek elintézése után az összes ülés véget ért.

EGYESÜLETEK.

(Az Országos Iparégyesület) összes szakosztályai holnap, 27-én délután 5 órakor az egyesület helyiségeiben (VI. kerület Uj-utca 4-ik szám, I. emelet) ülést tartanak a következő napirenddel: I. Dr. *Horváth János* előadása: Az új ipari szövetekezeletről. 2. Indítvány iparszövetkezeti szakosztály alakítása iránt.

(A Magyarországi Gyógyserkez Egyesület) központi igazgatósága holnap, kedden délután rendes ülést tart.

(Alakuló közgyűlés.) A VI. kerületi (terézvárosi) általános közjótékonyági egyesület tegnap tartotta alakuló közgyűlését. *Radozca János* országgyűlési képviselő elnöksége alatt. Elnökké egyhangulag *Radozca Jánost* választották meg, ülést jegyzővé pedig *Kemény Géza* előjárósági fogalmazót, amire az egyesület tisztkára következőképpen alakult meg. Diszelnök lett: *Hieronym Károlyné*, társelnök: *Tenczer Pál*, alelnökök: *Mátray József* ker. előjáró, dr. *Rózsavölgyi Manó*, *Radozca Jánosné*, *Hartenstein Zsigmondné*. A népkönyvtár-szakosztály elnökei: dr. *Fülöp Károly*, *Belicska Béné*, *Vuk Lajos*; a gyermekeket felruházó szakosztály elnökei: dr. *Weisz J.*, *Rozmanit Vilmos*, *Strasser Sándorné*; a pénzügyi szakosztály elnökei: *Mátray József*, dr. *Feleki Béla*, dr. *Bódy Tivadar*; a munkásjelző szakosztály elnökei: *Wolfner József*, *Wodianer Arthur*, *Wodianer Arthur*; a felnőtteket felruházó szakosztály: *Dersényi József*, *Mátray Józsefné*; a munkás-foglalkoztató szakosztály: dr. *Ott Antal* végre az ünnepélyre rendező szakosztály: *Gomperz Miksa*, *Kállay Gyula*. Főtitkár lett: dr. *Feleki Béla*. Szakosztályi titkárok: dr. *Balog Ignác*, dr. *Horváth Jenő*, dr. *Nagy Mór*, dr. *Török Emil*, dr. *Ódófi Miksa*. Pénztáros: *Frey M. Mór*. Jogtanácsos: dr. *Szohner Lajos*. Számvevő: *Földessy József*. Ezenkívül választottak egy 40 tagú hűlgy választmányt és egy 40 tagú férfiválasztmányt. Az egyesület átveszi a terézvárosi jótékony egyesület alapítóit, amely 16.000 koronát tesz ki. *Tenczer Pál* bejelentette, hogy az egyesület máris 940 gyermeket ruházott fel 6500 koronára költséggel. Végül a közgyűlés *Radozca János* elnöknek, ki a régi jótékony egyesület is alakulása óta elnöke volt, jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

SPORT.

• **Az Országos Tornaszövetség** tegnap ülést tartott *Berzevichy Albert* v. b. t. t. elnöksége mellett. A szövetség jövő évi ünnepét *Hódmezővásárhelyen* tartják, pünkösdkor. Tárghatták *Jász Géza* szövetségi titkár indítványait s föltérjesztést intéztek a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez, a testnevelésünk reformja ügyében. Tervezték a fútból-bírósg szervezését is. Végül elhatározták, hogy az elhalálozott *Vésey István* feles szakférfiu emlékére *Vésey-emlékdíjat* alapítanak.

• **Kiknek lovagolnak a jockeyk?** Érdekes összehállást közlünk alább arról, hogy a jövő évre az egyes istállóknak melyik jockey lesz a lovasa. Látni való e listából első sorban az, hogy már eddig is van négy amerikai jockeynek, de minden jel

arra vall, hogy tavaszig hat-hétre fog szaporodni nálunk az amerikaiak száma. *Morgan, Jones, Dogget* és *Taral* szerződése már befejezett tény. Itt közöljük az egyes jockeyk szerződéseit:

Adams — Königswarder-istálló,
Barker — Trautmannsdorff-istálló,
Black — Luczenbacher-Blaskovich-istálló,
Bullford — Lederer-Kohner-istálló,
Cleminson — Szemere-istálló,
Dogget — Szemere-istálló,
Hughes — Péchy-Uchtritz-istálló,
Huxtable — Battány-Károlyi M.-istálló,
Hyams — Henckel-istálló,
Jones — Dreher-istálló,
Morgan — Rohonczy-Egyedi-istálló,
Poole — Fesztesitz-istálló,
Prudames — Herzog-istálló,
Segrott — Luczenbacher-Blaskovich-istálló,
Slack — Lederer-Kohner-istálló,
Southey — Mauner-istálló,
Taral — Péchy-Uchtritz-istálló,
Wilton — Harkányi-Degenfeld-istálló.

Az akadályverseny-jockeyk nagyrészt megmaradtak állásukban, csak *Slim* vált meg a *Reynolds-istállótól* s a *Mosack-istállóhoz* szerződött.

Nyíltér.

Somatose

(oldódó hústechénye)

orvosi szaktiekintély véleménye szerint a „tápkészítmények itcálja” betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyanyag-kereskedésekben.

Festett gobelinok

megtekintésre kállitva: nov. 25-től dec. 2-ig, 11-2 óráig

W. A. SCHING H. -nál.

Kitűnő, gobelin-festményeikről 1896.

Soroksári-utca 76., II. 16., Boráros-ter közelében.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A pénzszerző Lajoska.** Dénes Lajos táblai írodatszt ellen a budapesti tábla fegyelmi hatósága vizsgálatot indított, mert többször ittan ment a hivatalába s ennél fogva kisebb-nagyobb mulasztásokat követet el.

Denes Lajos védekezett.

— Kérem — mondta. — én, igaz, nem igen jártam a hivatalba, de azért én nem vagyok hibás.

— Hogy-hogy?

— Ugy kérem, hogy én voltam a Lajoska. Az a jó és kedves fiu, aki reggeltől estig szaladgáltam a társaim ügyeiben.

— Miféle ügyei voltak a társainak?

— Reggel, mikor a hivatalba jöttem, így szólt az egyik:

— Lajoska! Ot forintra volna szükségem.

Följegyeztem.

— Lajoska! — mondta a másik. — Nekem is öt forintra volna szükségem.

Ezt is följegyeztem. Aztán még följegyeztem egy csomó megbízást s elindultam. Dére meghoztam az öt forintokat. Délután pedig újból mentem az ösökört. Ilyenformán nem értem rá hivatalba járni.

A bizonyítói eljárás befejezésével dr. *Böhm* Alajos királyi alügyész hivatalvesztéssel kérte sуйtján a vádlottat, de a bíróság dr. *Vig* Viktor védelme után csupán *feddszra* ítélte. Az ítéletben az összes felek megnyugodtak.

§§ **Az apósa gyilkosa.** A pestvidéki törvényszék esküdtbírósága előtt ma tárgyalták *Ujlaki Mihály* rókos-csabai földműves bünpörét. Ujlakit azzal vádolták, hogy az apóst, *Szabó* Andrászt vasvillával leszúrta. Az öreg valamért megverte *Szabó* feleségét, mire az felelősségre vonta az öreget.

— Még te is beszélsz? — rivált az öreg *Szabó* Andrásra s feléje hajította a vasvillát, de az elkapta s a nyelvével úgy sújtott vissza az öregre, hogy belehalt. A mai esküdtbírósági tárgyaláson *Bónay* Kamill táblabíró elnökölt. A vádat dr. *Varga* Zsigmond alügyész képviselte, a vádlottat dr. *Bálint* Ernő ügyvéd védte.

Az esküdtészek megalakítása s a vádat rendelkező részének fölolvása után a vádlottat hallgatta ki az elnök. Ujházi beismerte, hogy agyonütötte az apóst, de azzal védekezett, hogy ha nem előzi őt meg, akkor az öreg ütötte volna le őt.

A bizonyítási eljárás befejezte után dr. *Varga* alügyész vád- és dr. *Bálint* Ernő védőbeszéde következett, azután az esküdték verdiktozataira vonultak vissza.

Félórai tanácskozás után az esküdték verdikjét dr. *Wattay* Gusztáv választott főnökük hirdette ki.

Az esküdték a vádlottat büntönek mondták ugyan ki az erős felindulásban elkövetelt halált okozó súlyos testi sértés büntetében, de azt is kimondták, hogy büncselekményét jogos övédelemből követte el.

Ennek a verdiktnak alapján a törvénytészek a vádlottat *felmentette*. Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK.

A francia képviselőházól.

Páris, november 26. A képviselőház ma megkezdte a *gyarmatügyi miniszterium* költségvetésének tárgyalását.

Destournelles figyelmezteti a kormányt a *gyarmatok tulságos kiterjesztésének* veszedelmeire.

Ursuler kifogásokat tesz a *gyarmatügyi miniszterium* pénzügyi regiemeje ellen és nem helyesli a nagy inproductív kiadásokat

A vitát holnap folytatják.

Egy hadügyminiszter leszavazása.

Róma, november 26. A kamará ma folytatta a hadügyminiszterium költségvetésének tárgyalását. *Panzini* szocialista és társai azt indítványozták, hogy az *összes katonai bíróságokat* szüntessék meg. Ezt az indítványt a hadügyminiszter *ellenzésé dacára föllállással elfogadták*. Azután jelentősebb incidens nélkül elfogadták a hadügyi költségvetés hátralévő tételeit.

Róma, november 26. Egy esti lap azt jelenti, hogy a hadügyminiszter *Panzini* indítványának megszavazása miatt beadta lemondását. A képviselőház délutáni ülésén azonban még megjelent a hadügyminiszter.

Róma, november 26. A lapok megeafólják azt a hírt, mintha a hadügyminiszter beadta volna lemondását.

A cukorprémium.

Páris, november 26. A cukorprémium kérdésében itt Franciaország, Németország és Ausztria-Magyarország megbizottai közt folyt megbeszélések avval végződtek, hogy a nevezett hatalmak megbizottai jegyzőkönyvet írtak alá, hogy megegyezés jött létre, amely a cukorprémiumok eltörlését megengedi. Másrészt nem biszik, hogy az angol megbizottakkal folytatott megbeszélésekből az derült volna ki, hogy Anglia arra gondol, hogy kompenzációs vámkot vet az Angliába behozott idegen kukorra, mint ezt eredetileg hitték. Ily körülmények közt kezdeményezni fogják a brüsszeli értekezlet folytatását, amelyet két év előtt elnapolták a nélkül, hogy megegyezés jött volna létre. A Franciaország, Németország és Ausztria-Magyarország által megállapított rendszert ez értekezlet elé terjeszték, mint egy nemzetközi egyezmény alapját, mely elfogadás esetén a szerződő hatalmak parlamentjei által ratifikálandó volna.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 26. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) A mai határidőüléletben a kereslet majdnem teljesen hiányzott. Minden cikkben estek az árak, az irányzat pedig igen gyöngye volt. Legtöbbit veszített a buza és rozs ára, mindkét cikk 5 fillért. Tengeri ára a tegnaphoz hasonló maradt. Kötetett: buza tavaszra 7.77—7.72, rozs tavaszra 7.61—7.58, tengeri május-juniusra 7.61—7.58, zab tavaszra 5.86—5.88.

A készárú piacán a stagnációhoz volt közel az üzlet. Buza és rozs ára itt is sokat veszített. Zabé és tengerie változatlan maradt. Eladott: buza tavaszra 7.74. A többi változatlan.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

P. K. Kengyel. 1. A véglegény adja. 2. Némelyek az eljegyzés, mások az esküvő napját. Szokásosabb az eljegyzés napját bele vésetni. 3. Igaz. Azok, akik az 1848: V. és az erdélyi 1848: II. törvényekkel értelmében, a régi nemesi jogosultság alapján, 1848. évtől 1872. évig bezárólag készített országgyűlési választói névjegyzékek valamelyikében bennigallattak, a választói jog gyakorlatában, saját személyükre nézve élethossziglan meghagyattak (1874: XXXIII. törvény-cikk.) A jogoin ez lehet a kérdéses esetben is. 4. Ne biztassa, ir a kéredlenül is.

H. M. 1. Dr. *Köly* Károly, dr. *Ángyán* Béla egyetemi tanárok. 2. Dr. *Terray* Pál, egyetemi magántanár.

Hű előfötő. *Gazdasági Lapok*. IV. Muzeum-körút. 7. *Magyar Gazdák Lapja*, V. Akadémia-bérbáz. **Pénzügyi szakasz.** *Zirer*. Vesz-prém.

Kiváncsi. Tessék beküldeni a kiadóhivatalba. Dija 6 korona.

Mercur. Vidéki *Félix*, V. *Váci-körut* 4. **Előfötő nővére.** Arra nincs szabatos magyar kifejezés. Annnyit jelent: irnyli tőle, nem szánja neki.

K. S. M. Zsidó vallású.

B. Mágócs 22. 1. 24.000 korona most, 20.000 korona volt. 2. Olyan operatőkesnőről nem tudunk.

KÜLÖNFÉLEK

A szerelemlől.

Azt mondják a szerelemlől,
Hogy sötét verem.
Sem sötétnek, sem voremnek
Én nem ismerem.
Fényes aranyhegynek tartom,
Messez, messze szigetparton.

Van kit sorsa egy eszeséyle
A szigetre vet;
Van kit vergődő uszában
Tenger eltemet;
Van, kinek az aranyhegyre
Sóhajása száll csak egyre.

Boldog, aki e szigetről
Megtér gazdagon,
Jó szelek, kit átsiklatnak
Bősz hullámokon;
Kincseiből, amit hoznak,
Életökben ki nem fogynak!

Tudok én egy jó fűről,
Most is él szegény,
Járt az is a szerelemnek
Aranyzsigetén...
Szírián szétfőrt a hajója, —
Van egy-két bús dala róla!

Szávay Gyula.

— Orosz cár a felségúrtásról. I. Sándor orosz
cár megkoronázása napján, 1801. szeptember 15-én
nagyron sok elítélnek adott kegyelmet és egy saját-
kezűleg irt ukázában rendkívül érdekesen nyilatkozott
a felségúrtási pőrökről.

Volt idő, — írja a cár, — mikor a bíróságok a
bűnök és büntetések osztályozásában nemcsak a bű-
nök nagyságát vették tekintetbe, hanem elsősorban a
sértett fél társadalmi állását: így a királyok megsér-
tését a legnagyobb bűnök közé számították. A tapasztal-
tat azt bizonyítja, hogy a legtöbb felségúrtó vagy
meghibbant agyvelejű, vagy legalább is nagyon exalt-
ált természetű ember és mivel ez a meggyőződésem
megátöríthatatlan, uralkodásom alatt különös gond-
dal fogom kísérni a felségúrtók pöreit és a bünte-
tések kiszabására is ügyelni fogok.

— A fény sebessége. Perrotin, a nizzai csillag-
vizsgáló nagyhírű igazgatója, a fény terjedési sebes-
ségének új meghatározási módját találta fel. Fizeau-
nak a módszere szolgált Perrotin kísérletének alapjául,
még pedig olyformán, hogy: a fényugár messzelátó-
ból haladt egy másik megfigyelő állomásra, ahol
szintén messzelátó fogta fel és verte vissza az első
messzelátóba. Fogaskerék fordulataival lehet azt az
időt megmérni, amely alatt a fény a két állomás közt
oda és vissza megyeszi az utat. A nizzai csillagvizs-

gáló, illetve annak egyik messzelátója volt az egyik
állomás, a másik pedig Gaudé falu volt, ahol egy olasz
fizikus állította fel a messzelátót. A két hely távolsá-
gát trigonometrikus uton számították ki a lehető leg-
pontosabban; így év alatt a két tudós *ezernyolcvan-
nyolcvan* határozta meg a fény terjedési sebességét
és pontos számítások alapján úgy találta, hogy má-
sodpercenként 299.900 kilométer.

— Népies időjósások. A magyar nép rendki-
vüli éles megfigyelő képességre valló időjósásokat
közül ismét az Időjárás című folyóirat. Érdekesek
különösen ezek:

Ha Gyertyaszentelőn megcsepeg az eszterhály, az izén-
ket (takarmány-hulladék) el kell tenni, mert még szükség
lesz rá.

Ha Szent György napja előtt dörög, jó nyár lesz.
Április—bőpül.
Az április hét tél — hét nyár.
Ha a patak farságon foly be a faluba, bő áldás lesz.
Nagy pénteki meleg — husvét napj hiány.
Ha május elején szárazság van: akkor egész évben
az lesz.

Ha Orbán napja is elmúlt, több fagy nem lesz.
Medárdus napján vagy Péter és Pál fordulása napján
hulló eső negyven napig tart.

Margit napján ha eső lesz, hat hétig tart.
Ha Szent Iliá napján mennydörög: a mogyoró abban az
évben nem lesz jó belü.

Ha az ősz hosszán tart és száraz napok járnak, akkor
télen nagy hó lesz.

Fekete karácsony — fehér husvét.
Ejéjél nincsen harmat: Az Isten esőt ad.
Hogyha hólyagzik az eső: még sokkal több lesz.

Ha a halottal egyik faluból a másikba viszik, a határt
elveri a jég.

Hogy zug a gál, eső lesz.
Messzire hallik a harangzó, eső lesz.
Nagy hőség van, zivatar lesz.

Ha esős idő közeledik, a harangot meg kell kongatni,
hogy ne verje el a határt a jég.

Ha jég esik, a fészit (fejszét) ki kell vágni az udvaron
a földbe és mindjárt eláll.

Ha pénteken csúf idő van, vasnapra szép idő lesz.
A friss vízi el az öskát. (Az új hó elviszi a régit.)
Ha esik az eső és sít a nap: rogyasok (rozsdas) esik.

Őszzel véka eső — köböl sár, tavasszal köböl eső —
véka sár.

Szakad az eső, mintha eseberről öntenék.
Adtál Isten esőt, de nincs köszönet benne (szárazság
után következő tartós esőzökor).

Ugy kucurog mint komolli mellett a menkö (mennykö).

— Autómobil és kerékpár. Mulattató kaland
esett meg Lipót belga királyllyal néhány nappal ezelőtt
Brüsszelben. A király autómobilján egyik élénk utcán
haladt keresztül, amikor eibámulva hallja, hogy egy
kerékpáros torkszakadtából kiabál utána:

— Polle, (a Lipót név belga kicsinyítése), aki
előbb ér Quatre-Brasba, az fizet egy pohár sört.

Az autómobilon ült a király mellett a segéd-
tisztje is, aki a nevetelen kedélyeskedésen megbot-
ránkozva meg akarta állítani a kocsit, hogy a kerék-
páros a legközelebbi rendőrnök adja át, de a király
mosolygva tartotta a tisztet vissza és nagy sebesen
autómobilozott tovább, de időnkint hátra-hátránzege-

tett és el-nevette magát, mint marad el mindinkább a
kerékpáros. A mótros kocsit megérkezett már Quatre-
Brasba is, de a királyi autómobilozó hiába várt a ke-
rékpárosra, mert az, úgy látszik, belátta, hogy —
neki kellene a sört megfizetnie és valahol letért az
országútról.

— Hároméves gyilkos. Gadegast, berlini laka-
tosmester leánykáját, a másfél esztendő kis Ellát,
hároméves Artur fiére agyonütötte. A kis fiún ta-
pasztalták a szülők, hogy néha módfelett izgékony
és ilyenkor a szó szoros értelmében rombolási düh
vett rajta erőt. Nem tulajdonítottak a gyermek ideges-
ségének semmiféle fontosságot s ha a kis Artur ra-
koncátlankodott, egy kis virgács azonnal nyugalmat
hozott. A napokban valami csekélységért mérhetlen
dühbe hozta a szobalányt a fuocskát, aki toporzékolva
ragadta meg atyjának a szobában felejtett vasszer-
számját és a szobalány után dobta, de ez félreugrott
és a súlyos vas a fején találta a kis Ellát, aki még
aznap meghalt a szenvedett sérülés következtében.

— Sarah Bernhardt New Yorkban. Az isteni
Sarah immár bevont New Yorkba. Kedden érkezett
meg Coquelinnel és társulataival a Vaquitate francia
gözös fedélzetén az amerikai metropolisba. A diva az
utazás egész ideje alatt a hajó társalgójában tartózkod-
ott és megérkeztek személyesen kiállott fel:

— Még egy ily utazás és a halálé vagyok!

Coquelin is folyton-folyvást a tengeri uton kiállt
betegségekről panaszkodott, de úgy látszik, mind a
ketten tuloznak kissé, pompás egészséges színben
vannak.

Partrazsállaskor a kíváncsi newyorki néptömeg
alig engedett utat a francia szintársulatnak s pompás
félreértés támadt, mikor egy atléta termetű, utat csi-
náló rendőrnök odaszólt Sarah Bernhardt:

— Oh, merci, monsieur.

A rendőr pedig nyilván nem értett franciául,
mert pokoli nyugalommal azt felelte vissza:

— Don't beg for merci, lady. (Semmi kegyet se
kérjen, asszonyom.)

A newyorki lapok alig győzik dicsérni Sarah
Bernhardt — fiatalos arcát s ó maga mulat ezen a
legjobbán. A társulat a Garden Theatreban tartja elő-
adásait, szinre kerül az Aiglon és Cyrano de Bergerac.
A jegyeket elkaptokták már most, egész New York
lázban van.

— Breach of promise. Az utóbbi napokban há-
zassági ígéret megszegése *brich of promise* miatt nagy-
yon sok tárgyalás folyt az amerikai törvényszékek
előtt. Volt közöttük egynehány érdekes és jellemző is.
Herbert Boyes, egy magasabban tiszt fia, már
gyermekkora óta ismerte Edna Hazell kisasszonyt s
mikor legénynyé sordult, házasságot ígért neki. A

REGENY.

A rajongók.

— REGENY —

Irtá: STEPNJÁK.

(2) Többen készek hozzákzni, mint
valaha, csakhogy nem szóltottuk még fel őket.
Segítség nélkül tovább el nem lehetünk. Azért
hát jár. Mindnyáján várunk téged, régi barátait,
kik soha rólad meg nem feledkeztek, s új bará-
taid mint jómagunk türelmetlenül várják, hogy
üdvözölhessenek. A lehető leggyorsabban,

Lena megállt. Oszintén örült Andreyval,
mert nagyon jó barátok voltak. Rokonszenvel
telt pillanással emelte rá szemét.

Nem láthatta, csak lesóványosodott, rövidre
nyírott, merev fekete haját, Andrey székének támlá-
jára hajolva állat tenyerén pihentette, nagyon
elmélyedt, holmi esomót nézgetve a pallón. Vaj-
zon a lámpavilágot kerülte, vagy félt az ő sze-
mébe nézni, azt Lena nem kérdezte meg. Foly-
tatta az olvasást.

A levél jó darabon elvont dolgokról szólt.
Megjelölt a tetemes változást, amely az utóbbi
időben beállott a gyakorlati politika terén és a
párttól kitűzött közvetlen céloknak beállott.

„Mindez — végzi a levélíró — valószínű-
leg megleg s talán sért is téged, de nem kétel-
kedem, hogy mint praktikus munkás csakhamar
elfogadod.”

Lenának itt fordítania kellett, hirtelen ha-
ragra lobbant az ál helyi ostobaságán. Pillan-
nyira megfeledkezett arról, hogy azt le kell mosni,
mielőtt a valódi láthatóvá válik. Es szórakozottan
elolvasta az első szavakat, s ez úgy hatott rá,
mintha egy komoly drámába hirtelen bohózat-
keveredik.

Elővette az üveget s ecsetet s sietve meg-
nedvesítette a többi lapot. Néhány perc alatt
ezek is az ismert átalakuláson mentek át. Ezek-
nek azonban kissé más volt a külsejük. A rendes
sorokat itt-ott hosszú, sifirozott részletek váltották
fel. Ezek alkalmasint különösen fontos hírt tartal-
maztak.

A titkos iras óvszerű szolgált az esetre, ha
a rendőrség különös gyanura találna okot s nem
elégednék meg azzal, hogy a levelet elolvassa, ha-
nem még végig megvizsgálná, nincsen-e va-
lami titkos tartalma. Eleinte, a csak elvette
volt sifirozott rész, a nagy sűrű berkek
és bokrok mellett fűntötte réten emelked-
tek egyenes, rendes sorok fölé a nagy számok.
Tovább a jegyek mind sűrűbbek, sűrűbbek lettek,
s végül a harmadik lap közepe táján a számok
valóságos erdővé nőttek, pontozás s megszakítás
nélkül, akáresak a logaritmus-táblák.

— Nézd csak Andrey, milyen élvezet neked,
szólt a titkos jegyek tömegére mutatva Lena.
— Meg vagyok győződve, hogy tisztán a te ked-
vedért tett annyit Georg.

— Mondhatom, baráti szolgálat — felelt a
fiatalember.

Gyűlölte e desifirozást. Azt szokta mon-
dani, hogy ránkéve ez valóságos testi büntetés.

— Tudod-e, folytatta, hogy legalább is hat
óraig elart, míg végire jutunk!

— Nem lesz az annyi, te rest. Ugy hiszem,
hogy ketten jóval gyorsabban a végire jutunk.

— De én már megeléghetesen kijöttem a gy-
akorlatból. Jó lesz, ha leírod nekem a kulcsot, az
majd felfrissíti az emlékezetemet.

Ezt Lena csakhamar meg is tette; azután
egy-egy iv papírral felfegyverkezve, türelmesen
hozzálattak a feladathoz. Semmiképp sem mond-
ható könnyűnek, Georg a Liga Lettós kulcsát
használta; az eredeti jegyeket a levélben egy
kules segítségével másik jegyrendszerbe kellett
áttenni, s ezt végül másik kulccsal betűkbe
szedni.

Ebből az abc minden betűjére számtalan

jegyváltozat eredt, amely a sifirozást teljesen
a rendőrség legleleményesebb szakértői számára
is, megfejtethetlenné teszi. Ha azonban az írás
hiányos volt, néha azoknak is örökre titok maradt,
akiknek szánva volt.

Amint költőhöz illik, György semmiképp sem
volt nevezhető, a vigyázatosság mintaképpének —
ugy, hogy barátait nem egyszer üzte a kétségbe-
esés határáig. A sifirozás nem egy része makacsul
ellenállt, hogy mást nem, mint sziszegő, nyertő
mozgó, hebegő szavakat eredményezett, amelyek-
ből semhogy emberi értelmet kivenni nem lehet-
ett. S akár csak előzetesen, ezek a hiányok mindig
a legérdekesebb s legfontosabb részletben fordul-
tak elő. Ha Györgyöt, aki talán ebben a percben,
a éakok távoli székelyén végezte kötelességét,
nem fogta el heves esuklási roham, abban barátai
nem hibásak. Azok bizony szidták eleget.

Lena segítségével nélkül Andrey nem egyszer
megakadt volna. A lány gyakorlott sifferolvasó
volt és rendkívül ügyesen találta el a hibát. Ha
Andreyt elhagyta kitarása s egy-egy részletet
menthetlenül fel akart adni, a kezébe vette
mindkét lapot, s mintegy ígérettől megszálva,
kitalálta, hogy hol kellett Györgynek elhibáznia.

Jó két óra alatt elvégezték a külön-külön-
álló sifferozásokat. Ezek Andrey utazásának rész-
leteiről szóltak. Neveket s címeket adtak, kihez
forduljon, ha Pétervárra jön s az orosz hatá-
ron lesz.

Andrey ezeket a címeket gondosan leírta kis
darab papírosra s pénzárcajába tette. Ezt könyv
nélkül kellett megtanulnia, mielőtt elindul.

Már csak a folytatásiolagos rész volt hátra.
Alkalmasint más tárgyról szólt az előreláthatólag
különösen veszélyes és kompromittáló természeti
dologról, mert az írónak gondja volt arra, hogy
minden szót sifirozzon.

Milyen véres titkokat rejthet ez az erdő?
Andrey mereven bámult rá. Ki akarta volna
találni.

(Folytatása következik.)

fiatalember 1892-ben kiment Kaliforniába. de állandó levelezésben állott a szép vöröses szőke misszel. 1898-ban Edna kisasszony megunt a várást és könyvelőfi állását otthagya, ki akart menni Kaliforniába völgyéjéhez. mire ez anyagi veszteségekre és ezer más bajra hivatkozva, a legfőhatározottabban kijelentette, hogy nem nőül. A kétségbeesett leány nem nyugodott bele, tudakozódott völgyéje után és megtudta, hogy az már két estendő óta nős. Az amerikai bíró ötszáz font sterlingre ítélte Boyest.

† **A viperapusztító.** Clermont-Ferrand városban, Franciaországban él a sajtóságos nevezetességű Jean Miréaux, aki azzal foglalkozik, hogy viperákat pusztít. Clermont-Ferrandban az ottani hatóság meghívására telepedett meg és rövid időt letelepedés után megismerkedett a viperákkal. Jean Miréaux állítólag eddig már összesen harminckilencezer viperát pusztított el, de ha ez a szám kissé túlzott volna is, bizonyos, hogy sok kigyó lelta halálát Jean, a viperáló keze által. Ugy vadászik a viperákra, mint más ember a nyulakra. Eddig vagy huszonöt szür szenvedett kigyócsípést, de sohasem ártott neki. Saját kijelentése szerint: az ő vére immunis a kigyóméreg ellen. Egy ízben azonban mégis majd hogy bajba nem jutott. Cserépfákban néhány viperát vitt magával egy omnibuszkoocsban. Kiejtette a kezéből a cserepet, amely összetört és a viperák egy perc alatt eltűntek a pad alatt. Az omnibusz utasai persze halálra rémülten ugráltak ki a kocsból, míg Jean benmaradt és szépen összeszedte a szűkevény viperákat. Ezért a kalandért majd hogy törvény elé nem állították.

† **Autogramm-árverés.** Párisban, a Drouot-szállóban nagyon érdekes autogramm-árverés volt a minap. Az árverező helyiségben ember ember hátán tolongott, tülekedett, kiabált, hogy híres emberek írásához juthasson. *Edouard* egy 1839-ből, a sèvres-i fogságból kellezett levele nyolekvankét frankon kelt el, *Beauharnais* Hortense levele ötvennégy frankért. *Bismarck* egy francia leveléért hetvennyolc, *Bonaparte Paulina* leveléért pedig nyolekvankét frankot adtak. Ugy látszik *Medici Katalin* nem nagyon kedvelik a gyűjtők, mert *Poyanne* asszonyhoz intézett írásáért csak harmincegy frankot kínáltak. *Clairon* hírneves színésznőnek Suvarov generálishoz írt sorait hetvenhat frankért árverezték el, *Fenelon* levelét százhuszonöt frankért, *Gassionét*, Franciaország egykori marsallját pedig százhuszonkét frankért; *XV. Lajos* leveléért százötven frankot adott egy amerikai autogramm-gyűjtő. *Maspessant* írásának még mindig magas az árfolyama: százkilenevenkilenc frankot fizetett ki négy soráért egy angol professor. Legdrágábban kelt el az árverésen *Stael* asszony levele, alig tudta négy-száz frankért megszerezni egyik szenvedélyes gyűjtő.

Apróságok.

A. Kedves barátom, ugyan adj kölcsön hamarjában tíz forintot, otthon hagytam a tárcámát és nincs nálam egy krajcár sem.

B. Igazán sajnálom, de ebben a pillanatban csak jó tanácsot adhatok és tíz perc alatt kezdedben a pénz.

A. Nos?

B. Itt van tíz krajcár villamosra menj haza a tárcádért.

Fiatalember. Jó üzletet ajánlok önnek, de ehhez sok pénz kell.

Kereskedő. Ha jó az üzlet, belemegyek ötvenezer forintig. Beszéljen.

Fiatalember. Adja hozzám nőül a leányát.

Völégny. Nem merem bevallani atyádnak sok adósságaimat.

Menyasszony. Mily gyávák vagytok ti férfiak! Apám sem mer előttem az övéről beszélni.

Napirend.

Napló: Hétfő, november 27. — Római katolikus: Virgil hv. — Protestáns: Virgil, — Görög-orosz: (november 14.) Fulop ap. — Zsidó: Kislev 5. — Nap két: 7 óra 8 percek. — Nyugszik: 3 óra 58 percek. — Hold két: délelőtt 10 óra 51 percek. — Nyugszik: este 9 óra 11 percek.

A földművelési miniszter fogad délután 5 órakor. A Szent István Társulat irodalmi osztályának gyűlése délután 5 órakor.

Nemesi Múzeum. Régiségtár, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi társai 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Országos képtár az Akadémiában zárva. **Iparművészeti múzeum** és iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Teknőscsapat nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, és délután 3 órától 5-ig.

Mozgáslásdi Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Földművelési múzeum a Stefánia-úton nyitva délelőtt 10 órától 12-ig. Belépődíj 1 korona.

Közelítő Múzeum zárva.

Magyar kereskedelmi múzeum és házipar kiállítása a városi iparcserkényben délelőtt 9 órától délután 2 óráig.

Szabadalmi levéltár (Krisztófalva 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9-1-ig. **Akadémiai könyvtár** nyitva délután 3-7-ig. **Egyetemi könyvtár** nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig.

Iparművészeti múzeum és iskola könyvtára délelőtt 10 órától 12-ig és este fél 7 órától fél 9-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyitvénnyel könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig.

Magyar kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9-12-ig és délután 3 órától 6 óráig.

Az új országos központosított állami lépcsőháza délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődíj 1 korona.

Montégnyület helyiségei reggel 8 órától este 6-ig. **Egyetemi könyvtár** nyitva délelőtt 7 órától 12 óráig és délután 2 órától 7 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. **Hivatalos órák:** délelőtt 9-12 óráig délután 2 óráig. **Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár** VII. kerület-ut 22. sz. **Hivatalos órák** délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig. **A hazai termékek állandó kiállítása,** (a Keleti mintatár és kereskedelmi-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcserkényben nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. **A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége** (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kávházban minden este nagy hatonazene.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. hovéltzenekar hangversenye.

Ferenczi kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tátra kávéház. Király-utca Tordajó női zenekarnak hangversenye.

Házam kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarnak hangversenye.

Monopol kávéház Váci-körút 37., minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folies Caprice kiruló új műsor.

Sonoussy Orfeum válogatott műsor.

Union szálloda, díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpár-terem.

Putzer György éttermeiben Deák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dal-zinbáz-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

KÖZGAZDASÁG.

A vágvolgyi cukorgyár.

Budapest, november 26.

A trencsényi főispán lapja megint megszólalt. Persze ferdit megint és toporzékol. De ezuttal szívesen fogadjuk a kis mérget. Mert igen fontos beismerések foglaltaknak e cikkében. Mi azaz a vádoltuk tudvalevőleg *Osztrouckly* először: hogy nyilvánosan a semlegességet tette, titokban a morva érdek sekerét tolja s másodsor: hogy nemcsak most jár el így a cukorgyár ügyében, hanem két-kulacsos volt a magatartása már kezdettől fogva is. Mind a két tételünket szóról-szóról bebizonyítja most maga *Osztrouckly Géza*, lapja legújabb számának cikkében.

Kezddük az első tételen. *Osztrouckly* folyton *hanqoztatja* semlegességét. Hadd mondjuk ki mindjárt, hogy ezt sem teszi jószántából. Tudtunkal utasítás ment a trencsényi főispánhoz, hogy ne elegyedjék a két érdekesoport harezban valamelyikük javára, hanem maradjon semleges. Ilyen utasítás nélkül *Osztrouckly* nem hirdeté leg-ujabban, de csak legújabbban a semlegességét, hanem nyíltan eselekedni meg azt, amit a miniszteri rendelet után most már sutyomban kénytelen megtenni, t. i. nyílt sissakk küzden a magyar gazdasági érdek ellen s az osztrák gyárosok érdeke mellett. Hogy titokban ezt teszi, erre bizonyíték lapjának említett cikke.

Felhívjuk *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter ur figyelmét erre a cikkre. A nyilvánosság színe előtt figyelmeztetjük a miniszter urat, olvassa el jól a cikket s latolja meg alaposan a benne foglalt beismeréseket. *Osztrouckly* Géza senkinek sem felelős, csak minisztereinek. De *Hegedűs* Sándor miniszter politikailag felelős a parlamentnek és az egész közvéleménynek. E közvélemény nevében szólítjuk fel a miniszter urat, méltassa immár érdeme szerint a trencsényi főispánnak a saját félhivatalosa által leplezett eljárását. A főispán lapja ebben a cikkben elszója magát; a főispáni politika rejtett célját a félhivatalos mérgeben kikotyogja. A cikkben végéig vonul egy célzat: az, hogy bizalmatlanságot keltsen a magyar Wolf-cég irányában s hogy a morva gyárosokat tüntesse fel egyedül megbízhatatlannak. Wolfcélr azt állítja, hogy nem rendelkeznek elég tőkével, holott tudnia kellene, hogy ez az állítás szemenzedett valótlan. A főispán a Wolf-cég vagyongöről vagy szerzett be alapos információkat, vagy nem. Ha nem szerzett be, mi jögon állítja, hogy csak a morváknak van kellő

tőkeerjük, de a magyar érdekelteknek nincs? Ha pedig szerzett információkat, miért tūri, hogy az ő félhivatalos lapjának hasábján otromba valótlanosságok lássanak napvilágot, amelyek alkalmasak arra, hogy egy országos jelentőségű hazai cégnek üzleti hírnevét megtámadják? Hát igenis köztudomásu, hogy a Wolf-cég vagyona busásan elegendő nem egy, hanem akár több cukorgyárnak is a létesítésére és üzembentartására. S noha ez köztudomásu, noha ezt soha komoly ember kétségbe nem vonta, a trencsényi félhivatalos mégis azon nyargal, hogy *Hegedűs tőkeerő csak a morváknál van.* Egyenesen *Hegedűs* miniszter urhoz intézzük kérdésünket: *semleges magatartás-e ez a főispán részéről?* Igy értelmezi-e a miniszter ur a semlegességet? *Ilyen* semlegességre adott-e utasítást a főispánnak?

A második beismerés, amit a miniszter ur az említett cikkben találni fog, még ennél is fontosabb. A főispánról immár a saját félhivatalos lapja hirdeti ugyanazt, amit mi váltig mondtunk, hogy tudnillik becsapja a magyarokat a morvákkal s a morvákat a magyarokkal. Mindenekelőtt helyreigazítunk egy határozott ferditést. A főispán lapja következetesen *Lamich-Welf-féle* szövetkezetről beszél, holott *Osztrouckly* nagyon jól tudja, hogy *Lamich csupán jövelője* volt a Wolf-cégnek, de most már teljesen idevél áll a cégtől és a vállalatól. Ugyane számában az ő lapjának olvashatja ugyanis, hogy: „*Lamich Antal* összes részvényeit és jogait átengedte a Wolf-cégnek s igazgatósági tagságáról is lemondott”. Történt pedig ez azért, mert a Wolf-cég *Lamich-féle* emberekkel semmiben sem kooperál. Megállapítjuk itt azt a tényt, hogy erről a cég egyik tagja magának a főispánnak még a nyár derekán határozott kijelentést tett. *Osztrouckly* lapja mégis *Lamich-Welf-féle* szövetkezet néven emlegeti mindig a magyar érdekesoportot. Miért? Hogy meggyanúsítsa. Hogy az erre az oldalra állított *Lamich* névvel szembe állítsa a másik oldalon a *Mayék*, *Auspitzék* és *Kuffnerék* tündöklő neveit. Ha *Lamich* elég jó volt a főispánnak arra, hogy vele szerződjen a teplai cukorgyár dolgában, mi okon veti most ugyanezt a *Lamichot* *Wolf*éknak a szemére, holott tudja, hogy *Wolf*ék ezzel az emberrel minden összekötötést megszakítottak.

Hát mit is tett vajon ez a *Lamich*? Azt a koncessziót, amit a főispán szerzett neki, egyszerűre kínálta *Wolf*éknak is, a morváknak is. Bizonyára ez helytelen volt. De lássuk, hogyan jött el a főispán ur? *Egyesen a Lamich Antal módja szerint.*

Éppen úgy, mint szerződő társa, ő is *Wolf*ékkal és a morvákkal nemcsak egyszerűre tárgyalt, hanem egyszerűre szerződött is egyazon ügyben. *Ime, Osztrouckly Géza* felülmutta *Lamich* Antal. Mert *Lamich* csak tárgyalt kettővel, de *Osztrouckly szerződött* is kettővel. És még ő veti *Lamichot* a *Wolf*-cégnek a szemére! Vajon mit szól *Hegedűs* Sándor miniszter ur a főispán félhivatalos lapjának e esinos beismeréséhez?

A főispán lapja azt hirdeti, hogy a teplai részvénytársaság felszámolása nem baj; majd *létrejön a morvák többségével egy nagyobb gyár*, amelynek nem rongyos 2,400,000 korona, hanem teljes három millió korona lesz a részvénytőkéje. Ha a morva gyárosok lesz a többség, azt a főispán nem bánja. Sőt nemcsak hogy nem bánja, hanem a főispán *urnak* egyenesen ez volt elejől fogva az áhajtása. Folyó év szeptember hó 25-én — kérjük *Hegedűs* miniszter urat, figyeljen jól erre az adatra — tehát szeptember 25-én *Osztrouckly* főispán újabb *Wolf* Lipót urnak személyesen mondtotta, hogy legjobbj volna, ha a *Wolf-cég* a részvénytőké 60%-át a morváknak adná át s maga csak 40%-ot tartana meg. *Ilyen fuziót ajánlott a főispán már akkor a Wolf-cégnek.* E cégnek egyik tagja, *Wolf Ernő* akkor csakugyan engedett is a főispán akciójának s ugyanakkor vált ellenzékké újabb *Wolf* Lipót, kijelentvén, hogy a morva érdekesoport többségébe a magyar gazdáknak, a magyar iparnak s magának a vállalatnak érdekében nem fog belemegyezni soha.

A főispán ur semlegességre volt utasítva, ha mindjárt eleinte nem is a miniszterrel, de mindenesetre már az első perctől fogva legalább is a saját loyaltásától. *Ime, látathja* *Hegedűs* miniszter ur, miképpen fogta fel és gyakorolta *Osztrouckly* a semlegességet. Kérjük a miniszter urat, helyesléssel találkozik-e az eljárással, hogy a kormányzat képviselője nyomást gyakorol a magyar érdekeltekre, hogy engedjék át egy magyar gyár többségét idegen érdekelteknek?

A felszámolás és fuzió tehát egyenesen *Osztrouckly* akciójának az eredménye. Ő kívánta így s ő lépett sorompóba, hogy ide fűződjék a dolog. Persze, most visszadöbben a saját maga művétől s *Kuffnerre*, a diószegi cukorgyár főemberére ráfogja, hogy magyar az is; így akarja plauzibilissé tenni, hogy a fuziónál vállalatban mégis magyar közben lesz a többség. Hát ez a *Kuffner* Ausztriából szakadt ugyan ide; talán megszerezte utjabban a magyar honpolgárságot, de maga a gyár, noha *Diószegen* van, mégis osztrák érdeket szolgál, mert tulajdonjoga a bécsi *Gutt-*

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1900. november hó 27-én.
Pollinóé Bianchi Bianka mint vendég.

Lammermoori Lucia.

Opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzte Donizetti.
Szövegét írta Camerano Salvador, Ford. Egressy B.

Személyek:			
Ashon Henrik	Takács	Bidebend	Ney D.
Lucia	Bianchi	Alisa	Berts
Rawsonwood	Alberti	Normán	Dalnoki
Buklaw	Kertész		

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. november hó 27-én.

A bölcső.

Színmű 3 felvonásban. Írta Brienx. Fordította: Gábor Ignác.

Személyek:			
Marsanne	Bercsényi	Chantrel	Mihályfi
Marsanne-né	Rákosi	Az orvos	Iványi
Girieu	Császár	Apáca	Dömjén
Laurence	Márkus	Louise	Boros F.

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. november hó 27-én.

Angot asszony lánya.

Vig opera 3 felvonásban. Szövegét írta Clairville, Siraudin és Koning. Fordította Vezéri Ödön. Zenéjét szerzte Charles Lecocq.

Személyek:			
Angot Clarette	Szover	Ladet	Kunosi
Lango	Margó	Butoux	Erdős
Pomponnet	Girétn	Wilma	Sarlát
Angé Pitou	Paláshy	Louchard	Mátray
Larivaudière	Sziklay	Huszárvez	Ódry
Trénitz	Füredi	Amarante	Lang

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a. valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. november hó 27-én.

Tartalékos férj.

Böhözát 3 felv. Írták Guthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:			
Bukovics	Gál	Dorothy	Varsányi
Teréz	Nikó	Hólyag Tóni	Hegedűs
Timár Zoltán	Fenyvesi	Popovka	Szerényi
Eva	Lenkei	Ponty ur	Rónaszéki
Csillám Olivér	Géthy	Fruzsina	Makróczy
Prencsán	Vendrei	Oszkár	Gyöngyi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. november hó 27-én.

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Írták Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:			
George Preston	Tollagi	Csu-Li	Kovács
Poppy, leánya	Bárdi G.	Benson	Szirmai
Bobbie, fia	Dalnoki	Jung-Si	Rózsa G.
Dudley	Fedák	Mi-Kui	Tallian
Yen-Ho	Németh	Szin	Nyiri C.
San-Toy	Küry	Pin-Szing	Vasvári

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kedd, 1900. november hó 27-én.

Vörösmarty-est.

Kezdeté 1/8 óraker.

FOLIES CAPRICE.

Előképek, bemutatja:

Margherita e Giuseppe di Gianotto
LEONÉ DUBAL

nemzetközi énekesnő.

Böhözátok:

„Die Hochstaplerin“.

A Knopfloch család,

és
Ügyvédek alkonya.

Cigányzene a nagyszerű

télikertben.

BUTOR részletfizetésre!

Allami és városi tisztviselői, katonatisztek, egyháziak, valamint más hitelképes egyének kedvező áratételek mellett kaphatnak szilárd zártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz.
Sas-utca sarok, I. em.

Arányosított 25 kr. levéljegyzet békítésként ellenében békítésként küldi felül cég R. osztály. 5107

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc igazgató.

Péntártnyitás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor.

Bámulatos mutatvány!

Csak néhány napig még!

Juno Salmo

a modern Orpheus.

S. A. MEDWEDEFF,
a legjobb orosz ének- és tánc-közalk-csoport.

Ugyint az összes kitanú művészek.

Szombat, 1900. december hó 1-én.

Fejmenális! Szenzáció!

Először Budapesten!

Vendégjáték:

Fregoli, a csoda ember.

Fregoli, az ezermester.

Fregoli, a Varieté számok utánzója.

Fregoli, mint fraencia excentrikus énekesnő.

Fregoli, mint serpentin-táncosnő à la Fuller.

Fregoli, mint karmester.

Fregoli, az ő Fregoligraphijával.

Fregoli, 60 különféle női- és férfi jellem-alakokban.

N. E. Fregoli vendéglátást alant a négytér színpadon székkel melletti lesz átalakítva és a nagyszemű közönség kényelmére a felkért kávéház éttermévé lesz berendezve és bőséges használatára rendelkezésre bocsátják. — Jegyek csak igen drágák előadásokhoz kaphatók a Somossy-Mulatóban. Péntárti órák: reggel 9 órától déli 1 óráig és délután 3 órától az előadás végéig.

Helyárak:

1. em. páholy (4 szék) —	frt 15.—	Földszinti számozott helyek:	
II. — — — — —	frt 8.—	1-4. sorig — — — —	frt 3.—
Idegen páholyülés I. —	frt 3.—	5-8. sorig — — — —	frt 2.50
em. és földsz. I. sor —	frt 3.—	9-12. sorig — — — —	frt 2.—
Ugyanaz II. sor —	frt 2.—	13-18. sorig — — — —	frt 1.50
Ugyanaz II. em. I. sor —	frt 1.50	19-18. sorig — — — —	frt 1.50
Erkölyülés I. sor —	frt 2.—	Földszinti, vagy félkert	
Ugyanaz II. III. és IV. sor —	frt 1.50	hátépő — — — —	frt 1.—

Az új angol

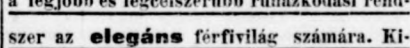
férfiruka

bérlet

a legjobb és legelőszzerűbb ruházatkodási rendszer az elegáns férfivilág számára. Kimerítő prospektust kívánatra küld

Deutsch E. Károly

BUDAPEST, Andrássy-ut 1.

Alapított 1865. Alapított 1865.

Heckenast Gusztáv

Budapest, most IV., Gizella-tér 2. sz.

A legjobb bel- és külföldi zongorák főraktára

Legnagyobb kölcsönző intézet.

Árjegyzék ingyen. Árjegyzék ingyen.

Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig.

az Erdélyi Minta vendéglőben,

VI. Dalszínház-utca 8. (az Operaház mellett).

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.

Ma és minden este Sándor Pall a perzsa sah által kitüntetett hegedűművész hangversenyez. — Számos látogatásért eszedik Putzer György vendéglős.

„A párisi világkiállításon a „grand prix“ -vel kitüntetve.“

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgál

Ajánlják: Dr. Korányi és Dr. Kéty egyetemi tanár urak.

Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavaroknál, gyengeségben stb. Kifünő sikerrel használtatik. Árak vidékre közbányi vasut állomásra szállítva

1 láda 30 nagy palack ————— 17 K. 50 f.

1 „ 30 kis palack ————— 13 K.

A fogaztatási adót is beleértve.

A láda és üres palackok 4 hónapon belüli bérmentes visszaszolgáltatásakor 5 korona visszaszolgáltatnak.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Budapesten kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és poharanként a „Guiliana Automata Buffet“ -be is.

Szülőoltványok

és országgyűléses szülővésekről. 1900.

Szülővéseknél szükséges teljes jótállással, feltétel nélkül megrendelendő a szülővéseknél csak melyik részben is előírt oltványoknak az állami költségvetésből az ingyen és bérmentve kiadandó árjegyzék nyújt teljes és kimerítő felvilágosítást.

Riparia-Portalis (valdi Gleite de Montpeller).
Rupestris-Monticola (szamos és teljesen fajtázta).
Élőkerítés (döbény) csemeké. **Gleditschia** - (Koronavis, Kriestativis vagy tüköslőpénylevél).
Árnyékszék **ingyen** és bérmentve kiadandó. Ezen katalógus megismerése minden birtokosnak igen érdekben áll, még azoknak is, akik rendelni semmit nem akarnak, mert benne nem csak az árak jegyzéke foglaltatik, hanem számos egyéb adatok, melyek a szülővése nagy előnyeit mutatják. Tartalmazza ezeken kívül az összes szülőfajta leírását, termékeiket, vidéki és vidéki vidékeket, mutatja a bevetésnél kézenbe venni a kővetőket és más gyakorlati tudnivalókat. Úgyzen-tem az **Élőszőnyeg** telepítés rendkívül eredményes, melyek minden gazdaság nagy előnyével bírnak. — Cím: Erzsébeti úti szülővése-telep. Nagy Útban, Károly-kágya n. p. Székely-lak.

Védjegy.

Feltűnést keltő!

Tea-szilviorium

(FINE FLEUR.)

A rumot teljesen pótolja **HERMANN A.-féle tea-szilvioriumja** (Fine Fleur), mely már mindenütt, sőt a legmagasabb körökben is kiváló finom zamattal és va ödíségággal fogva közke-veltségnek örvend, minthogy **jobb, jutányosabb és kiadébb**, mint minden külföldi behozott rum.

Hermann A. horvátországi szilviorium csarnok
 Budapest, Erzsébet-tér 18. G. szám.
 Kéretik a fenti védjegyre jól ügyelni.

Sürgös!!!

Miután kiderült, hogy magyar gyártású cipőket készítek, kezem hazafias érzelmeim vezették. A pártfogás. Minden nála vásárolt cipőre azt havi felelettséget vállalkoztam. Kérem egy próbarendelőtenni, mely ha nem felel meg, zonnal nyilvánosan közzéteszem magam, hogy saj át külön-gyön vizsgálva-nyom és a pénz minden levonás nélkül visszadom.

Férfi viselőreip egy darabban 3.-
 Férfi viselőreip egy párban 3.30
 Valódi borjúbőr fűzős cipő vászon vagy flóreléssel 4.50
 Posztócipő oroszakkal, dupla talppal 4.50
 Oroszlak, fűzős, meleg bőréssel, elegáns 4.50
 Valódi bagarina-cipő egy darabban, vízhatlan háromzoros talppal, jótállás mellett 8.50
 Erdélyi daróc (italian) csizma, csuklódig bőrbőrrel, dá- rócával béleltve térdig 7.-
 Daróc-csizma bőrfűző, meleg kivitelben 5.50
 Női zerge- v. borjúbőr cugos cipő, erős, meleg béleléssel 3.-
 Posztócipő borjúbőrrel, erős kivitelben 5.50
 Fűzős posztócipő, hárszűnyegbőrrel, préművel szegve 4.-
 Mértéknek elegendő, ha harajnyában a láb talpa egy papírlapra rejtőltetik. Kérem árjegyzékét több száz árával, melyet ingyen és bérmentve küldök.

BUDAPEST, Deák-tér G. sz.

Ideg- és nemi betegségek

makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi álla- potok **radikális gyógyítására páratlan sikertű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk**

Dr. Mitzger Tivadar

HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZETÉT
 Budapest, VI. Teréz-körút 44. I. em.
 Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán hono- rarium teljes gyógyulás után is fizethető.

Rendelés d. e. 8—1-ig d. u. 2—3-ig.
 Levelekre díjmentesen válaszoltatik. Prospectus ingyen.

M. kir. államasutak. Igazgatóság.

Legrövidebb és legkezebb utazás Olaszországba.

A Fiume-Venecze és Fiume Ancona közt közlekedő termes gőzhajók menetrendje.

Érvényes 1900. évi november 1-től 1901. évi október 31-ig.

Fiume-veneczei vonal:
 Ejjeli járatok.
 Fiuméből indulás minden kedden és szombaton este 8 óraker
 Venecéből indulás minden hétfőn és csütörtökön este 7.30 óraker
 Nappali járat: március 15-től október 31-ig
 Fiuméből indulás minden csütörtökön reggel 7 óraker
 Venecéből indulás minden szombaton reggel 7 óraker
 Venecében érkezés és indulás a Szt. Márk-téren.
 Menettartam 10 óra.
Fiume-anconai vonal.
 Nappali járat:
 Fiuméből indulás minden hétfőn reggel 7 óraker
 Anconából indulás minden szerdán reggel 7 óraker
 Ejjeli járat:
 Fiuméből indulás minden csütörtökön este 8 óraker
 Anconából indulás minden szombaton este 8.30 óraker
 Menettartam 10 óra.

A gyorsvonatok Fiumében a gőzhajók kikötőhelyéig és onnan közle- kednek.

A termes gőzhajók mindkét vonalon egész éven át (tehát a téli időszak tartama alatt is) betenként kétszer közlekednek. A nyári hónapok tartama alatt, március 15-től október 31-ig a fiume-veneczei vonalon ezenkívül nappal való utazással hente még egy harmadik járat is berendezetik.

A termes gőzhajók csatlakozásban közlekednek a Budapest-Fiume közti forgalomra levő gyorsvonatokkal, valamint a Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé induló, illetve onnan érkező vonatokkal.

Menetidjék:
 A gyorsvonatok használatára jogosító menetjegyek árai a hajó átkelési díjjal együtt:
 a) Budapestről Dombóvár-Fiumén át Venecébe vagy Anconába vagy viszont:
 gyorsvonaton I. oszt. és a gőzhajón I. oszt. 34 korona
 II. oszt. 25
 A budapest-veneczei vagy anconai jegyeknél a gőzhajókon egy ágyért 2 korona utánfizetendő.
 b) A gyorsvonatok Fiuméből Venecébe v. Anconába vagy viszont:
 A gyorsvonatok használatára jogosító közvetlen menetjegyek árai a hajó átkelési díjjal együtt:
 Budapestről: ..... I. oszt. ..... II. oszt.
 Romába vagy viszont ..... 73 fr. 75 c. ..... 54 fr. 05 c.
 Nápolyba ..... 100 ..... 72 85
 Florenzbe ..... 73 ..... 50 ..... 53 90
 Genovába ..... 89 ..... 25 ..... 64 90
 Milánóba ..... 69 ..... 95 ..... 51 40
 Turinba ..... 89 ..... 10 ..... 64 80
 Nzzába ..... 113 ..... 75 ..... 81 95
 Marseille-Saint Charlesba vagy viszont ..... 138 ..... 80 ..... 98 90
 Lyon-Perracheba vagy viszont ..... 128 ..... 25 ..... 91 50

Ezen jegyeknél a gőzhajókon egy ágyért 2 korona utánfizetendő. Menetidjegyeket kiadnak és külsőbbi felvilágosítással szolgálnak a m. kir. államasutak állomásai és városi menetjegyjáradai, valamint a Cook Tamás és Fia cég összes utazási irodái.
 Budapest, 1900. november 22.

AGULÁR DÁVID fia

AGULÁR DÁVID fia
 BUDAPEST, Deák-tér G. sz.

Összes Költeményei
 két kötetben

Tóth Kálmán költeményei e két kötetben teljesen kapja az olvasó. Az első kötet magában foglalja a költő által össze- válogatott költeményeket; a második kötet tartalmazza a Kínizsi Pál című hosszabb verses elbeszélést, mely minden időkre kedves olvasmánya marad a magyar népnek. A két díszkötésű kötet ára ..... 16 kor.

Rákosi Jenő színművei
 két kötet a következő színműveket tartalmazza

As I-ó kötetben vannak: Szinre színt. A szent korona varázsa. Az aradi vértanú. — A II-ik kötetben vannak: A krakói barátok. Aesopus. A két kötet ára ..... 6 kor.

Rákosi Viktor
Rejtett fészkek
 című kötet 16 elbeszélést s rajzot tartalmaz.
 Ára ..... 5 kor. 60 fill.

A ki jó sérvkötőt akar, forduljon bizalommal alantí céghez.

Ajánlja kirándogaj saját gyártmá- nyú sérvkötőket, harkókat, egy- neartartókat, szponzoriatokat, vala- mint az összes betegápoláshoz szükséges kószereket. Készít minden testre Orthopedikus és műbőr- bakat és keszkeket és minden a se- mára vágó kószereket. Hivatkozom arra, hogy számos éven át a hídfő- köze, kórházakba is, mint sebészeti kószereket forgalmaztam és munkáim a legelő tanácsoknál a legjobbak bi- zonyult. Sérvkötő-megrendelésnél ké- rem a test mértékét és hogy jobb, bal vagy kétoldalú sérvkötő szükséges. Ára egy oldalra 4 firtól 6 firtig, két oldalra 8 firtől 10 firtig. Kirándogaj egyedül forrázár valódi francia é- szegi gyanta és hámszög készítése. Kószerekeim bontás 1.20 firtól 6 firtig. Párisi óv-spongya Sallet-Spongya, teljes 4 firtól 6 firtig, Pessarium occlusum (metsző), hüvelyknek nélkülözhetlen, árja 1.50 firt. Megrendeléseket pon- tusan eszközöl leggyorsabb díszítő mellet!

RADVANYI L.
 sebészeti kószere-gyártó
 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 38.

M. kir. államasutak igazgatósága.
 (Utánnyomás nem díjazatik.)

Hölgyeknek
 ajánljuk megrendelésre az
 „Illat és szépitő szerek készítése“
 című könyvet.
 Magában foglalja az összes dí- vasított illat- és szépitőszerek, illatolajok, hajfestők, illatos mosószerek, szappan- és hajfür- ögény készítése stb. stb. készí- tésének leírását.
 Ára 1 korona 20 fillér.
 Megrendelhető a
 „Budapesti Napló“
 kiadóváltatában.

Neustein-Fülöp
Neurozoon
hashajtó labdacskai

(NEUSTEIN-FÜLÖP ERZSÉBET tudósok.)

A pillék hasonló készítményeknél minden tekintetben fel- sébbséget nyújt; mert minden ártalmas anyagot, és által- sában a hajlékony székletanyagot kiűzi, gyengéden tisztítja, és a székletet egy gyöngyszor sem jobb a a mellékelt or- talmatlan, mint a pillék a

ERZSÉBET SZÉKSZORULÁS
 a legtöbb betegségnek forrása van. Okaikozott kiűzést végezté már gyermekre is utasosan ellen.

Egy 15 pillélt tartalmazó doboz 15 kr., egy doboz, mely 8 doboz, tehát 120 pillélt tartalmaz, 1.20 firtól 1.50 firtig.

Óvást! Előzetesnél különösen óvatosan, a kószereket használatánál kezdésbe Fülöp hashajtó labdacskait. Valódi csak, ha minden do- boz törvényszerű bejegyzést védjeggyel és a piros- fekete nyomatással „Neustein-Fülöp“ és „Neustein-Fülöp gyöngyszor“ aláírásúval van ellátva. A csomagolásban törvényszárazig védett csomag- lások aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN-FÜLÖP
 „Neustein-Fülöp“ című gyógyszerára
 WIEN, 2, PLANKENGASSE 6.
 Rákosi BUDAPESTEN!
 TÜRÖK JÓZSEF gyógyszerára, Király-utca 12. szám.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben maró orvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSÝ,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapial rendelő intézete
 Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.
 A legújanyagoltabb húgyútfolyásokat, legu- nyosabb húgyhólyagbajokat, bűnkáros sebeket gyógyít, az érfertőtlenítés utóhájiát

Elgyengült férfierőt
 az orvosi világ által legújanyagban olyannyira fel- karolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor
 által, magánléseket, nőknél sebfertőlyást befes- kendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége- ket, valamint ifjúkori bűnközvetkezésben be- állított ideg és ennek utókövetkezményekkép létre- hozott hátrányosbajokat gyógyít a legújabb gyógy- mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtti 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
 Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárás
 Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; eset- leg gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

Megrendelhetők és kaphatók 大々

LAMPEL RÓBERT

(Wodianer F. és Fiai)
 csász. és kir. udvari
 könyvkereskedésben
 Andrassy-út 21.

6 cs. és apost. kir. Felségének lefizése elhatározása folytán.
 A Kódás katonai előkora szánt

XXI. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — Ausztriában törvényszárazig engedélyezett — egyedül pénzsorsjáték készpénzben 18112 nyereményt tartalmaz 418.640 korona értékben.

A Főnyeremény 200.000 koronára rüg.

A nyeremények kifizetéséi a cs. kir. lottóörökös kezelsékhöz. A húzás visszavonhatatlanul 1900. évi dec. hó 15-án fog megtartatni. — Egy sorsjegyet ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjáték osztályánál 1. körület, Riener-utca 7-ik szám. alatt, lottógyűlésekben, dohánytűszékben, adó-, posta-, távirá- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játék- tervek sorsjegyekről részere ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.
 A cs. kir. lottóörökös igazgatóság
 államsorsjátékok osztálya.

